

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Základy účetnictví Cvičení

Miroslava Vlčková
Jaroslav Svoboda

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Základy účetnictví

Cvičení

3. aktualizované a doplněné vydání

Miroslava Vlčková
Jaroslav Svoboda

České Budějovice | 2017

Skriptum shrnuje základní praktické poznatky týkající se Základů účetnictví. Důraz je kladen zejména na správné vymezení aktiv a pasiv, nákladů a výnosů, pochopení principu podvojnosti a souvztažnosti, pochopení podstaty účetnictví, poznat dopady účetních operací do reálných situací a sestavit účetní uzávěrku včetně dalších souvisejících operací.

Skriptum je určeno posluchačům bakalářských oborů Ekonomické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, stejně tak je využitelné i na ostatních fakultách Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, kde je kurz Základy účetnictví vyučován.

Recenzenti:

doc. Ing. Jaroslav Sedláček, CSc.
Katedra financí ESF, MU Brno

doc. Ing. Antonín Valder, CSc.
Vedoucí katedry obchodu a financí, ČZU Praha

© Miroslava Vlčková, Jaroslav Svoboda, 2017

ISBN 978-80-7394-625-8

Obsah

Předmluva	5
1 Majetková a kapitálová struktura podniku	7
1.1 Základní struktura majetku podniku	7
1.2 Základní struktura kapitálu (zdrojů) podniku.....	14
2 Rozvaha, výsledovka	19
2.1 Typické změny rozvahových stavů	25
3 Metodické prvky účetnictví	31
3.1 Účet (konto)	31
3.2 Hospodářské procesy na soustavě účtů	37
3.3 Účetní doklady.....	45
3.4 Účetní knihy	46
3.5 Opravy účetních zápisů.....	56
4 Syntetická a analytická evidence	59
5 Účtování peněžních prostředků	65
5.1 Pokladní hotovost.....	65
5.2 Peníze na cestě.....	71
5.3 Ceniny	73
5.4 Bankovní účty	75
6 Účtování daně z přidané hodnoty	83
7 Účtování dlouhodobého majetku	93
7.1 Pořízení dlouhodobého hmotného majetku	94
7.2 Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	98
7.3 Odpisování dlouhodobého majetku.....	102
7.4 Vyřazení dlouhodobého majetku.....	108
8 Účtování zásob	121
8.1 Účtování materiálu – způsob A.....	123
8.2 Účtování zboží – způsob A.....	128

8.3	Účtování zásob vlastní výroby – způsob A	131
8.4	Účtování prodeje výrobků	132
9	Účtování mezd a vztahů k institucím sociálního zabezpečení a zdravotním pojišťovnám	139
10	Účtování nákladů, výnosů a výsledku hospodaření	149
10.1	Zjištění výsledku hospodaření	151
11	Řešení souhrnných příkladů	159
12	Seznam schémat	173
13	Seznam zkratk	175
14	Seznam použité literatury a zdrojů	177

Předmluva

Skripta „Základy účetnictví“ obsahují příklady ke cvičení a samostudiu tohoto kurzu, který je zahrnut téměř ve všech studijních programech a oborech bakalářského stupně studia Ekonomické fakulty. Zároveň jsou skripta využitelná i pro ostatní fakulty a součásti Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Cílem kurzu je seznámit se s účetnictvím jako systémem informací o majetku, závazcích a hospodaření, dále se základními postupy a metodami účetnictví, pochopit jeho podstatu a zvládnout základní účetní souvztažnosti v podmínkách účetnictví dle legislativy ČR.

Těžištěm jednotlivých tématických celků je vypracování příkladů. Z teorie jsou uváděny pouze základní pojmy a schémata potřebná k řešení úloh. Vybrané kapitoly jsou doplněny kontrolními otázkami určenými k důkladnému pochopení dané problematiky. Náplň jednotlivých kapitol je dána návazností na okruhy řešené v přednáškách a ve vazbě na povinnou a doporučenou literaturu tvoří skripta základní učební pomůcku.

Skripta vycházejí z textů „Základy účetnictví“ autorek Ing. J. Strádalové a Ing. M. Bicanové, které svolily s renovací. Za tuto vstřícnost bychom jim touto cestou rádi poděkovali. Aktualizací a rozšířením původních textů pak vznikla předkládaná vysokoškolská skripta.

První vydání skript bylo v roce 2010 a nyní se Vám dostává do rukou jejich třetí aktualizované vydání, které reflektovalo změny v účetní terminologii a metodikách od roku 2017.

Autoři

1 Majetková a kapitálová struktura podniku

1.1 Základní struktura majetku podniku

Stálá aktiva (dlouhodobý majetek)	
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek
	➤ Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje
	➤ Ocenitelná práva (software, preferenční limity, emisní povolenky, ostatní)
	➤ Goodwill
	➤ Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek
	➤ Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek
	➤ Poskytnuté zálohy a závdavky na dlouhodobý nehmotný majetek
II.	Dlouhodobý hmotný majetek
	➤ Pozemky a stavby
	➤ Hmotné movité věci a jejich soubory
	➤ Pěstitelské celky trvalých porostů
	➤ Dospělá zvířata a jejich skupiny
	➤ Ostatní dlouhodobý hmotný majetek (např. umělecká díla a sbírky, aj.)
	➤ Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek
	➤ Poskytnuté zálohy a závdavky na dlouhodobý hmotný majetek
	➤ Oceňovací rozdíl k nabytému majetku
III.	Dlouhodobý finanční majetek
	➤ Podíly - ovládaná nebo ovládající osoba
	➤ Zápůjčky a úvěry - ovládaná nebo ovládající osoba
	➤ Podíly - podstatný vliv
	➤ Zápůjčky a úvěry - podstatný vliv
	➤ Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly
	➤ Zápůjčky a úvěry - ostatní
	➤ Jiný dlouhodobý finanční majetek
	➤ Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek
	➤ Poskytnuté zálohy a závdavky na dlouhodobý finanční majetek

Oběžná aktiva	
I.	Zásoby
	➤ Materiál
	➤ Nedokončená výroba a polotovary vlastní výroby
	➤ Výrobky
	➤ Zboží
	➤ Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny
	➤ Poskytnuté zálohy a závdavky na zásoby
II.	Pohledávky
	II. 1. Dlouhodobé pohledávky
	➤ Pohledávky z obchodních vztahů – odběratelé
	➤ Pohledávky – ovládající a řídící osoba
	➤ Pohledávky – podstatný vliv
	➤ Pohledávky za společníky obchodní korporace, členy družstva a za účastníky sdružení
	➤ Dlouhodobé poskytnuté zálohy a závdavky
	➤ Jiné pohledávky
	➤ Odložená daňová pohledávka
	II. 2. Krátkodobé pohledávky
	➤ Pohledávky z obchodních vztahů – odběratelé
	➤ Pohledávky – ovládající a řídící osoba
	➤ Pohledávky – podstatný vliv
	➤ Pohledávky za společníky obchodní korporace, členy družstva a za účastníky sdružení
	➤ Pohledávky vůči institucím sociálního zabezpečení a zdravotní pojištění
	➤ Daňové pohledávky – vůči státu
	➤ Krátkodobé poskytnuté zálohy a závdavky
	➤ Jiné pohledávky
III.	Krátkodobý finanční majetek
	➤ Peníze
	➤ Účty v bankách
	➤ Podíly – ovládaná nebo ovládající osoba
	➤ Ostatní krátkodobý finanční majetek

Příklad 1

Úkol:

U jednotlivých položek určete, zda se jedná o dlouhodobý nehmotný majetek. Limit ocenění stanovený účetní jednotkou je shodný jako limit pro ocenění dlouhodobého nehmotného majetku dle zákona o daních z příjmů.

TEXT	ANO - NE
1. Kapitálová společnost poskytující projektové služby pořídila software pro tvorbu výkresů za 67 000,- Kč.	
2. Osobní společnost, zabývající se výrobou a prodejem hardwaru, koupila operační systém do vyráběných počítačů za 65 000,- Kč, který bude prodáván spolu s počítačem.	
3. Účtující fyzická osoba (web designer) převedl do podnikání ze svého osobního majetku multimediální software za 75 000,- Kč.	
4. Soukromé rádio zakoupilo autorská práva k hudebním dílům za 250 000,- Kč.	
5. Softwarová firma vytvořila za účelem komerčního prodeje manažerský software pro řízení nákladů za 150 000,- Kč.	
6. Kapitálová společnost vynaložila od svého založení do vzniku společnosti tyto výdaje: <ul style="list-style-type: none">- nákup dlouhodobého majetku (počítačů) – 75 000,- Kč- právní poplatky – 15 000,- Kč- cestovné – 7 500,- Kč- nájem pronajatých kanceláří – 80 000,- Kč- správní a jiné poplatky – 10 000,- Kč	
7. Účtující fyzická osoba (provozovatel hotelu) získal v rámci reklamní akce výhru software v ceně 150 000,- Kč.	
8. Výrobce alkoholických nápojů zakoupil zahraniční ochrannou známku pro nový likér za 1 500 000,- Kč.	
9. Výrobní podnik v rámci svého vývoje vytvořil patent, se kterým vznikly náklady 850 000,- Kč.	
10. Přepravní firma zakoupila aktualizaci GPS systému za 10 000,- Kč.	

Příklad 2

Úkol:

U jednotlivých položek určete, zda se jedná o dlouhodobý hmotný majetek. Limit ocenění stanovený účetní jednotkou je shodný jako limit pro ocenění dlouhodobého hmotného majetku dle zákona o daních z příjmů.

1 MAJETKOVÁ A KAPITÁLOVÁ STRUKTURA PODNIKU _____

TEXT	ANO - NE
1. Obchodní korporace získala úvěr ve výši 1 500 000,- Kč od banky na vybavení prodejny.	
2. Účtující fyzická osoba (účetní poradce) zakoupila počítavé vybavení vč. tiskárny za 45 000,- Kč.	
3. Úklidové družstvo zakoupilo čisticí stroj za 95 000,- Kč.	
4. Realitní kancelář koupila dům, který: - po provedené modernizaci prodá - prodá v nezměněném stavu	
5. Kapitálová společnost zakoupila osobní automobily za 1 250 000,- Kč, které budou uhrazeny z povoleného bankovního úvěru.	
6. Účtující fyzická osoba (finanční makléř) si pořídil formou finančního leasingu osobní automobil, u kterého je měsíční splátka 7 450,- Kč.	
7. Zemědělské družstvo nakoupilo od soukromých farmářů stádo krav bez tržní produkce mléka za 350 000,- Kč.	
8. Obchodní korporace přijala jako vklad od společníka pozemek s oceněním 1 450 000,- Kč, který bude využit pro výstavbu skladu.	
9. Zemědělské družstvo mělo přírůstky kuřat v hodnotě 150 000,- Kč.	
10. Stavební společnost postavila novou halu pro skladování stavebnin v celkových vlastních nákladech 15 450 000,- Kč.	

Příklad 3

Úkol:

U jednotlivých položek určete, zda se jedná o dlouhodobý finanční majetek.

TEXT	ANO - NE
1. Účtující fyzická osoba (finanční makléř) přijal na běžný účet zálohu na obchodní transakci v hodnotě 200 000,- Kč.	
2. Kapitálová společnost převedla z pokladny na běžný účet 500 000,- Kč.	
3. Výrobní podnik v rámci uložení volných finančních prostředků pořídil majetkové cenné papíry (podíly) v hodnotě 1 000 000,- Kč.	
4. V rámci konsolidovaného celku poskytla mateřská společnost dceřině společnosti půjčku se splatností 24 měsíců ve výši 500 000,- Kč.	

5.	Účtující fyzická osoba (prodejce automobilů) prodal osobní automobil za 350 000,- Kč. Platba proběhla v hotovosti.	
6.	Obchodní korporace převedla své volné peněžní prostředky ve výši 500 000,- Kč z pokladny na termínovaný účet s výpovědní lhůtou 18 měsíců.	
7.	Účtující fyzická osoba (finanční makléř) nakoupila akcie v hodnotě 45 000,- Kč, které hodlá ve vhodné době prodat.	
8.	Vkladatel vložil do nově zřizované akciové společnosti 600 000,- Kč a v této hodnotě získal akcie této společnosti.	
9.	Výrobní podnik poskytl z bankovního účtu zálohu ve výši 250 000,- Kč na dodávku zásob.	
10.	Kapitálová společnost si najala výrobní zařízení, u něhož je pravidelná splátka stanovena na 45 000,- Kč/měsíčně, která bude hrazena z běžného účtu.	

Příklad 4

Úkol:

U jednotlivých položek určete, zda se jedná o zásoby.

	TEXT	ANO - NE
1.	Účtující fyzická osoba (prodejce automobilů) zakoupil od výrobce automobilů 10 ks akčního modelu nové značky v ceně 3 500 000,-Kč.	
2.	Leasingová společnost zakoupila pro svého klienta výrobní zařízení v ceně 750 000,- Kč.	
3.	Zemědělské družstvo zaúčtovalo přírůstek kuřat v ceně vlastních nákladů 65 000,- Kč.	
4.	Zaměstnanec obchodní korporace nakoupil 10 balení papírů do kopírky za 1 000,- Kč.	
5.	Developerská společnost zakoupila budovu za 8 500 000,- Kč, kterou po provedené rekonstrukci prodá klientovi.	
6.	Školní jídelna zakoupila pro přípravu jídel 50 kg hovězího masa v ceně 7 000,- Kč.	
7.	Pro údržbu výrobních zařízení zakoupila výrobní společnost mazací oleje za 5 000,- Kč.	
8.	Obchodní korporace zařídila své prostory kancelářským nábytkem v celkové hodnotě 65 000,- Kč.	
9.	Účtující fyzická osoba (daňový poradce) přijala fakturu za právní konzultaci v ceně 5 000,- Kč.	
10.	Kapitálová společnost pořídila po skončení leasingové smlouvy najatý majetek (nákladní automobil) za 15 000,- Kč.	

Příklad 5

Úkol:

U jednotlivých položek určete, zda se jedná o pohledávku.

TEXT	ANO - NE
1. Komanditní společnost (velkoobchod) přijala vyúčtování od dodavatele za dodávku zboží ve výši 75 000,- Kč.	
2. Účtující fyzická osoba (finanční makléř) poskytla z běžného účtu zálohu na obchodní transakci v hodnotě 150 000,- Kč.	
3. Úklidové družstvo vystavilo fakturu za úklid v hodnotě 15 000,- Kč.	
4. Účtující fyzická osoba (provozovatel hotelu) vystavila doklad za ubytování v hodnotě 2 500,- Kč. Klient částku ihned uhradil v hotovosti.	
5. Akciová společnost upsala podle zakladatelské smlouvy akcie ve výši 2 000 000,- Kč. Akcionáři dosud splatili akcie ve výši 600 000,- Kč.	
6. Obchodní korporace přijala v hotovosti zálohu na prodej zboží za 5 000,- Kč.	
7. Veřejná obchodní společnost vyplatila z pokladny zaměstnanci zálohu na nákup drobných kancelářských potřeb.	
8. Akciová společnost uvedla v přiznání k dani z příjmů právnických osob daňovou povinnost ve výši 350 000,- Kč. Na zálohách daně z příjmů právnických osob zaplatila 400 000,- Kč.	
9. V rámci konsolidovaného celku poskytla mateřská společnost dceřině společnosti půjčku se splatností 6 měsíců ve výši 100 000,- Kč.	
10. Zemědělské družstvo prodalo na fakturu nepotřebný traktor svému zaměstnanci za 45 000,- Kč, který jej uhradil hotově.	

Příklad 6

Úkol:

U jednotlivých položek určete, zda se jedná o krátkodobý finanční majetek.

TEXT	ANO - NE
1. Velkoobchod přijal v hotovosti úhradu za prodej zboží v hodnotě 25 000,- Kč.	
2. Komanditní společnost nakoupila pro své zaměstnance stravenky v hodnotě 15 000,- Kč.	
3. Účtující fyzická osoba (finanční makléř) nakoupila za účelem obchodování směnky se splatností 3 měsíce v hodnotě 150 000,- Kč.	
4. Výrobní podnik převedl z běžného účtu 200 000,- Kč na termínovaný vklad. Doba výběru vkladu je 3 měsíce.	
5. Leasingová společnost obdržela krátkodobý bankovní úvěr se splatností 6 měsíců ve výši 750 000,- Kč.	
6. Kapitálová společnost koupila za volné peněžní prostředky dluhopisy, jejichž doba splatnosti je 5 let, ve výši 5 000 000,- Kč.	
7. Vzhledem k nedostatku finančních prostředků se rozhodla výrobní společnost emitovat dluhopisy se splatností 18 měsíců v hodnotě 1 500 000,- Kč.	
8. Obchodní korporace převedla z bankovního účtu 150 000,- Kč do pokladny.	
9. Poradenská firma koupila pokladniční poukázky v hodnotě 500 000,- Kč s dobou splatnosti 6 měsíců.	
10. Účtující fyzická osoba (účetní poradce) nakoupila poštovní známky v hodnotě 500,- Kč za hotové.	

1.2 Základní struktura kapitálu (zdrojů) podniku

Vlastní kapitál (zdroje)	
I.	Základní kapitál
	➤ Základní kapitál
	➤ Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly (-)
II.	Kapitálové fondy
	➤ Ážio (emisní, vkladové)
	➤ Ostatní kapitálové fondy
	➤ Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků
	➤ Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách obchodních korporací
	➤ Rozdíly z přeměn obchodních korporací
	➤ Rozdíly z ocenění při přeměnách obchodních korporací
III.	Fondy ze zisku
	➤ Ostatní rezervní fondy
	➤ Statutární a ostatní fondy
IV.	Výsledek hospodaření
	➤ Výsledek hospodaření běžného účetního období (+/-)
	➤ Výsledek hospodaření minulých let (+/-): nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta, jiný výsledek hospodaření
	➤ Rozhodnuto o zálohové výplatě podílu na zisku (-)
Cizí zdroje	
I.	Rezervy
	➤ Rezerva na důchody a podobné závazky
	➤ Rezerva na daň z příjmů
	➤ Rezervy podle zvláštních právních předpisů
	➤ Ostatní rezervy
II.	Závazky
	I. 1. Dlouhodobé závazky
	➤ Vydané dluhopisy (vyměnitelné dluhopisy, ostatní dluhopisy)
	➤ Závazky k úvěrovým institucím
	➤ Dlouhodobé přijaté zálohy a závdavky
	➤ Závazky z obchodních vztahů – dodavatelé
	➤ Dlouhodobé směnky k úhradě
	➤ Závazky – ovládající a řídicí osoba
	➤ Závazky – podstatný vliv
	➤ Odložený daňový závazek
	➤ Závazky ke společníkům obchodní korporace, členům družstva a k účastníkům sdružení
	➤ Dohadné účty pasivní
	➤ Jiné závazky

I. 2. Krátkodobé závazky	
➤	Vydané dluhopisy (vyměnitelné dluhopisy, ostatní dluhopisy)
➤	Závazky k úvěrovým institucím
➤	Krátkodobé přijaté zálohy a závdavky
➤	Závazky z obchodních vztahů - dodavatelé
➤	Krátkodobé směnky k úhradě
➤	Závazky - ovládající a řídicí osoba
➤	Závazky - podstatný vliv
➤	Závazky ke společníkům obchodní korporace, členům družstva a k účastníkům sdružení
➤	Krátkodobé finanční výpomoci
➤	Závazky k zaměstnancům
➤	Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění
➤	Stát - daňové závazky a dotace
➤	Dohadné účty pasivní
➤	Jiné závazky

Příklad 7

Úkol:

U jednotlivých položek určete, zda se jedná o základní kapitál.

TEXT	ANO - NE
1. Při vzniku společnosti s ručením omezeným se zakladatelé rozhodli vložit do podnikání vklady v celkové hodnotě 750 000,- Kč.	
2. Společnost s ručením omezeným přijala dar v hotovosti v hodnotě 200 000,- Kč.	
3. Tržní cena akcií upsaných akcionáři byla o 400 000,- Kč vyšší než jejich nominální hodnota.	
4. Účtující fyzická osoba (provozovatel obchodu) vložila do svého obchodního majetku budovu jako vklad v hodnotě 7 500 000,- Kč.	
5. Při rozdělení výsledku hospodaření rozhodla valná hromada akciové společnosti o navýšení základního kapitálu o 2 500 000,- Kč.	
6. Podnik získal darem akcie v nominální hodnotě 1 000 000,- Kč.	
7. Společnost s ručením omezeným poskytla půjčku jiné společnosti se splatností 18 měsíců ve výši 500 000,- Kč.	
8. Družstvo přidělilo 15 000,- Kč do fondu oprav v rámci rozdělování zisku.	

1 MAJETKOVÁ A KAPITÁLOVÁ STRUKTURA PODNIKU _____

9.	Komanditní společnost byla založena dvěma fyzickými osobami. Komanditista vložil minimální vklad 5 000,- Kč, ten byl zapsán do obchodního rejstříku.	
10.	Akiová společnost byla založena na základě veřejné nabídky akcií, jejichž nominální hodnota činila 35 000 000,- Kč.	

Příklad 8

Úkol:

U jednotlivých položek určete, zda se jedná o fondy.

TEXT	ANO - NE
1. Účtující fyzická osoba (řemeslník) přijala dar (stroj) v hodnotě 50 000,- Kč.	
2. Potencionální akcionáři se upsali splatit vklady ve výši 2 500 000,- Kč.	
3. Při rozdělování výsledku hospodaření rozhodla valná hromada akiové společnosti přidělit do sociálního fondu 500 000,- Kč.	
4. Výrobní podnik získal dotaci ve výši 50 000,- Kč na částečnou úhradu zvýšených provozních nákladů.	
5. Obchodní korporace poskytla jako dar fyzické osobě počítač v hodnotě 15 000,- Kč.	
6. Akiová společnost dodatečně zvyšuje základní kapitál emisí akcií, jejichž emisní kurz je o 100 000,- Kč vyšší než nominální hodnota.	
- pohled akcionáře	
- pohled akiové společnosti	
7. Vzhledem k havarijnímu stavu budovy se rozhodla výrobní společnost vytvořit rezervu na opravu své haly v kalkulované částce 5 000 000,- Kč.	
8. Při rozdělování zisku přidělil výrobní podnik 50 000,- Kč do fondu oprav.	
9. Při přeceňování dlouhodobých akcií, které má účtující fyzická osoba (finanční makléř) v držení, došlo ke zvýšení jejich hodnoty o 50 000,- Kč.	
10. Při zakládání společnosti s ručením omezeným se vkladatelé rozhodli vložit 100 000,- Kč do fondu pokrývající případné ztráty z podnikání.	

Příklad 9

Úkol:

U jednotlivých položek určete, zda se jedná o závazky.

TEXT	ANO - NE
1. Obchodní korporace vystavila fakturu za odebrané zboží v částce 45 000,- Kč.	
2. Komanditní společnost zúčtovala hrubé mzdy zaměstnanců za uplynulý měsíc ve výši 185 000,- Kč.	
3. Výrobní společnost obdržela fakturu za dodávku elektrické energie v částce 15 000,- Kč.	
4. Účtující fyzická osoba (řemeslník) žádala banku o krátkodobý úvěr a banka mu poskytla 200 000,- Kč na běžný účet.	
5. K pokrytí krátkodobého nedostatku finančních prostředků emitovala obchodní korporace dluhopisy se splatností 3 měsíce v hodnotě 250 000,- Kč.	
6. Stavební podnik přijal 2 500 000,- Kč od investora jako zálohu na stavbu. Provedení stavby bude v době do 1 roku.	
7. Při rozdělování zisku bylo rozhodnuto o výplatě podílů na zisku akcionářům ve výši 850 000,- Kč.	
8. Po návratu ze služební cesty předložil zaměstnanec k proplacení cestovní příkaz ve výši 4 950,- Kč, na který nebyla poskytnuta záloha.	
9. Komanditní společnost obdržela od svého tichého společníka půjčku 1 500 000,- Kč s dobou splatnosti 2 roky.	
10. Obchodní korporace prodala zboží v hodnotě 25 000,- Kč za hotové.	

Otázky

1. Co tvoří majetek podniku?
2. Definujte stálá aktiva a jeho složky.
3. Definujte oběžný majetek a jeho složky.
4. Jakou podobu může mít finanční majetek?
5. Co tvoří zdroje podniku?
6. Definujte vlastní kapitál a jeho složky.
7. Definujte cizí zdroje a jeho složky.
8. Jakou formu mohou mít vlastní zdroje u podnikatelských subjektů různých právních forem?
9. Charakterizujte pojem pohledávka a závazek (dluh).
10. Jak se liší rezervní fondy a rezervy?

2 Rozvaha, výsledovka

Rozvaha je přehledné uspořádání majetku podniku (aktiv) a zdrojů jeho krytí (pasiv) k určitému rozvahovému dni.

Schéma 1 Struktura rozvahy

Aktiva	Rozvaha k	Pasiva
1. Stálá aktiva		1. Vlastní zdroje
2. Oběžná aktiva		2. Cizí zdroje
3. Přechodná aktiva		3. Přechodná pasiva

Aktiva - majetek podniku uspořádaný podle jeho složení

Pasiva - majetek podniku uspořádaný podle zdrojů (krytí)

Vždy musí platit bilanční rovnice:

$$\text{AKTIVA} = \text{PASIVA}$$

Příklad 10

Úkol:

Roztříd'te (označte +) následující položky na aktiva (stálá, oběžná) a na pasiva (vlastní, cizí).

Položka	Aktiva		Pasiva	
	Stálá	Oběžná	Vlastní	Cizí
Dluhy u dodavatelů				
Materiál na skladě				
Rezerva na opravy dlouh. majetku				
Pohledávky za odběrateli				
Nákladní automobil				
Budova				
Výrobky				
Peníze v pokladně				
Obchodovatelné akcie				

Položka	Aktiva		Pasiva	
	Stálá	Oběžná	Vlastní	Cizí
Nedokončená výroba				
Stroje a zařízení				
Závazky vůči zaměstnancům				
Software				
Rezervní fond				
Zisk běžného roku				
Závazky za společníky				
Zboží ve skladech				
Dlužná daň z přidané hodnoty				
Přijaté směnky k inkasu				
Běžný účet				
Krátkodobé bankovní úvěry				

K předmětu účetnictví dále patří sledování nákladů, výnosů a výsledku hospodaření. Informace o těchto položkách podává Výkaz zisku a ztráty (Výsledovka).

Náklady představují spotřebu ekonomického zdroje (snížení ekonomického prospěchu během účetního období), který se projevuje poklesem hodnoty aktiv nebo zvýšením závazků. Náklady snižují výsledek hospodaření a tím i vlastní kapitál.

Výnosy naopak představují výkony podniku v peněžním vyjádření, které podnik získává na základě své činnosti za běžné období, bez ohledu na to, zda došlo k jejich skutečné úhradě v tomto období. Výnosy zvyšují výsledek hospodaření a tím i vlastní kapitál.

Rozdíl mezi výnosy a náklady pak představuje **výsledek hospodaření** (kladná hodnota znamená zisk, záporná hodnota ztrátu).

Schéma 2 Struktura výkazu zisku a ztráty (výsledovky)

Výkaz zisku a ztráty (Výsledovka) za ...	
Náklady	Výnosy
- provozní	- provozní
- finanční	- finanční
Výsledek hospodaření:	
Výnosy - Náklady = +, tj. zisk	
Výnosy - Náklady = -, tj. ztráta	

Příklad 11

Úkol:

Roztříd'te (označte +) následující položky na náklady a výnosy.

Položka	Typ	
	Náklad	Výnos
Hrubé mzdy zaměstnanců		
Nájem nebytových prostor		
Tržba za výrobky		
Cestovní náhrady za služební cesty		
Výnosové úroky		
Bankovní poplatky		
Spotřeba materiálu		
Pojistné za zaměstnance hrazené podnikem		
Tržba za služby		
Spotřeba energií		
Opravy a udržování		
Daň z nemovitosti		
Kurzové zisky		
Prodané zboží		
Smluvní pokuty a penále hrazené podnikem		
Tržby za zboží		
Odpisy		
Manka a škody		
Přijaté penále		
Poskytnutý dar		
Tržba z prodeje materiálu		

Příklad 12

Účtující fyzická osoba (řemeslník) se rozhodla založit svoji firmu. Zřídila bankovní účet, na který vložila 50 000,- Kč. Dále nakoupila z vlastních prostředků potřebné zařízení dílny a náradí v hodnotě 80 000,- Kč a dále materiál za 5 000,- Kč. Banka mu poskytla krátkodobý úvěr 100 000,- Kč, v jehož hodnotě si koupila starší automobil pick-up, potřebný pro své podnikání. Dílnu si zřídil ve vlastním rodinném domku.

Úkol:

Sestavte počáteční rozvahu firmy.

Rozvaha k

Aktiva		Pasiva	
Položka	Částka	Položka	Částka

Příklad 13

Podnikatelský subjekt vykázal k 31. 12. 201x tato aktiva a pasiva (v Kč):

Budovy	6 820 000,-	Pohledávky u odběratelů	172 000,-
Závazky k dodavatelům	236 500,-	Bankovní úvěry	536 000,-
Stroje a strojní zařízení	1 938 000,-	Pokladní hotovost	10 340,-
Dopravní prostředky	1 150 000,-	Vklad na běžném účtu	636 200,-
Závazky k zaměstnancům	187 400,-	Základní kapitál	10 685 040,-
Zásoby výrobků	536 100,-	Materiál na skladě	382 300,-

Úkol:

Sestavte konečnou rozvahu k 31. 12. 201x v příslušném členění.

Aktiva	Rozvaha k	Pasiva

Příklad 14

Obchodní podnik, s. r. o. má k 30. 6. 201x tato aktiva a pasiva (v Kč):

Budovy	2 370 000,-	Bankovní úvěry	470 000,-
Stroje a strojní zařízení	358 000,-	Pokladní hotovost	15 730,-
Závazky k dodavatelům	187 000,-	Zboží v prodejně	356 500,-
Dopravní prostředky	928 000,-	Vklad na běžném účtu	156 000,-
Zboží na skladě	428 000,-	Základní kapitál	?

Úkol:

- (a) Vypočtete částku základního kapitálu.
- (b) Určete výši stálých a oběžných aktiv, vlastních a cizích zdrojů.
- (c) Sestavte rozvahu a určete bilanční sumu.

Aktiva	Rozvaha k	Pasiva

Příklad 15

Společnost s ručením omezeným má koncem účetního období tyto zůstatky na účtech (v Kč):

Materiál na skladě	240 000,-	Zaměstnanci	86 000,-
Peníze v pokladně	15 000,-	Závazek z daně z příjmů	34 000,-
Dodavatelé	175 000,-	Rezerva na opravy DHM	20 000,-
Odběratelé	210 000,-	Směnky k úhradě	90 000,-
Základní kapitál	3 000 000,-	Běžný účet	180 000,-
Výrobky	250 000,-	Budovy	2 732 000,-
Stroje, přístroje	328 000,-	Software	65 000,-
Směnky k inkasu	70 000,-	Výsledek hospodaření	
Bankovní úvěry dlouho- dobé	375 000,-	běžného účetního období	?

Úkol:

Sestavte z uvedených podkladů rozvahu k 31. 12. 201x

Aktiva	Rozvaha k	Pasiva

2.1 Typické změny rozvahových stavů

Rozvaha udává stav aktiv a pasiv podnikatelského subjektu jen k určitému (rozvahovému) dni. V důsledku činnosti podnikatelského subjektu vznikají účetní případy, které působí změny rozvahových stavů aktiv a pasiv. Tyto změny mohou mít 4 možné dopady do rozvahy:

1. Jednostranná změna v aktivech:	A +	A -
2. Jednostranná změna v pasivech:	P +	P -
3. Oboustranná změna - úbytek:	A -	P -
4. Oboustranná změna - přírůstek:	A+	P +

Příklad 16

K 31. 12. 201x má podnikatelský subjekt tato aktiva a pasiva:

Aktiva	Rozvaha k 31. 12. 201x		Pasiva
Budovy	5 000 000,-	Základní kapitál	5 800 000,-
Stroje	620 000,-	Bankovní úvěry	750 000,-
Materiál na skladě	370 000,-	Dodavatelé	224 000,-
Výrobky	530 000,-	Zaměstnanci	113 000,-
Odběratelé	97 000,-		
Pokladna	5 000,-		
Běžný účet	265 000,-		
CELKEM	6 887 000,-	CELKEM	6 887 000,-

V běžném účetním období nastaly tyto účetní případy (v Kč):

Účetní případ	Text	Částka v Kč
1.	FAP, PRI: dodavatel fakturuje za materiál, který byl převzat na sklad	89 500,-
2.	VÚU: z povoleného úvěru je uhrazen dluh dodavatelům	150 000,-
3.	VBÚ, PPD: z běžného účtu vybráno do pokladny na výplatu dlužných mezd zaměstnanců	113 000,-
4.	VPD: výplata mezd zaměstnancům v hotovosti	113 000,-

Úkol:

Zaučtujte uvedené účetní případy přímou změnou rozvahových stavů.

Účetní případ	Částka v Kč	Položka aktiv		Položka pasiv		Bilanční suma v Kč
		+	-	+	-	

Příklad 17

Účtující fyzická osoba (kadeřnice) zahájila své podnikání k 1. 1. 201x. Ke dni založení podniku vložila do pokladny hotovost 5 000,- Kč, vybavila provozovnu nábytkem v hodnotě 150 000,- Kč a zakoupila kosmetické prostředky v hodnotě 8 000,- Kč. Na zařízení jí půjčila 50 000,- Kč přítelkyně, zbytek pořídila z vlastních prostředků. Provozovnu zřídila v pronajaté místnosti.

Její podnikání skončilo k 31. 12. 201x s tímto výsledkem:

Materiál na skladě	9 000,- Kč
Peníze v pokladně	8 000,- Kč
Peníze na běžném účtu	20 000,- Kč
Půjčka	30 000,- Kč

Úkol:

Sestavte zahajovací rozvahu k 1. 1. 201x a konečnou rozvahu k 31. 12. 201x.

Aktiva	Rozvaha k	Pasiva

Aktiva	Rozvaha k	Pasiva

Příklad 18

Rozvaha obchodní korporace vykazuje k 31. 8. 201x tyto rozvahové položky (v Kč):

Budovy	2 900 000,-	Výrobky	275 000,-
Strojní zařízení	826 500,-	Běžný účet	197 600,-
Dodavatelé	128 000,-	Dopravní prostředky	528 000,-
Zaměstnanci	76 430,-	Materiál na skladě	164 000,-
Pokladní hotovost	12 750,-	Základní kapitál	?
Odběratelé	99 100,-		

Úkol:

- (a) Zjistěte výši základního kapitálu a sestavte rozvahu k 31. 8. 201x.
- (b) Zaznamenejte dále uvedené účetní případy přímou změnou rozvahových stavů.
- (c) Zkontrolujte, zda po každé změně platí bilanční rovnice.
- (d) Vysvětlete, proč v účetní praxi nelze účtovat účetní případy přímou změnou rozvahových stavů.

Aktiva	Rozvaha k	Pasiva

Účetní případy:

Účetní případ	Text	Částka v Kč
1.	VBÚ: úhrada splatné dodavatelské faktury z BÚ	98 300,-
2.	FAP, PRI: faktura za materiál převzatý na sklad	38 200,-
3.	VBÚ, VÚÚ: výpis z bankovních účtů – připsán na běžný účet povolený krátkodobý úvěr	200 000,-
4.	VBÚ: úhrada od odběratelů na běžný účet	99 100,-
5.	VBÚ, VÚÚ: splátka části povoleného úvěru bance z BÚ	50 000,-
6.	VPD, VBÚ: převod z pokladny na běžný účet	10 000,-

Znázornění vlivu jednotlivých účetních případů na rozvahu:

Účetní případ	Částka v Kč	Položka aktiv		Položka pasiv		Bilanční suma v Kč
		+	-	+	-	

Otázky

1. Charakterizujte koloběh majetku u výrobního podniku.
2. Proč se liší koloběh majetku v průmyslovém a obchodním podniku?
3. Co je to rozvaha?
4. Jaké mohou být druhy rozvahy?
5. Definujte aktiva a pasiva.
6. Co zahrnujeme do vlastních a co do cizích zdrojů podniku?
7. Které položky rozvahy zahrnujeme do oběžného majetku?
8. Jaké informace můžete získat z rozvahy?
9. Charakterizujte pojmy rozvahová položka, rozvahový stav, zamezovka.
10. Jaké mohou nastat změny rozvahy? Popište je.
11. Co je to výkaz zisku a ztráty? Definujte jeho strukturu.
12. Charakterizujte náklady a výnosy podniku.

3 Metodické prvky účetnictví

3.1 Účet (konto)

Seznam jednotlivých účtových tříd a účtových skupin je vymezen ve směrné účtové osnově (viz Vyhláška č. 500/2002 Sb.). Každá účtová třída a skupina má číselné a slovní označení. Směrná účtová osnova je konstruována do deseti účtových tříd (třídy 0 – 9), které jsou dále členěny na účtové skupiny. Možný vzor účtové osnovy pro podnikatele, který dále obsahuje syntetické účty, je uveden v příloze skript.

Schéma 3 Charakteristika účtu

Má dáti	Název účtu	Dal (D)
Strana dlužnická debetní na vrub		Strana věřitelská kreditní ve prospěch

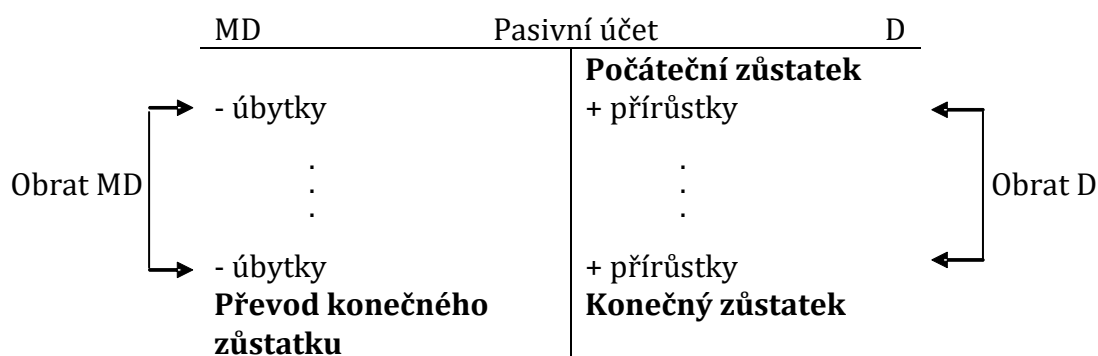
Charakteristika aktivního a pasivního účtu

Schéma 4 Charakteristika rozvahových účtů

MD	Aktivní účet	D
Počáteční zůstatek		
+ přírůstky	- úbytky	
⋮	⋮	
⋮	⋮	
+ přírůstky	- úbytky	
Konečný zůstatek	Převod konečného zůstatku	

Obrat MD

Obrat D

Obratem na účtu se rozumí součet zaúčtovaných částek na straně má dáti a dal bez počátečního zůstatku. U každého účtu se zjišťuje zvlášť obrat strany má dáti a obrat strany dal.

Rozvahové účty se otevírají s použitím účtu 701 - Počáteční účet rozvažný a uzavírají převodem konečných zůstatků rozvahových účtů na účet 702 - Konečný účet rozvažný.

Schéma 5 Otevření rozvahových účtů

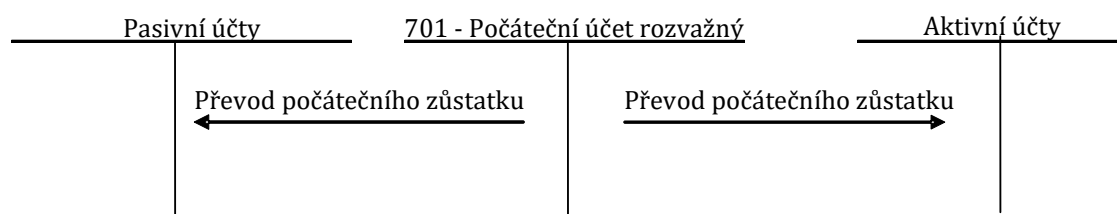
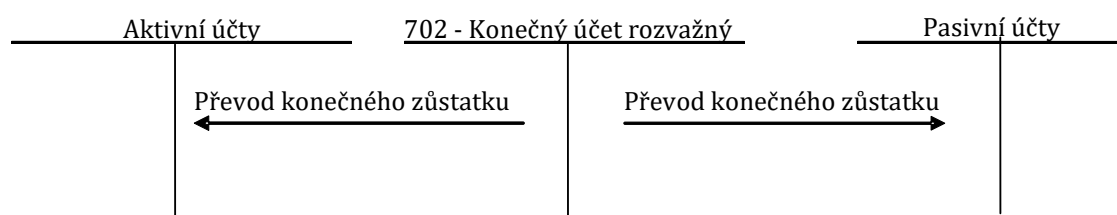

Schéma 6 Uzavírání rozvahových účtů

Příklad 19

Účet 112 - Materiál na skladě má počáteční zůstatek 105 000,- Kč. Podle příjemek byl v účetním období převzat materiál za 26 500,- Kč; 18 900,- Kč a 37 200,- Kč. Výdejky materiálu byly na 29 000,- Kč; 13 000,- Kč a Kč 17 200,- Kč.

Úkol:

- (a) Zapište na účtu 112 - Materiál na skladě počáteční zůstatek a všechny změny (přírůstky, úbytky).
- (b) Zjistěte obraty (MD, D) a konečný zůstatek tohoto účtu.
- (c) Posud'te ekonomický vývoj zůstatků tohoto účtu.

MD	112 - Materiál na skladě	D

Příklad 20

Obchodní korporace vykazovala počáteční zůstatky těchto vybraných účtů ve výši: 221 - Bankovní účet: 750 000,- Kč; 321 - Dodavatelé: 750 000,- a 311 - Odběratelé: 1 250 000,- Kč. Za sledované období došlo k následujícím účetním případům:

Účetní případ	Text	Částka v Kč
1.	VBÚ: z běžného účtu uhrazeny faktury dodavatelům:	
	- obchodní korporaci A	250 000,-
	- obchodní korporaci B	300 000,-
2.	VBÚ: na BÚ byly připsány úhrady od odběratelů:	
	- obchodní korporace C	350 000,-
	- obchodní korporace D	175 000,-

Úkol:

- (a) Zaúčtujte uvedené účetní případy na účty hlavní knihy.
- (b) Zjistěte u jednotlivých účtů jejich vývoj a interpretujte vzájemné souvislosti.

--	--	--

Příklad 21

Úkol:

- (a) Sestavte Počáteční účet rozvažný k příkladu 18.
- (b) Zaúčtujte účetní případy z příkladu 18 na účty hlavní knihy.
- (c) Sestavte Konečný účet rozvažný.
- (d) Charakterizujte u jednotlivých účetních případech podvojnost účetních zápisů a interpretujte vzájemné souvislosti.

Pasiva	701 - Počáteční účet rozvažný	Aktiva

Hlavní kniha:

3 *METODICKÉ PRVKY ÚČETNICTVÍ*

Aktiva

702 - Konečný účet rozvažný

Pasiva

--	--

3.2 Hospodářské procesy na soustavě účtů

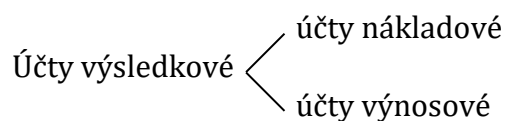
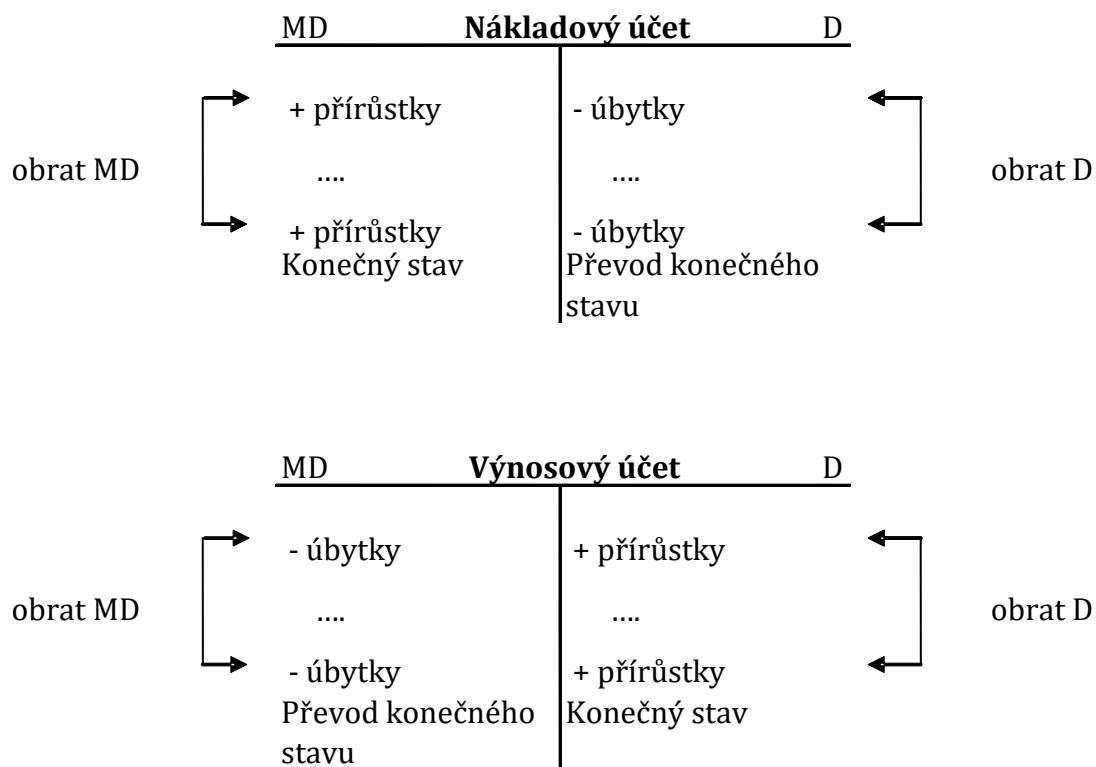
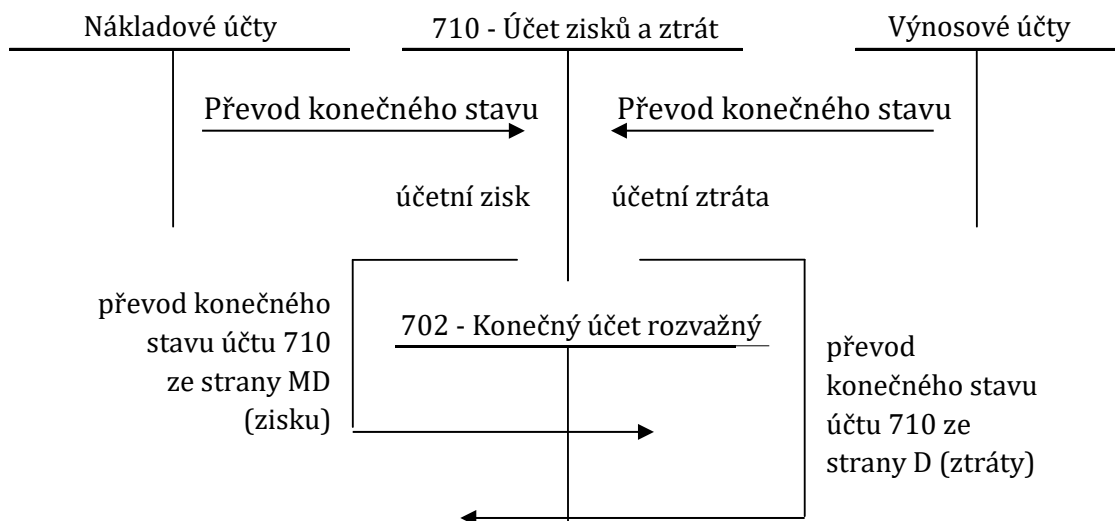

Schéma 7 Charakteristika výsledkových účtů

Výsledkové účty slouží ke zjištění výsledku hospodaření. Jejich konečné zůstatky se koncem účetního období převádějí na účet 710 - Účet zisků a ztrát.

Schéma 8 Účtování převodu konečných stavů nákladových a výnosových účtů

Výsledkové účty nemají počáteční stavy – rozdíl konečných stavů nákladů a výnosů se projeví jako zisk (výnosy jsou vyšší než náklady) nebo ztráta (výnosy jsou nižší než náklady).

Příklad 22

Podnik zabývající se opravou automobilů má na účtu 112 - Materiál na skladě zůstatek 130 000,- Kč a v měsíci červenci se uskutečnily následující vybrané účetní případy.

Úkol:

- (a) Zaúčtujte uvedené účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.
- (b) Výsledkové účty uzavřete převodem na účet 710 - Účet zisků a ztrát.
- (c) Zjistěte výsledek hospodaření.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	VYD: vydán materiál do spotřeby	35 000,-		
2.	FAP: faktura od dodavatele za elektrickou energii	5 450,-		
3.	ZVL: hrubé mzdy zaměstnanců	45 000,-		
4.	FAP: faktura od dodavatele za vodu	2 500,-		
5.	FAV: faktura odběrateli za opravu	185 000,-		

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

Náklady

710 - Účet zisků a ztrát

Výnosy

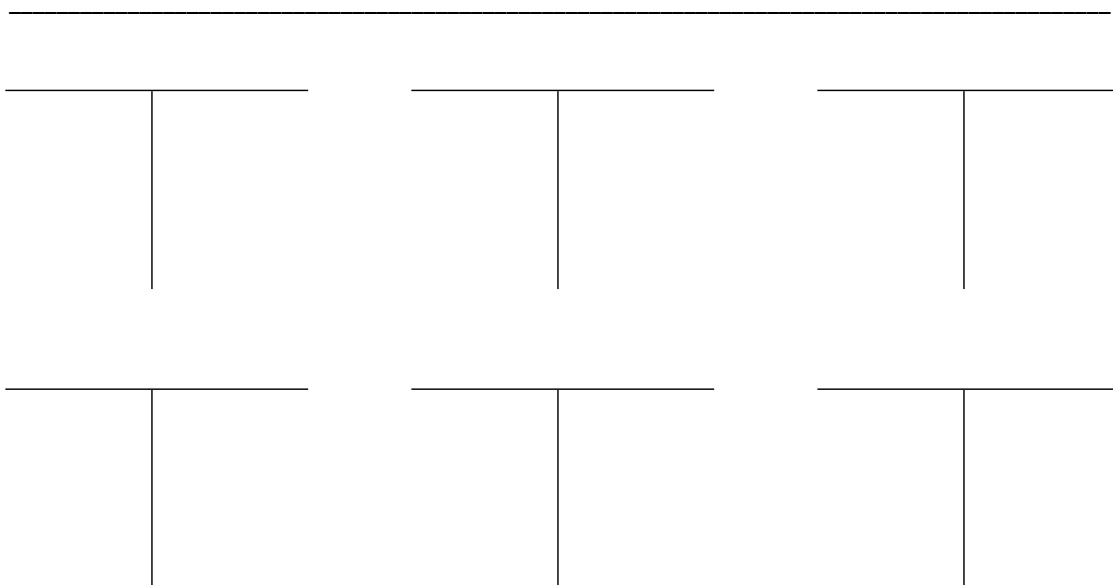
Příklad 23

Obchodní korporace má tyto počáteční zůstatky na vybraných účtech: 221 - Běžný účet: 350 000,- Kč; 321 - Dodavatelé: 241 500,- Kč. Během účetního období došlo k následujícím vybraným účetním případům.

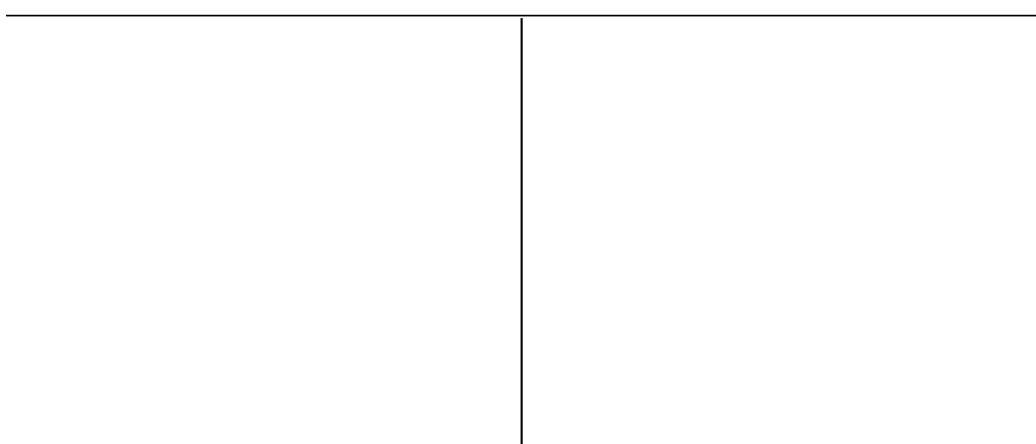
Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	FAP: dodavatel fakturuje za reklamu	35 000,-		
2.	VBÚ: úhrada dodavatelské faktury (viz počáteční zůstatek)			
3.	FAP: dodavatelská faktura za spotřebovanou energii	4 250,-		
4.	FAP: dodavatelská faktura za telefonní služby	2 050,-		
5.	FAV: faktura odběrateli za prodej zboží	65 000,-		

Úkol:

- Zaúčtujte uvedené účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.
- Výsledkové účty uzavřete převodem na účet 710 - Účet zisků a ztrát.
- Zjistěte výsledek hospodaření a interpretujte vzájemné souvislosti.

710 - Účet zisků a ztrát

Příklad 24

Podnikatelský subjekt má k 31. 12. 201x tato aktiva a pasiva:

Budovy	1 000 000,-	Pokladní hotovost	14 000,-
Strojní zařízení	235 000,-	Běžný účet	120 000,-
Materiál na skladě	100 000,-	Krátkodobý bank. úvěr	80 000,-
Odběratelé	12 000,-	Základní kapitál	?

V průběhu roku 201x+1 se uskutečnily tyto vybrané účetní případy:

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	FAP: došlá faktura za materiál, který byl převzat na sklad	17 000,-		
2.	ZVL: nárok zaměstnanců na mzdy	18 000,-		
3.	VYD: materiál vydaný do výroby podle výdejek	50 000,-		
4.	FAV: tržby za prodané výrobky podle faktur	75 000,-		
5.	VPD: za opravu počítače zaplacené hotově	1 000,-		
6.	VBÚ: úhrada od odběratelů	12 000,-		
7.	VBÚ, VUÚ: splátka krátkodobého úvěru	50 000,-		

Úkol:

- Sestavte účet 701 - Počáteční účet rozvažný.
- Zaúčtujte uvedené účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.
- Výsledkové účty uzavřete převodem na účet 710 - Účet zisků a ztrát a zjistěte výsledek hospodaření.
- Sestavte účet 702 - Konečný účet rozvažný.

701 - Počáteční účet rozvahový

3 METODICKÉ PRVKY ÚČETNICTVÍ

710 - Účet zisků a ztrát

--	--

702 - Konečný účet rozvahový

--	--

3.3 Účetní doklady

Příklad 25

Úkol:

Stanovte, jaké účetní doklady jsou nutné u následujících účetních případů.

Text	Účetní doklad, vč. zkratky
Nakoupeno zboží za hotové v hodnotě 5 000,- Kč; zboží bylo přijato na sklad.	
Do užívání zařazen výrobní stroj v hodnotě 354 000,- Kč.	
Spotřeba materiálu ve výrobě za 65 000,- Kč.	
Nárok zaměstnanců na mzdy ve výši 260 000,- Kč.	
Mzdy vyplacené zaměstnancům převodem na jejich bankovní účet ve výši 198 000,- Kč.	
Tržba za zboží v hotovosti 250 000,- Kč.	
17. 10. příjem do pokladny 10 000,- Kč převodem z běžného účtu.	
19. 10. banka oznámila snížení stavu účtu o vybranou hotovost 10 000,- Kč.	
Z pokladny vyplacena záloha na služební cestu 2 000,- Kč.	
Na běžný účet byl připsán peněžní dar ve výši 15 000,- Kč.	
Podnik vyskladnil prodané výrobky za 8 000,- Kč a má pohledávku za odběratelem 12 000,- Kč.	
Odpisy strojů a zařízení 12 000,- Kč.	
Pořízení budovy za 1 500 000,- Kč na obchodní úvěr.	
Z bankovního úvěru krátkodobého uhrazena faktura dodavateli za 200 000,- Kč.	
Splátka krátkodobého bankovního úvěru z běžného účtu 20 000,- Kč.	
Podnik dluží za elektrickou energii ve výši 7 500,- Kč.	

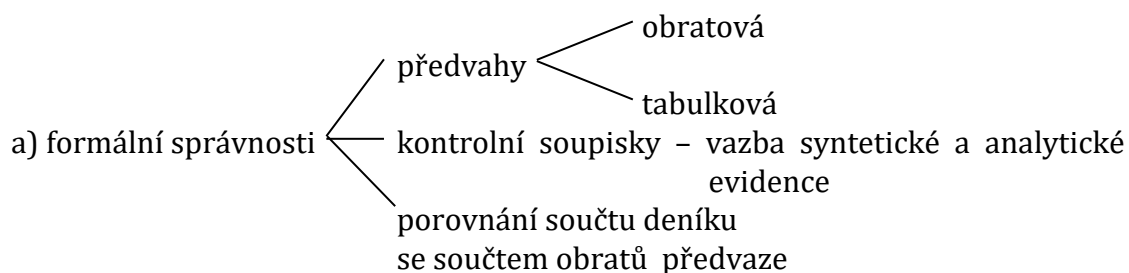
Příklad 26

Navrhněte vzor a vyplňte nejběžnější typy účetních dokladů tak, aby obsahovaly minimální náležitosti stanovené platnou právní úpravou:

- pokladní doklady (příjmové, výdajové),
- faktury (dodavatelské, odběratelské),
- tzv. zjednodušený doklad (paragon),
- příjemku, výdejku,
- skladovou kartu,
- inventární kartu,
- mzdový list.

3.4 Účetní knihy

Kontrola správnosti účetních zápisů (přezkušování) se provádí z hlediska:

b) věcné správnosti – je provedena inventarizací

Příklad 27

Podnikatelský subjekt má k 1. 1. 201x tyto počáteční zůstatky:

Budovy	4 500 000,-	Pokladní hotovost	15 600,-
Strojní zařízení	600 000,-	Běžný účet	280 000,-
Materiál na skladě	850 000,-	Bankovní úvěr	450 000,-
Odběratelé	150 000,-	Základní kapitál	5 000 000,-
Dodavatelé	220 000,-	Zaměstnanci	98 500,-
Výrobky	100 000,-	Rezervní fond	727 100,-

V měsíci lednu nastaly tyto vybrané účetní případy:

Účetní případ	Datum	Text	Částka v Kč
1.	1. 1.	VÚD: otevření rozvahových účtů	
2.	3. 1.	FAP: dodavatelská faktura za materiál, který byl převzat na sklad	86 700,-
3.	7. 1.	VBÚ: dle výpisu bylo zaúčtováno:	
		a) úhrada dodavatelské faktury za materiál	
		b) úhrada od odběratele	100 000,-
4.	10. 1.	VYD: výdej materiálu do spotřeby	176 000,-
5.	12. 1.	PPD: tržba za prodané výrobky v hotovosti	20 300,-
6.	13. 1.	VPD, VBÚ: z pokladny vybráno na běžný účet	20 300,-
7.	20. 1.	FAP: dodavatelská faktura za spotřebu elektrické energie	12 700,-
8.	31. 1.	ZVL: hrubé mzdy zaměstnanců podle zúčtovací a výplatní listiny	101 200,-
9.	31. 1.	FAV: faktura odběrateli za prodané výrobky	285 000,-
10.	31. 1.	FAP: stavební firma fakturuje opravu střechy výrobní budovy	48 000,-

Úkol:

- (a) Zaúčtujte uvedené účetní případy do deníku.
- (b) Zaúčtujte uvedené účetní případy na účty hlavní knihy.
- (c) Sestavte tabulkovou předvahu.
- (d) Porovnejte deníkový součet s obraty tabulkové předvahy.

DENÍK

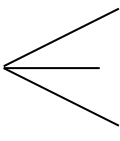
Datum	Doklad	Text	Kč	MD	D

TABULKOVÁ PŘEDVAHA

Účet	Počáteční zůstatek		Obraty		Součty		Konečný zůstatek	
	MD	D	MD	D	MD	D	MD	D

3.5 Opravy účetních zápisů

Opravy se provádějí dvojitým způsobem:

- a) účetně doplňkový zápis
 částečné storno
 úplné storno
- b) neúčetně

Příklad 28

Úkol:

Opravte vhodným způsobem následující účetní zápisy:

- Podle výdejek byl vydán materiál do spotřeby za 20 000,- Kč. Tento účetní případ byl zaúčtován:

112 - Materiál na skladě	502 - Spotřeba energie
1) 20 000,-	1) 20 000,-

Oprava:

--

2. Podle VBÚ byla přijata úhrada od odběratelů 92 500,- Kč. Tento účetní případ byl zaúčtován:

311 - Odběratelé		221 - Běžný účet	
	2) 29 500,-	2) 29 500,-	

Oprava:

--	--

3. Na základě VPD byly vyplaceny mzdy zaměstnancům 35 000,- Kč. Tento účetní případ byl zaúčtován:

211 - Pokladna		521 - Mzdové náklady	
	3) 53 000,-	3) 53 000,-	

Oprava:

--	--

U účetního případu 3 proveďte také neúčetní opravu přeškrtnutím se všemi náležitostmi. Kdy se nesmí opravy přeškrtnutím použít?

Otázky

1. Co je to účet (konto) a jaká je jeho vnitřní struktura?
2. Klasifikujte druhy účtů.
3. Vysvětlete princip podvojného účetního zápisu a souvztažnosti účetních zápisů. Charakterizujte účtovou osnovu a její členění.
4. Charakterizujte rozvahové, výsledkové, závěrkové a podrozvahové účty.
5. K čemu slouží účtový rozvrh podnikatele?
6. Vysvětlete způsob otevírání a uzavírání účtů hlavní knihy.
7. Popište funkci a vzájemnou vazbu deníku, účtů hlavní knihy a knih analytické evidence.
8. Co jsou jednoduché a složené účetní zápisy? Zaúčtujte předkontací (stanovením účtovacího předpisu) následující účetní případy:
Podle výpisu z běžného účtu bylo zaúčtováno:
 - (a) úhrada dodavatelských faktur,
 - (b) výběr peněz z běžného účtu do pokladny,
 - (c) splátka bankovního úvěru krátkodobého.Zaúčtujte jednoduchými účetními zápisy i zápisem složeným.
9. V čem spočívá význam časových (chronologických) a věcných (systematických) účetních zápisů?
10. Jaké druhy účetních zápisů znáte?
11. Vysvětlete pojmy: hospodářská operace, účetní případ, účetní zápis. Charakterizujte jejich vzájemnou vazbu.
12. Je v podniku každá hospodářská operace účetním případem? Vysvětlete své tvrzení.
13. Co jsou účetní doklady a k čemu slouží?
14. Co je to zásada dokumentace účetních případů?
15. Jaké náležitosti musí obsahovat účetní doklad?
16. Jak se provádí přezkušování účetních dokladů?
17. Co je to archivace a skartace účetních dokladů?

4 Syntetická a analytická evidence

Příklad 29

Podnikatelský subjekt zabývající se výrobou pánských košil má k 1. 1. 201x tyto počáteční zůstatky na vybraných syntetických účtech:

221 - Běžný účet: 256 000,- Kč

311 - Odběratelé: 29 000,- Kč

321 - Dodavatelé: 70 000,- Kč

Na analytických účtech odběratelů a dodavatelů jsou tyto počáteční zůstatky:

311.100 - Jiří Král Poděbrady	9 000,- Kč	321.100 - Tepna, a. s. Náchod	50 000,- Kč
311.200 - Unitexa Praha	20 000,- Kč	321.200 - Seta, a. s. Tanvald	20 000,- Kč

Účetní případ	Text	Částka v Kč
1.	VÚD: otevření syntetických a analytických účtů (viz PZ)	
2.	VBÚ: z běžného účtu uhrazena faktura Tepně Náchod	50 000,-
3.	FAP: faktura od Sety Tanvald za košilové tkaniny	86 000,-
4.	VBÚ: úhrada od Unitexy Praha	20 000,-
5.	FAV: faktura za košile pro Obchodní dům Prior Č. Budějovice	103 000,-
6.	VBÚ: úhrada a. s. Seta Tanvald	20 000,-

Úkol:

- Zapište počáteční zůstatky na syntetické a analytické účty.
- Zaúčtujte uvedené účetní případy v syntetické a analytické evidenci.
- Sestavte kontrolní soupisky k účtům 311 - Odběratelé a 321 - Dodavatelé.
- Posud'te vzájemnou vazbu syntetické a analytické evidence.

Syntetická evidence:

Analytická evidence odběratelů:

Analytická evidence dodavatelů:

Kontrolní soupiska analytických účtů odběratelů:

Analytický účet	Počáteční zůstatky		Obraty		Konečné zůstatky	
	MD	D	MD	D	MD	D
Celkem						

Kontrolní soupiska analytických účtů dodavatelů:

Analytický účet	Počáteční zůstatky		Obraty		Konečné zůstatky	
	MD	D	MD	D	MD	D
Celkem						

Příklad 30

Účtující fyzická osoba (truhlář) se zabývá výrobou nábytku, který vyrábí z různého dřeva. Na skladové kartě je evidován stav a pohyb borového dřeva v měsíci květnu 201x. Cena 1 m³ tohoto dřeva je 3 100,- Kč.

Dodavatelem dřeva je firma Medvěd, zpracování dřeva, Volary, která uskutečnila tyto dodávky:

6. 5.	15 m ³
18. 5.	10 m ³
26. 5.	18 m ³

Do výroby bylo vydáno toto množství:

2.5.	5 m ³
8.5.	12 m ³
20.5.	16 m ³
29.5.	4 m ³

Počáteční zásoba borového dřeva k 1. 5. 201x je 10 m³.

Úkol:

- (a) Zaúčtujte v analytické evidenci (na zjednodušené skladní kartě). Příjemky a výdejky číslujte pořadově.
- (b) Zaúčtujte v syntetické evidenci.
- (c) Posuďte vazbu syntetické a analytické evidence.

Syntetická evidence

--	--

Analytická evidence

Zjednodušená skladní karta

Název materiálu:			Měrná jednotka:			Skladní cena:		
Datum	Číslo dokladu	Obsah zápisu	Množství			Kč		
			Příjem	Výdej	Zásoba	Příjem	Výdej	Zásoba
Celkem								

Otázky

1. Vysvětlete pojmy syntetická a analytická evidence.
2. Jaký je vztah mezi syntetickou a analytickou evidencí?
3. Jakým způsobem kontrolujeme dodržení vzájemné shody syntetické a analytické evidence?
4. Podle čeho se vede analytická evidence materiálu na skladě, dlouhodobého majetku, pokladny, nákladů a výnosů, odběratelů a dodavatelů?
5. Vysvětlete pojmy inventura a inventarizace.
6. Jaké pracovní etapy zahrnuje inventarizace ve skladu zásob?
7. Kdy se provádí inventura fyzická a kdy dokladová?
8. Co je to inventurní soupis a k čemu slouží?

5 Účtování peněžních prostředků

Základní způsoby placení jsou:

- (a) hotovostní platební styk,
- (b) bezhotovostní platební styk.

Hotovostní platební styk se používá mezi podnikatelskými subjekty navzájem nebo mezi podnikatelskými subjekty a obyvatelstvem s použitím peněz. Pokladnu vede pracovník, který má obvykle hmotnou odpovědnost za hotovost v pokladně. Účtování příjmů a výdajů peněz v pokladně se může provádět jen na základě příjmových a výdajových pokladních dokladů.

Bezhotovostní platební styk se uskutečňuje převodem peněžních částek na bankovních účtech (na účtech dlužníka a věřitele). Tento platební styk je převládající formou placení. Účtování příjmů a výdajů peněz na bankovním účtu se může provádět jen na základě výpisu z bankovního účtu.

Mezi peněžní prostředky se v širším smyslu slova zahrnují:

- pokladní hotovost
- ceniny
- vklady na bankovních účtech (např. běžný účet, spořicí účet, termínovaný účet apod.)

5.1 Pokladní hotovost

Příklad 31

Společnost s ručením omezeným má k 1. 1. 201x pokladní hotovost 34 200,- Kč. Pokladníkem je Josef Novák, doklady v účtárně přezkoušuje Roman Pachta, schvaluje Radka Tomášková. Účtovací předpis provádí Marie Lechnerová. Datum vyhotovení, schválení, přezkoušení i zaúčtování je shodné.

5 ÚČTOVÁNÍ PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ

Ve společnosti došlo k těmto účetním operacím:

2. 1. 201x – v hotovosti vyplaceno zásobovačce Janě Dlouhé, Otavská ul. 55, České Budějovice 4 740,- Kč za nákup kancelářských potřeb. Na tuto částku byla předložena stvrzenka. Číslo pokladního dokladu je VPD 01/201x.

5. 1. 201x – přijato hotově 150,- Kč za soukromé telefonní hovory od zaměstnance Jana Burdy, Ke školce 23, Tábor. Číslo pokladního dokladu je PPD 01/201x.

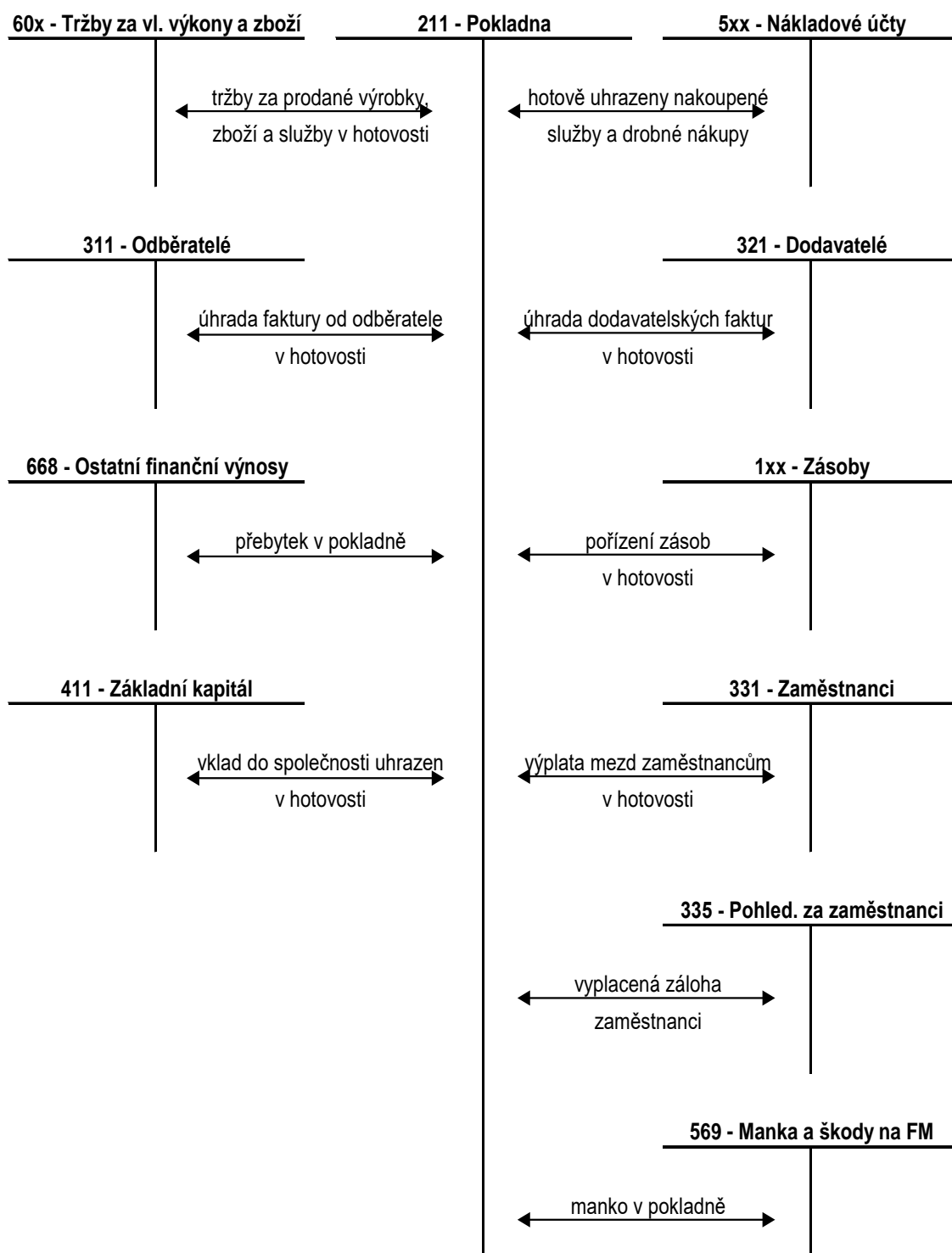
Úkol:

Vyhotovte příjmový a výdajový pokladní doklad.

Firma (organizace):		PŘÍJMOVÝ pokladní doklad		Pořadové číslo:	
číslo:			Datum:		
Přijato od (jméno a adresa)				Kč..... h.....	
Slovy					
Účel platby			Rzp.skl.	Podpis pokladníka	
Účetní doklad č. ze dne			Schválil		
Text	Učtovací předpis (Dal - účet)		Kč	h	
Cena bez daně		Kč	Přezkoušel(i)		Zaučtoval
DPH		%	Kč	dne	dne

Firma (organizace):		VÝDAJOVÝ pokladní doklad		Pořadové číslo:	
		číslo:	Datum:		
Uhrazeno komu (jméno a adresa)				Kč..... h.....	
Slovy					
Účel platby			Rzp.skl.	Podpis pokladníka	
Účetní doklad č. ze dne			Schválil		
Text	Učtovací předpis (Má dáti - účet)		Kč	h	
Cena bez daně		Kč	Přezkoušel(i)		Zaúčtoval
			dne		dne
DPH	%	Kč			

Schéma 9 Účtování pokladní hotovosti

Příklad 32

Úkol:

Zaevidujte příslušné účetní případy ze zadání v příkladu 31 do pokladní knihy.

POKLADNÍ KNIHA

Datum	Číslo dokladu	Obsah zápisu	Příjmy	Výdaje	Zůstatek	Poznámka

Příklad 33

Při inventuře pokladny (pokladním skontru) provedené dne 31. 3. 201x byl zjištěn v pokladně tento stav bankovek a mincí:

Hodnota bankovek a mincí (v Kč)	Počet kusů	Celková hodnota
5 000,-	1	
2 000,-	2	
1 000,-	5	
50,-	3	
20,-	10	
10,-	4	
5,-	8	
2,-	6	
1,-	12	
Celkem		

5 ÚČTOVÁNÍ PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ _____

Pokladní kniha vykazuje ke dni 31. 3. 201x zůstatek 14 480,- Kč. Pokladník je znám z příkladu 31. Za revizní oddělení provedl inventuru pokladny Petr Velíšek.

Úkol:

- (a) Vyhotovte zápis o pokladním skontru.
- (b) Vyčíslete případný rozdíl (schodek nebo přebytek).
- (c) Sestavte účetní případy, které s uvedenými operacemi souvisejí a zaúčtujte je do deníku a na účty hlavní knihy.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D

--	--	--	--	--

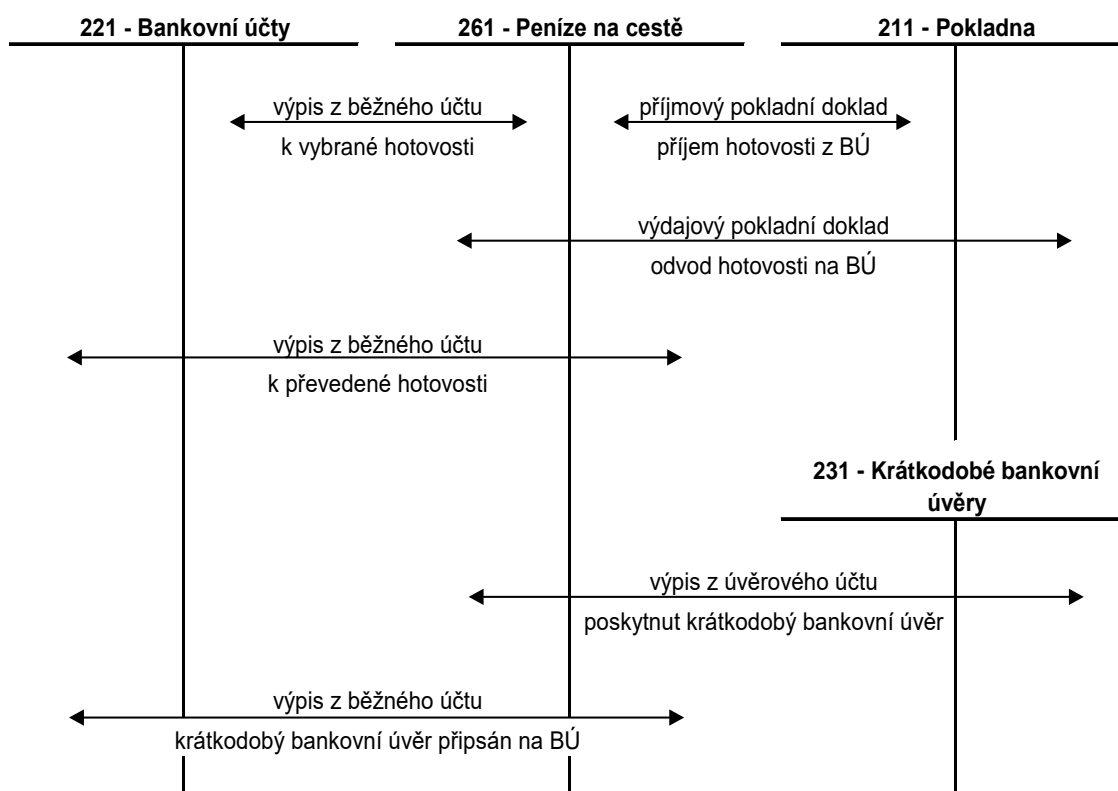
--	--	--	--	--

5.2 Peníze na cestě

Převod peněz z pokladny na bankovní účet a výběr peněz z bankovního účtu do pokladny se účtuje prostřednictvím účtu 261 - Peníze na cestě. Tento účet slouží k překlenutí časového nesouladu mezi účtováním o pohybu peněz v hotovosti (na základě PPD nebo VPD) a účtováním o pohybu na bankovním účtu (na základě VBÚ).

Tento účet se používá také při převodu mezi dvěma bankovními účty (běžný účet, úvěrový účet, termínovaný účet apod.). Ke dni účetní uzávěrky může účet 261 - Peníze na cestě vykazovat aktivní, pasivní nebo nulový konečný zůstatek.

Schéma 10 Účtování peněz na cestě

Příklad 34

Úkol:

Zaúčtujte níže uvedené účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.

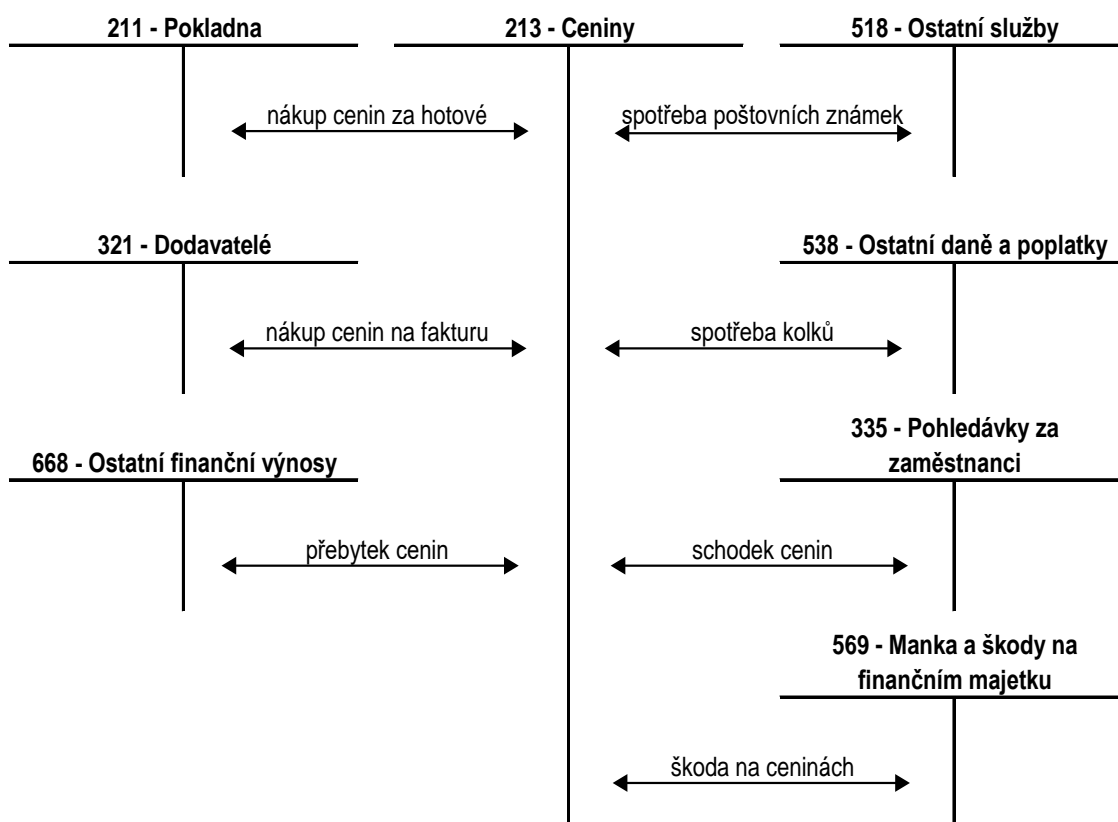
Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	Počáteční zůstatek:			
	211 - Pokladna	32 400,-		
	221 - Bankovní účet	122 230,-		
	331 - Zaměstnanci	63 520,-		
2.	PPD: výběr hotovosti z banky do pokladny na výplatu mezd			
3.	VPD: výplata mezd zaměstnancům			
4.	VBÚ: zúčtování vybrané hotovosti			
5.	VBÚ, VÚÚ: banka povolila krátkodobý úvěr:			
	a) výpis z účtu krátkodobého úvěru	150 000,-		
	b) výpis z běžného účtu	150 000,-		
6.	VPD: odvod tržby na běžný účet	12 000,-		
7.	PPD: přebytek hotovosti	68,-		
8.	VBÚ: zúčtování připsané hotovosti			

5.3 Ceny

Ceniny mají obdobný charakter jako peněžní prostředky. Mají svou jmenovitou hodnotu, která na nich bývá obvykle vyznačena. Patří k nim např. poštovní známky, kolky, telefonní karty, karty na odběr pohonných hmot, stravenky do provozoven veřejného stravování apod.

Účtování inventarizačních rozdílů cenin je obdobné jako účtování inventarizačních rozdílů u peněz v pokladně.

Schéma 11 Účtování cenin

Příklad 35

Úkol:

Zaúčtujte následující vybrané účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	FAP: za dodané kolky	3 000,-		
2.	VPD: nákup poštovních známek	250,-		
3.	VÚD: spotřeba poštovních známek	50,-		
4.	VÚD: spotřeba kolků při soudním řízení	3 000,-		
5.	VPD: nákup stravenek pro zaměstnance	15 000,-		
6.	VÚD: při inventarizaci poštovních známek zjištěno manko	40,-		
7.	VÚD: předpis manka k úhradě zaměstnanci			
8.	PPD: hmotně odpovědný pracovník uhradil manko známek			

5.4 Bankovní účty

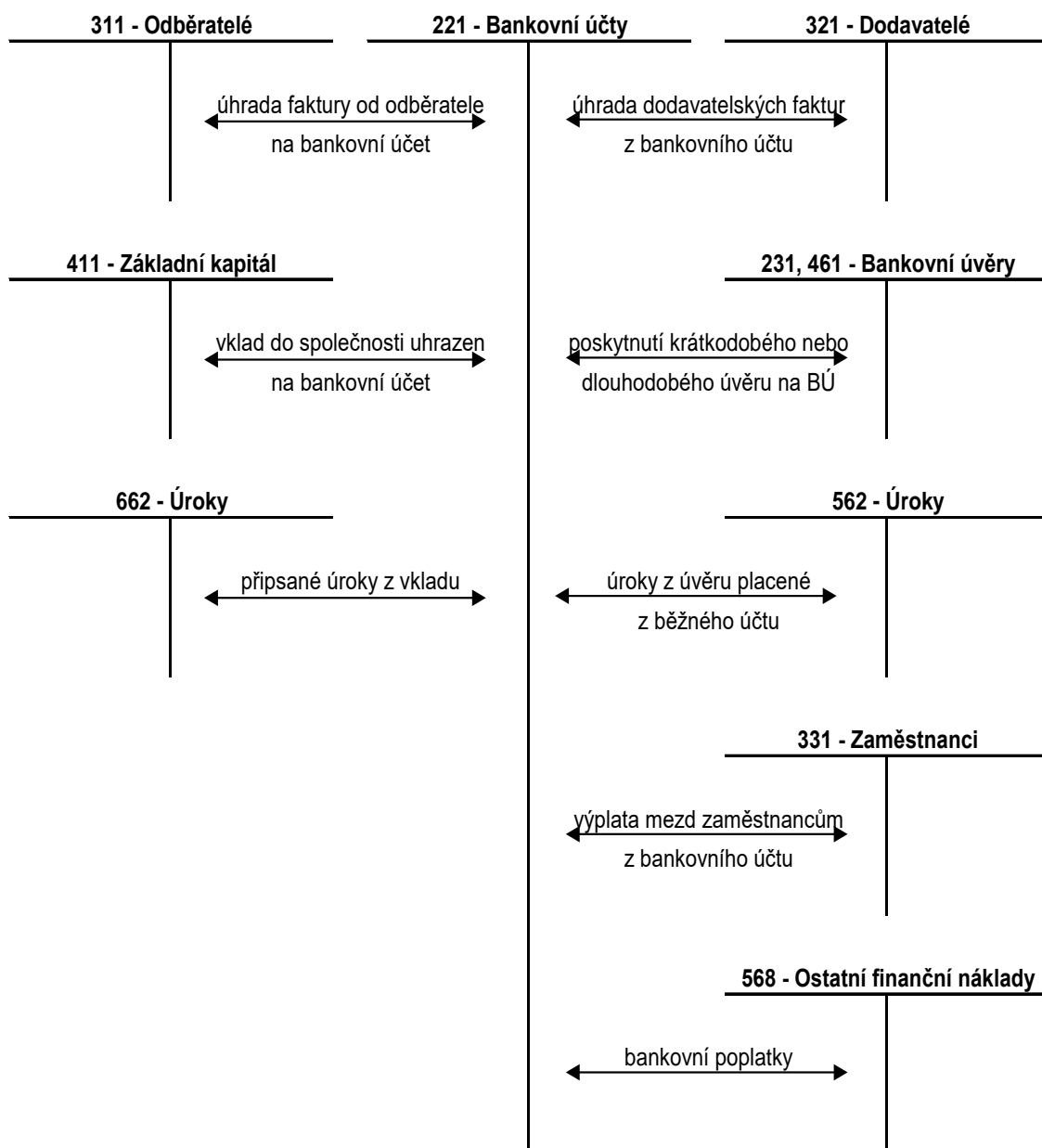
Do bankovních účtů v širším pojetí patří:

- a) vkladové účty (účet 221 - Bankovní účty) – běžný účet, kontokorentní účet, devizový účet, krátkodobý termínovaný vkladový účet
- b) úvěrové účty
 - úvěry krátkodobé (účtová třída 2, účet 231 - Krátkodobé bankovní úvěry)
 - úvěry dlouhodobé (účtová třída 4, účet 461 - Bankovní úvěry)

Účtovat na bankovních účtech se může pouze na základě výpisu z účtu (výpis z běžného účtu nebo výpis z úvěrového účtu).

Na účtu 221 - Bankovní účty se účtují též bankovní poplatky a úroky jak z poskytnutých úvěrů, tak i úroky z vkladových účtů. Placené úroky jsou pro účetní jednotku finančním nákladem, přijaté úroky jsou finančním výnosem. Poplatky vyúčtované bankou se účtují do finančních nákladů.

Schéma 12 Účtování na bankovních účtech

Příklad 36

Úkol:

Zaúčtujte tyto vybrané účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	Počáteční zůstatky:			
	211 - Pokladna	32 500,-		
	221 - Bankovní účty	103 000,-		
	311 - Odběratelé	145 000,-		
	321 - Dodavatelé	420 000,-		
	461 - Bankovní úvěry	450 000,-		
2.	VÚÚ: na běžný účet podniku připsán povolený krátkodobý bankovní úvěr	150 000,-		
3.	VBÚ: připsání úvěru			
4.	VBÚ: úhrada dodavatelských faktur	95 000,-		
5.	VÚÚ: úhrada dodavatelské faktury za lišovací stroj z dlouhodobého úvěru	283 000,-		
6.	VBÚ: odběratel uhradil fakturu	79 600,-		
7.	VPD: odvod tržby na běžný účet	25 000,-		
8.	VBÚ: připsaná tržba			
9.	VBÚ: banka vyúčtovala:			
	a) úroky z úvěrů	9 500,-		
	b) úroky z vkladů	920,-		
	c) poplatky za vedení bankovních účtů	450,-		

5 ÚČTOVÁNÍ PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ _____

Souhrnný příklad 1: Účtování peněžních prostředků

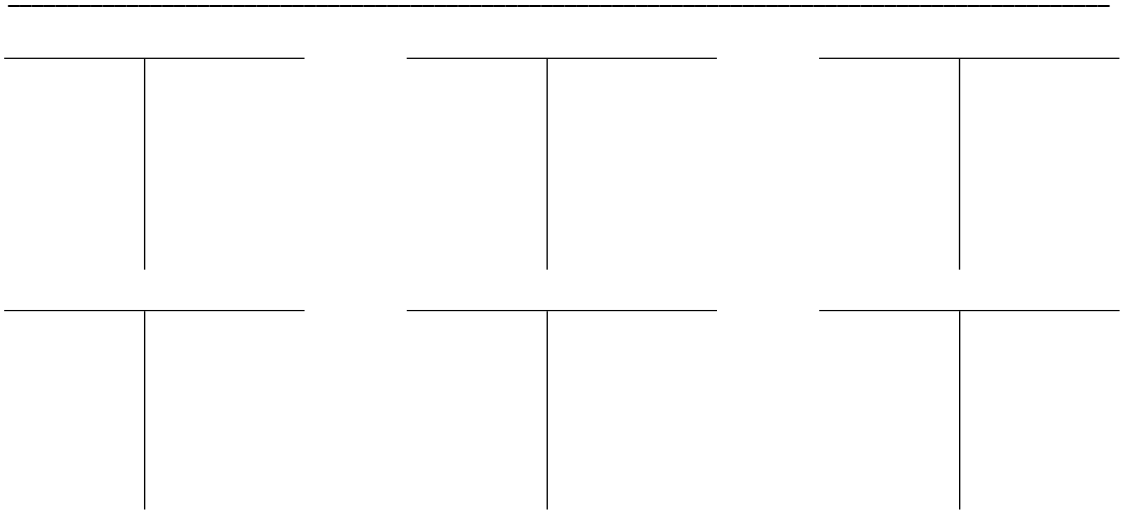
Úkol:

Zaúčtujte účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	Počáteční zůstatky:			
	211 - Pokladna	9 100,-		
	213 - Ceniny	2 800,-		
	221 - Běžný účet v Kč	58 400,-		
	231 - Krátkodobé bankovní úvěry	134 000,-		
	311 - Odběratelé	47 000,-		
	321 - Dodavatelé	32 000,-		
	411 - Základní kapitál	200 000,-		
2.	PPD: navýšení základního kapitálu vkladem společníka na základě rozhodnutí valné hromady	50 000,-		
3.	VPD: zapláceno za inzerát v novinách	800,-		
4.	VBÚ: splátka kr. bankovního úvěru	50 000,-		
5.	VPD: nákup kancelářských potřeb	650,-		
6.	VÚÚ: splátka kr. bankovního úvěru			
7.	FAP: nákup 50 ks stravenek po 50,- Kč (zatím nebyly vydány do užívání)			
8.	VPD: nákup 2 ks telefonních karet (karty byly vydány ihned do užívání)	1 000,-		
9.	PPD: příjem hotovosti do pokladny z BÚ	30 000,-		
10.	VPD: nákup dálniční známky - známka byla ihned vydána zaměstnanci	1 200,-		
11.	Bankou byl poskytnut dlouhod. úvěr:			
	a) VBÚ b) VÚÚ	500 000,-		
12.	VBÚ: zúčtování vybrané hotovosti z BÚ do pokladny			
13.	VBÚ: úhrada dodavatelské faktury	18 000,-		
14.	VPD: odvod části tržby na běžný účet	20 000,-		
15.	VBÚ: připsaná tržba			
16.	VBÚ: odběratel uhradil fakturu	22 000,-		
17.	VBÚ: banka vyúčtovala			
	a) úroky z krátkodobého úvěru	12 000,-		
	b) úroky z vkladů	800,-		
	c) poplatky za vedení účtu	550,-		

5 ÚČTOVÁNÍ PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ _____

18.	VÚÚ: úroky z dlouhodobého úvěru (o úroky byl úvěr navýšen)	46 000,-		
19.	Schodek v pokladně: a) VPD: předpis schodku v pokladně	210,-		
	b) VÚD: schodek byl předepsán pokladníkovi			
20.	VÚD: při inventarizaci poštovních známek byl zjištěn přebytek 3 ks známek po 16,- Kč			
21.	PPD: pokladník uhradil schodek v pokladně			

Otázky

1. Charakterizujte finanční účty.
2. Jak se člení finanční účty?
3. Kde se vedou záznamy o pohybu peněz v hotovosti?
4. Jaké mohou nastat inventarizační rozdíly v pokladně a jak se vyúčtují?
5. Ve kterých případech se použije účet 261 - Peníze na cestě?
6. Jakou cenou se oceňují ceniny a co mezi ně zahrnujeme?
7. Na podkladě kterého dokladu zaúčtujete poplatky za vedení bankovního účtu?
8. Vysvětlete rozdíly mezi krátkodobým a dlouhodobým úvěrem a jejich účtováním.
9. V čem je odlišné vedení korunové a valutové pokladny?
10. Jaké znáte druhy bankovních účtů?

6 Účtování daně z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty (DPH) je typem nepřímé daně, kdy plátcem daně bývá podnikatelský subjekt a poplatníkem konečný spotřebitel. Předmětem daně jsou tzv. zdanitelná plnění, jako například dodání zboží nebo poskytnutí služby. Daňovým subjektem, tj. osobou povinnou k dani (plátcem) mohou být subjekty povinně, nebo dobrovolně. Sazby daně jsou stanoveny obvykle lineárně a diferenciovaně.

Daň na vstupu je daň, která je obsažena v částce za přijaté plnění.

Daň na výstupu je daň, kterou je plátce povinen přiznat ze základu daně za uskutečněné zdanitelné plnění.

Odpočet daně je daň na vstupu, popřípadě krácená daň.

Daňová povinnost může mít podobu:

- (a) *vlastní daňové povinnosti*, tj. daňová povinnost, kdy daň na výstupu převyšuje odpočet daně za zdaňovací období,
- (b) *nadměrného odpočtu*, tj. daňová povinnost, kdy odpočet daně převyšuje daň na výstupu za zdaňovací období.

Způsoby výpočtu daně z přidané hodnoty

Výpočet DPH lze provádět dvěma způsoby podle toho, zda máme cenu bez DPH nebo cenu včetně DPH.

1. **výpočet DPH „zdola“** – základem daně je cena bez DPH. Daň se vypočte vynásobením základu daně (zdanitelného plnění) procentní sazbou daně.
2. **výpočet DPH „shora“** – základem daně je cena včetně DPH. Daň se vypočte vynásobením celkové ceny včetně daně koeficientem.

$$\text{Koeficient} = \frac{\text{Sazba daně}}{(100 + \text{sazba daně})}$$

Vypočtený koeficient se zaokrouhlí na 4 desetinná místa.

Tento způsob výpočtu se používá především v maloobchodě nebo u zjednodušených daňových dokladů, na kterých je vyčíslena pouze cena včetně daně.

Účtování DPH je závislé na tom, zda subjekt je plátce či není plátce DPH. Neplátce DPH nemá nárok na odpočet DPH a DPH se u něho stává součástí ocenění majetku nebo v případě služeb vstupuje do provozních nákladů. Pro plátce DPH je daň průběžnou položkou v rámci zúčtovacích vztahů, je evidována na účtu 343 - Daň z přidané hodnoty a tudíž není součástí ocenění majetku (vede se v cenách bez daně, tj. v cenách nákupu, smluvních cenách apod.).

Schéma 13 Účtování na účtu 343 - Daň z přidané hodnoty

343 - Daň z přidané hodnoty	
Daň na vstupu	Daň na výstupu
pohledávka vůči FÚ	závazek vůči FÚ
nárok na odpočet	daňová povinnost

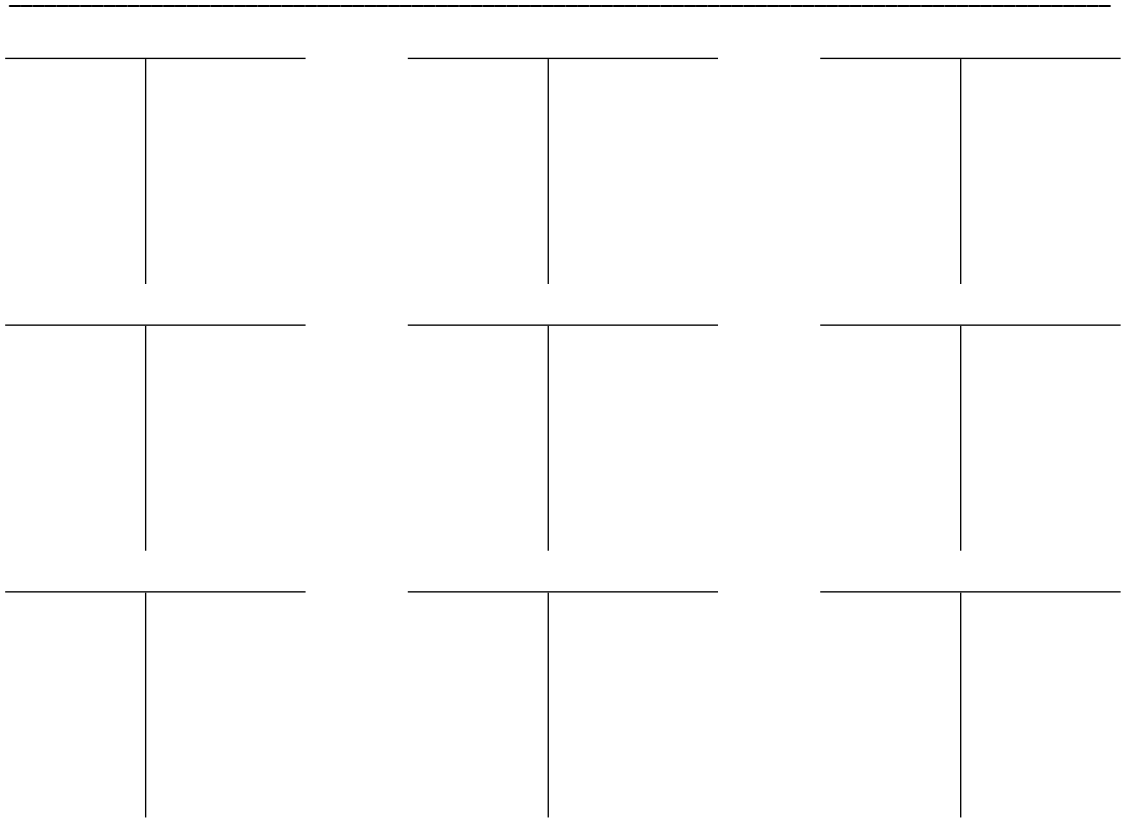
Příklad 37

Obchodní korporace, která je plátcem DPH měla za sledované zdaňovací období tyto účetní případy, které souvisely s účtováním o DPH.

Úkol:

- (a) Zaúčtujte uvedené účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.
- (b) Stanovte výslednou daňovou povinnost z titulu DPH.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	FAP: dodavatelská faktura za elektrickou energii:			
	a) zdanitelné plnění	3 500,-		
	b) DPH ... %			
	c) celkem			
2.	FAP: dodavatelská faktura za reklamu:			
	a) zdanitelné plnění	25 000,-		
	b) DPH ... %			
	c) celkem			
3.	FAP: za opravu od dodavatele, který je neplátce DPH.	12 500,-		
4.	FAV: za provedené služby:			
	a) zdanitelné plnění	125 000,-		
	b) DPH ... %			
	c) celkem			

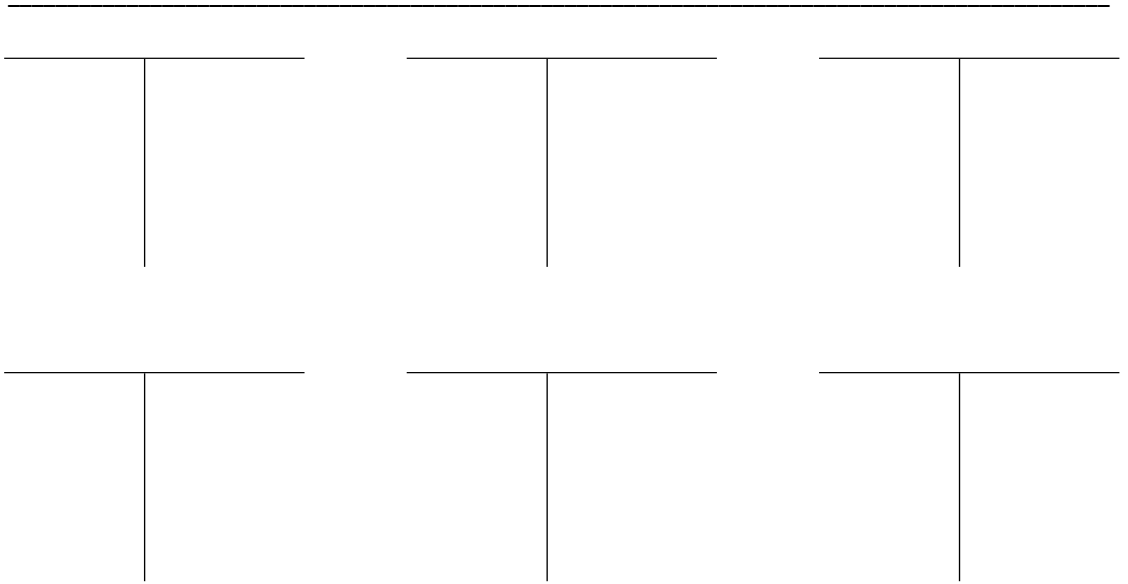
Příklad 38

Společnost s ručením omezeným, plátce DPH, měla ve zdaňovacím období následující vybrané účetní případy.

Úkol:

- (a) Zaúčtujte uvedené účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.
 (b) Vypočítejte daňovou povinnost.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	Počáteční zůstatky:			
	211 - Pokladna	6 500,-		
	221 - Bankovní účty	22 000,-		
2.	FAV: tržba za zpracování účetnictví:			
	a) cena celkem	7 000,-		
	b) DPH ... %			
	c) zdanitelné plnění			
3.	FAP: oprava kopírky:			
	a) cena celkem	1 100,-		
	b) DPH ... %			
	c) zdanitelné plnění			
4.	PPD: tržba za poradenské služby:			
	a) cena celkem	2 000,-		
	b) DPH ... %			
	c) zdanitelné plnění			
5.	VPD: nákup odborné literatury:			
	a) cena celkem	850,-		
	b) DPH ... %			
	c) zdanitelné plnění			
6.	VBÚ:			
	a) úhrada FAV			
	b) úhrada FAP			
	c) vypořádání DPH s fin. úřadem			

Souhrnný příklad 2: Účtování DPH

Obchodní korporace měla v daném účetním období níže uvedené účetní případy.

Úkol:

- Zaúčtujte účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.
- Vypočítejte daňovou povinnost.
- Sestavte účet 710 - Účet zisku a ztráty, jak pro plátce i neplátce DPH, a zjistěte rozdíl ve výsledku hospodaření.

Účetní případ	Text	Částka	Plátce DPH		Neplátce DPH	
			MD	D	MD	D
1.	Počáteční zůstatky:					
	211 - Pokladna	12 500,-				
	221 - Bankovní účty	56 000,-				
2.	FAV: tržba za služby:					
	a) zdanitelné plnění	15 000,-				
	b) DPH ... %					
	c) cena celkem					
3.	VPD: nákup zákonů:					
	a) cena celkem	320,-				
	b) DPH ... %					
	c) zdanitelné plnění					
4.	VPD: oprava od neplátce DPH	750,-				
5.	FAP: za materiál:					
	a) zdanitelné plnění	22 000,-				
	b) DPH ... %					
	c) celkem					
6.	PPD: tržba za služby:					
	a) cena celkem	2 000,-				
	b) DPH ... %					
	c) zdanitelné plnění					
7.	FAV: neplátci DPH za služby:					
	a) zdanitelné plnění	12 000,-				
	b) DPH ... %					
	c) celkem					
8.	FAP: inzerce od neplátce DPH	3 500,-				
9.	VBÚ:					
	a) úhrada FAV					
	b) úhrada FAP					
	c) vypořádání DPH s FÚ					

Plátce DPH:

710 - Účet zisků a ztrát

--	--

Neplátce DPH:

710 - Účet zisků a ztrát

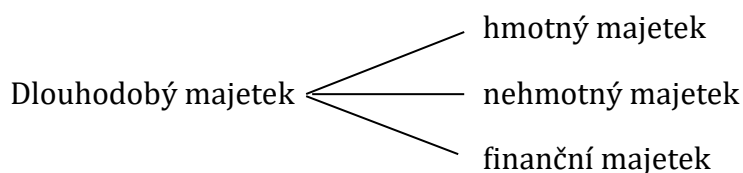
--	--

Otázky

1. Charakterizujte daň z přidané hodnoty.
2. Co znamená DPH na vstupu a na výstupu?
3. Definujte pojmy plátce daně, poplatník daně, zdanitelné plnění.
4. Kdy se musí plátce daně povinně registrovat na finančním úřadu?
5. Jaká je četnost sestavení přiznání k DPH v účetním období?
6. V jakém případě se účetní jednotka registruje u finančního úřadu jako dobrovolný plátce daně?
7. Jaké jsou způsoby výpočtu DPH? Definujte je.
8. Jaké jsou druhy daňových dokladů a jaké jsou jejich náležitosti?
9. Definujte nadměrný odpočet.
10. V jakých případech může vzniknout nadměrný odpočet?
11. Jak se zaúčtuje DPH na vstupu u neplátců daně?
12. V jakém termínu se podává daňové přiznání k DPH?

7 Účtování dlouhodobého majetku

Dlouhodobý majetek se oceňuje vstupní cenou, která může být:

- pořizovací cena,
- reprodukční pořizovací cena,
- vlastní náklady.

Mezi způsoby pořízení dlouhodobého majetku lze zařadit:

- dodavatelský způsob,
- vytvoření vlastní činností (ve vlastní režii),
- bezúplatným převodem – darováním,
- bezúplatné nabytí na základě smlouvy o koupi najaté věci (finanční leasing),
- přeřazením z osobního užívání do podnikání,
- vkladem od jiné osoby.

Příklad 39

Úkol:

Určete, zda následující výdaje jsou součástí pořizovací ceny dlouhodobého majetku.

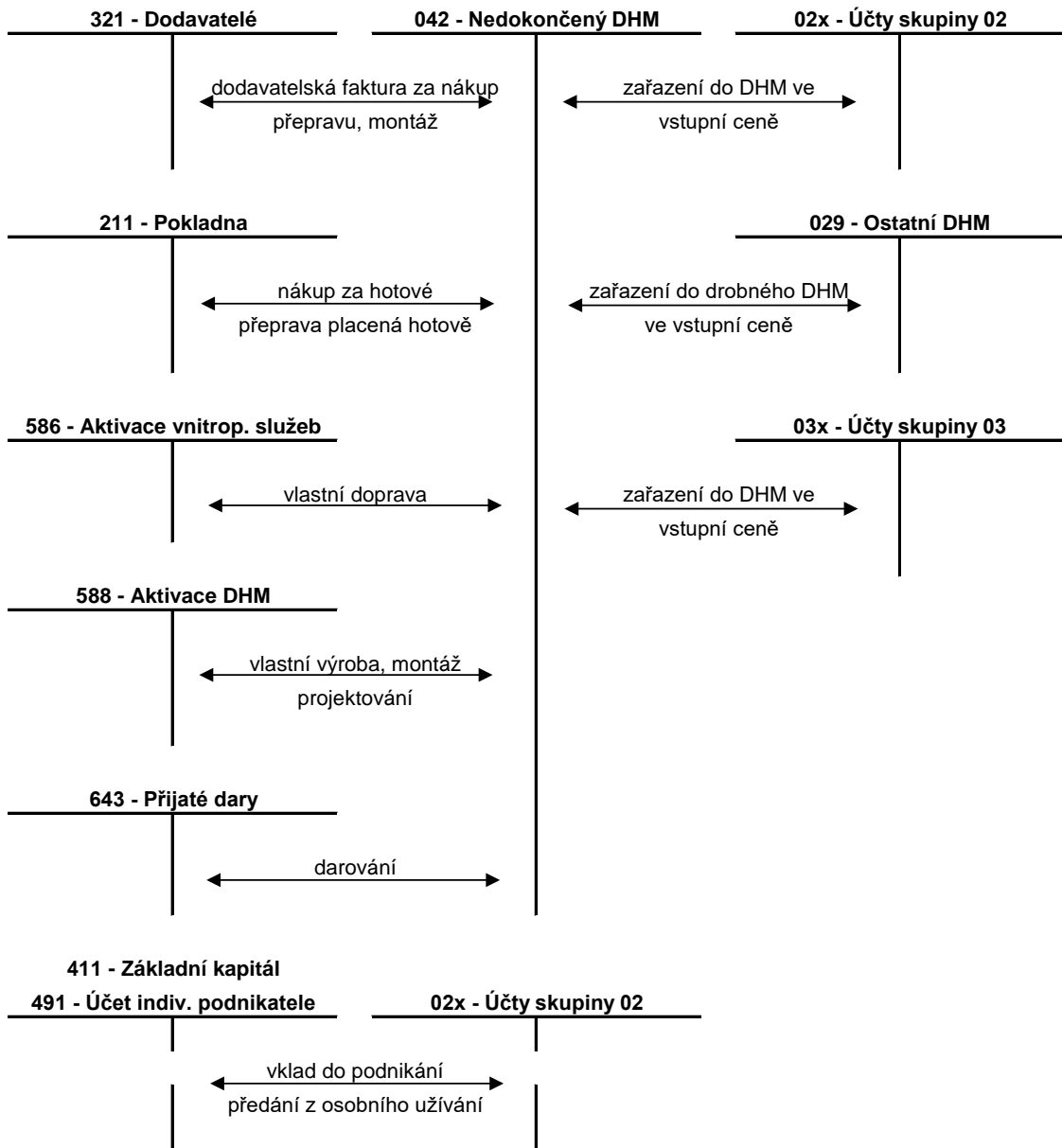
TEXT	ANO - NE
Přeprava pořizovaného majetku.	
Projekt na výstavbu majetku.	
Montáž zařízení.	
Náklady na opravy a udržování dlouhodobého majetku (majetku, který je již používán).	
DPH u plátce.	
DPH u neplátce.	
Daň z převodu nemovitosti (při prodeji).	
Úroky z úvěru do doby zařazení majetku do užívání.	
Úroky z úvěru po zařazení majetku do užívání.	
Výdaje na přípravu pracovníků pro budoucí provozy a zařízení.	
Zkoušky před uvedením DHM do stavu způsobilého k užívání.	
Licence, patenty a jiná práva využitá při pořizování majetku, nikoliv pro budoucí provoz.	
Náklady na vybavení pořizovaného DHM zásobami.	
Průzkumné a geologické práce.	
Náklady na biologickou rekultivaci.	

7.1 Pořízení dlouhodobého hmotného majetku

Mezi dlouhodobý hmotný majetek lze řadit především:

- pozemky,
- stavby,
- samostatné movité věci a soubory movitých věcí,
- pěstitelské celky trvalých porostů,
- dospělá zvířata a jejich skupiny,
- jiný dlouhodobý hmotný majetek,
- umělecká díla a sbírky,
- oceňovací rozdíl k nabytému majetku.

Schéma 14 Účtování při pořizování DHM

Je-li účetní jednotka plátcem DPH, pak tato daň není součástí pořizovací ceny, ale účtuje se při nákupu na vrub účtu 343 - Daň z přidané hodnoty.

Příklad 40

Společnost s ručením omezeným (plátce DPH) při pořízení strojního zařízení evidovala následující vybrané účetní případy.

Úkol:

1. Zaúčtujte uvedené účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.
2. Jak by se změnilo účtování v případě, že podnik není plátce DPH?

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	Počáteční zůstatky:			
	211 - Pokladna	15 100,-		
	221 - Bankovní účty	637 900,-		
2.	FAP za strojní zařízení:			
	a) zdanitelné plnění	308 000,-		
	b) DPH ... %			
	c) celkem			
3.	VPD: přeprava zařízení přepravní firmě:			
	a) zdanitelné plnění	4 800,-		
	b) DPH ... %			
	c) celkem			
4.	FAP za montáž strojního zařízení:			
	a) zdanitelné plnění	1 940,-		
	b) DPH ... %			
	c) celkem			
5.	VÚD: zápis o zařazení strojního zařízení do užívání			
6.	VBÚ: úhrada dodavatelských faktur za strojní zařízení a montáž			

--	--	--	--	--

--	--	--	--

Příklad 41

Úkol:

Zaúčtujte do deníku a na účty hlavní knihy nákup regálů do skladu v pořizovací ceně 31 200,- Kč dodavatelským způsobem a jejich uvedení do užívání za předpokladu, že:

- (a) regály jsou považovány za dlouhodobý hmotný majetek,
- (b) regály nejsou považovány za dl. hmotný majetek.

Společnost není plátce DPH.

Řešení a):

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D

Řešení b):

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D

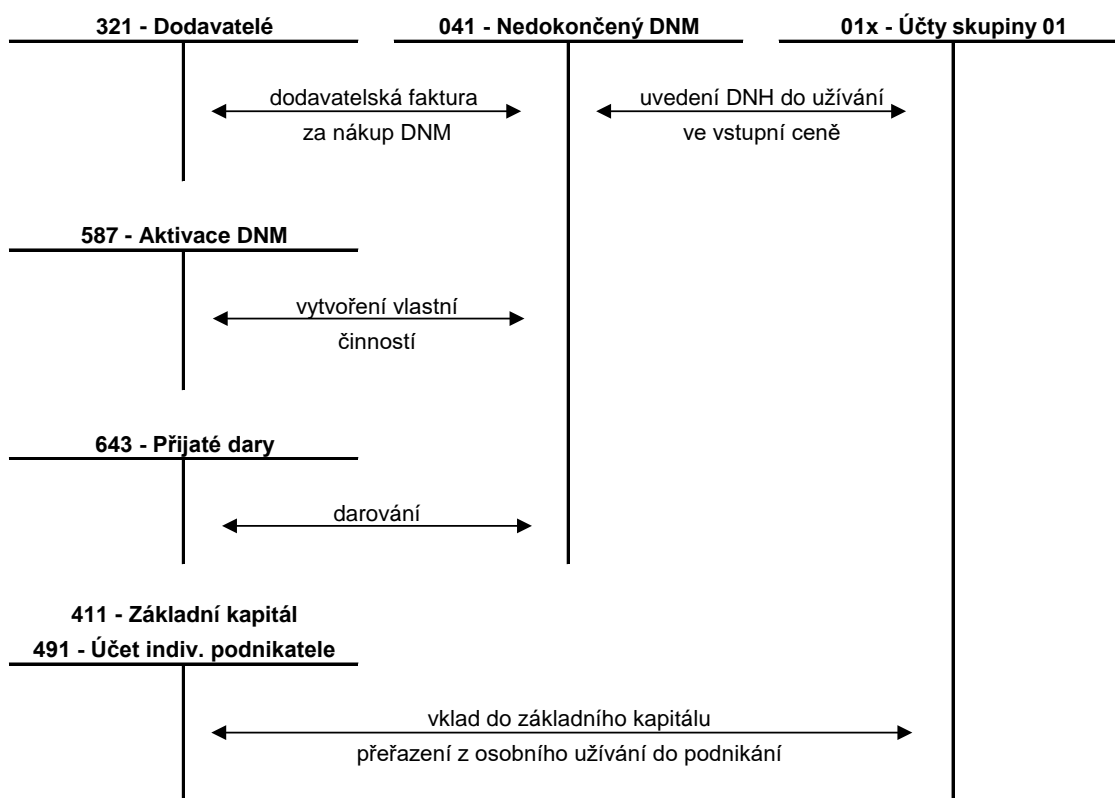
--	--	--	--	--

7.2 Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku

Mezi dlouhodobý nehmotný majetek lze řadit především:

- nehmotné výsledky výzkumu a vývoje,
- software,
- ocenitelná práva (povolenky na emise, preferenční limity aj.),
- goodwill.

Schéma 15 Účtování při pořizování DNM

Je-li účetní jednotka plátcem DPH, účtuje se tato daň na vrub účtu 343 - Daň z přidané hodnoty, pokud není účetní jednotka plátcem DPH, je daň zahrnuta ve vstupní ceně na účtu 041 - Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku.

Příklad 42

Společnost (plátce DPH) nakoupila software pro zpracovávání účetnictví. Na faktuře od dodavatelské firmy je uvedena smluvní cena 86 900,- Kč bez DPH. Poštovné za software činilo 72,- Kč a bylo uhrazeno hotově. Software byl zařazen do používání.

Úkol:

- (a) Stanovte a zaúčtujte příslušné účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.
- (b) Co by se změnilo v účtování, kdyby pořizující podnik nebyl plátcem DPH? Interpretujte dopady.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D

Příklad 43

Projektová organizace, společnost s ručením omezeným (neplátce DPH) se zabývá projektováním rodinných domů. Jeden projekt domu byl zhotoven za 67 500,- Kč (skutečné vlastní náklady). Dodavatelská faktura za vazbu (vedlejší pořizovací náklad) zní na 900,- Kč. Kompletní projekt určený k prodeji byl převeden do dlouhodobého nehmotného majetku.

Úkol:

Zaúčtujte příslušné účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	VÚD: aktivace vlastních nákladů			
2.	FAP: dodavatelská faktura za vazbu			
3.	VÚD: zápis o zařazení do DNM			

Příklad 44

Účtující fyzická osoba (daňový poradce, neplátce DPH) pořizuje dodavatelským způsobem ekonomický program. Softwarový odborník (dodavatel, neplátce DPH) požaduje zálohu 100 000,- Kč. Celková částka faktury za zhotovený program je 250 000,- Kč. Záloha i doplatek faktury byly zaplacený z běžného účtu.

Úkol:

Stanovte a zaúčtujte příslušné účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D

7.3 Odpisování dlouhodobého majetku

Dlouhodobý hmotný majetek se při užívání opotřebovává. Toto opotřebení může být buď fyzické v důsledku užívání, anebo morální, kdy majetek stárne po technické stránce (výjimku tvoří např. pozemky, umělecká díla a sbírky, které svoji hodnotu neztrácejí a neodepisují se). Odpis je peněžní částka, která vyjadřuje opotřebení dlouhodobého majetku za jedno účetní období.

Rozlišují se odpisy:

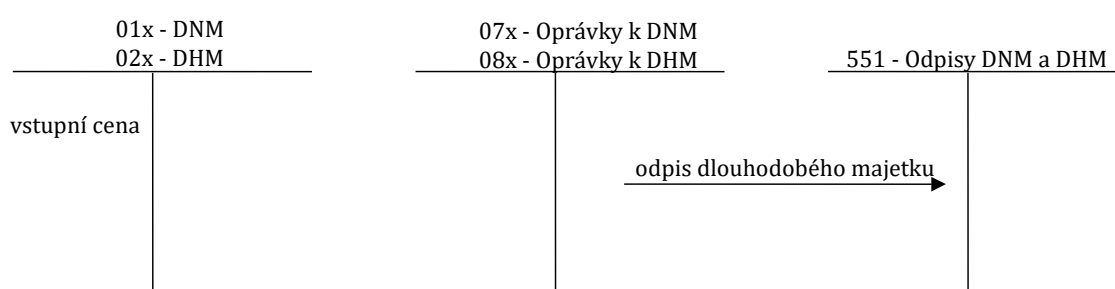
- a) účetní
- b) daňové
 - rovnoměrné (lineární)
 - zrychlené (degresivní)

Účetní odpisy by měly odpovídat skutečnému opotřebení dlouhodobého majetku. Metodiku stanovení odpisů si stanoví účetní jednotka např. podle předpokládané doby použitelnosti majetku nebo ve vztahu k výkonu.

Daňové odpisy se vypočítávají podle zákona o daních z příjmů, který stanoví pravidla pro výpočet odpisů, jenž si může účetní jednotka uplatnit jako daňově uznatelný náklad.

Úhrn odpisů za dobu užívání dlouhodobého majetku vyjadřují oprávky k dlouhodobému hmotnému (příp. nehmotnému) majetku. Odečtením opravek od pořizovací ceny dlouhodobého majetku získáme zůstatkovou cenu.

Schéma 16 Účtování odpisování dlouhodobého majetku

Výpočet účetních odpisů

Podle předpokládané doby použitelnosti:

$$\text{Roční účetní odpis} = \frac{\text{vstupní cena}}{\text{předpokládaná doba použitelnosti v letech}}$$

Z hlediska výkonu:

$$\text{Roční účetní odpis} = \frac{\text{vstupní cena}}{\text{předpokládaný výkon za dobu odpisování}} * \text{skutečný roční výkon}$$

Příklad 45

Podnik má v evidenci osobní automobil v pořizovací ceně 585 000,- Kč. Pro účetní odpis se předpokládá, s ohledem na zvýšení image podniku, doba použitelnosti 3 roky. Automobil začal být odepisován od ledna roku 201x.

Úkol:

- (a) Vypočtete účetní odpisy, zůstatkovou cenu a oprávky.
 (b) Určete vztah mezi vstupní cenou, oprávkami a zůstatkovou cenou.

Rok	Účetní odpis	Zůstatková cena účetní	Oprávký účetní
201x			
201x+1			
201x+2			
Celkem			

Výpočet daňových odpisů

Metodika daňových odpisů pro dlouhodobý hmotný majetek má dvě možné varianty – rovnoměrné nebo zrychlené odepisování. Pro dlouhodobý nehmotný majetek je stanoveno jejich odepisování podle doby životnosti.

Rovnoměrný odpis:

$$\text{Roční rovnoměrný odpis} = \frac{\text{vstupní cena} * \text{odpisová sazba}}{100}$$

Zrychlený odpis:

$$\text{Roční zrychlený odpis: 1. rok} = \frac{\text{vstupní cena}}{\text{koeficient}}$$

$$\text{další roky} = \frac{2 * (VC - O)}{k - n} \quad \text{neboli} \quad \frac{2 * ZC}{k - n}$$

kde: VC = vstupní cena dlouhodobého hmotného majetku
 k = koeficient
 n = počet let, po které byl dlouhodobý hmotný majetek již odepisován
 ZC = zůstatková cena dlouhodobého hmotného majetku
 O = odpis za celou dobu odepisování DHM (oprávky)

Příklad 46

Podnik má v evidenci výrobní stroj v pořizovací ceně 1 250 000,- Kč (odpisová skupina a odpisové sazby jsou stanoveny dle platných předpisů zákona o daních z příjmů).

Úkol:

- (a) Vypočtete rovnoměrné a zrychlené daňové odpisy, zůstatkovou cenu a oprávky.
- (b) Určete vztah mezi vstupní cenou, oprávkami a zůstatkovou cenou.

Rok	Daňový odpis - rovnoměrný	Zůstatková cena daňová	Oprávký daňové
Celkem			

Rok	Daňový odpis - zrychlený	Zůstatková cena daňová	Oprávký daňové
Celkem			

Pomocné výpočty:

Příklad 47

Podnik pořídil dodavatelským způsobem obráběcí stroj, jehož pořizovací cena je 399 000,- Kč (odpisová skupina a odpisové sazby jsou stanoveny dle platných předpisů zákona o daních z příjmů).

Úkol:

- (a) Vypočtete rovnoměrné a zrychlené daňové odpisy, zůstatkovou cenu a oprávkami.
- (b) Určete vztah mezi vstupní cenou, oprávkami a zůstatkovou cenou.

Rok	Daňový odpis - rovnoměrný	Zůstatková cena daňová	Oprávkami daňové
Celkem			

Rok	Daňový odpis - zrychlený	Zůstatková cena daňová	Oprávkami daňové
Celkem			

Pomocné výpočty:

Příklad 48

Účtující fyzická osoba (účetní poradce) pořídila účetní program, jehož pořizovací cena je 95 000,- Kč. Účetní poradce začal účetní program odepisovat v lednu 201x.

Úkol:

- (a) Vypočtete daňové odpisy dle zákona o daních z příjmů, zůstatkovou cenu a oprávkky.
- (b) Určete vztah mezi vstupní cenou, oprávkami a zůstatkovou cenou.

Měsíc	Daňový odpis	Zůstatková cena daňová	Oprávkky daňové
Leden 201x			
Únor 201x			
Březen 201x – říjen 201x+2			
Listopad 201x+2			
Prosinec 201x+2			
Celkem			

Pomocné výpočty:

Příklad 49

Úkol:

Určete účtový předpis pro odpisy následujících složek dlouhodobého hmotného majetku.

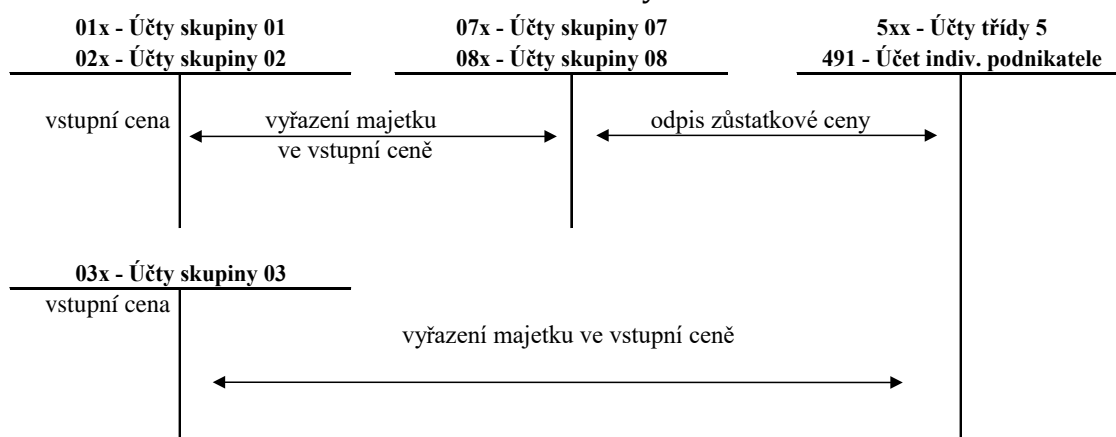
Položka	Částka v Kč	MD	D
Stavby	104 050,-		
Stroje	93 890,-		
Zvířata dospělá	15 500,-		
Software	45 790,-		

7.4 Vyřazení dlouhodobého majetku

Mezi způsoby vyřazení lze zařadit:

- likvidace,
- prodej,
- pro poškození nebo manko,
- převod na základě právních předpisů,
- darování (bezúplatný převod),
- přerazení z podnikání do osobního užívání u individuálního podnikatele,
- vkladem dlouhodobého majetku do jiné obchodní korporace.

Schéma 17 Účtování vyřazení DM

Příklad 50

V podniku byl vyřazen opotřebovaný speciální soustruh, který má vstupní cenu 175 000,- Kč. Účetní odpisy jsou stanoveny na 5 let a oprávky ke dni vyřazení jsou 140 000,- Kč. Demontáž byla provedena vlastním útvarem Údržba, který vyúčtoval náklady demontáže ve výši 800,- Kč. Použitelné součástky ze soustruhu byly převzaty do skladu v ceně 4 000,- Kč.

Úkol:

- (a) Zaúčtujte uskutečněné účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.
- (b) Zjistěte výsledek hospodaření z likvidace soustruhu.
- (c) Jak by se změnilo účtování vyřazeného soustruhu za předpokladu, že by se oprávky rovnaly vstupní ceně?

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D

710 - Účet zisků a ztrát

--	--

Příklad 51

Ve společnosti došlo k zaviněné ztrátě notebooku (zaměstnanec má podepsanou smlouvu o hmotné odpovědnosti), jehož vstupní cena je 54 000,- Kč. Účetní odpisy jsou stanoveny na 36 měsíců a dosavadní oprávky jsou 18 000,- Kč. Zůstatková cena byla předepsána odpovědnému zaměstnanci k úhradě.

Úkol:

Stanovte a zaúčtujte příslušné účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D

--	--	--	--	--

--	--	--	--

Příklad 52

Ve společnosti byl v důsledku požáru vyřazen lis na dřevo, jehož vstupní cena je 240 000,- Kč. Lis je účetně odepisován 60 měsíců a byl odpisován 36 měsíců. Pojišťovna avizuje nárok na náhradu škody ve výši 96 000,- Kč.

Úkol:

Stanovte a zaúčtujte příslušné účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D

--	--	--	--

--	--	--	--

Příklad 53

Společnost (neplátce DPH) prodává odběrateli na fakturu nepotřebný nákladní automobil, jehož vstupní cena je 750 000,- Kč. Nákladní automobil je účetně odepisován 60 měsíců a vyřazuje se 36 měsíc. Prodejní cena je rovna zůstatkové ceně.

Úkol:

- (a) Stanovte a zaúčtujte příslušné účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.
- (b) Jak se změní výsledek hospodaření v případě, že prodejní cena bude 400 000,- Kč?
- (c) Jak se změní účtování za předpokladu, že společnost bude plátcem DPH?

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D

Příklad 54

Společnost (plátce DPH) vlastní software v pořizovací ceně 84 300,- Kč, který se odepisuje dle zákona o daních z příjmů. Po 24 měsících odpisování se software vyřazuje pro nevhodnost dalšího užívání v podniku. Vyřazení je uskutečněno prodejem, kde smluvní cena je rovna zůstatkové ceně. Prodej se uskutečnil na fakturu.

Úkol:

Stanovte a zaúčtujte příslušné účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D

Příklad 55

Společnost (plátce DPH) darovala jiné účetní jednotce počítač, který je účetně odepisován 36 měsíců a vyřazuje se 24 měsíc. Počítač má vstupní cenu 45 000,- Kč.

Úkol:

Zaúčtujte příslušné účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy v obou účetních jednotkách.

Předávající:

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D

Přejímající:

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D

--	--	--	--

--	--	--	--

Souhrnný příklad 3: Účtování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku

Společnost s ručením omezeným, plátce DPH, evidovala níže uvedené účetní případy.

Úkol:

Zaúčtujte účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.

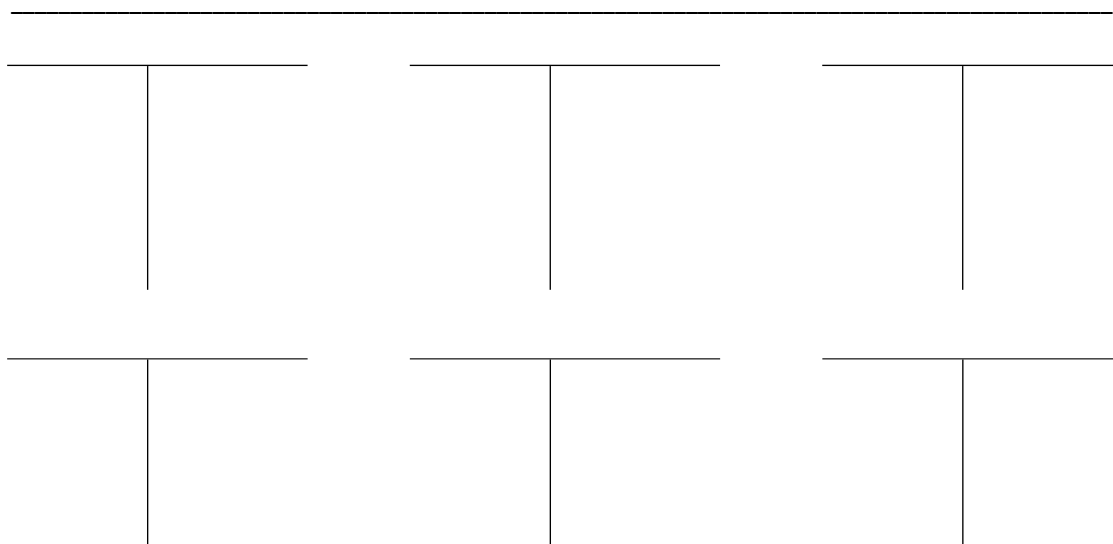
Společnost uplatňuje účetní odpisy. Doba použitelnosti počítače je 36 měsíců.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	Vybrané počáteční zůstatky:			
	022 - Počítač	45 000,-		
	082 - Oprávky k počítači	30 000,-		
	211 - Pokladna	18 000,-		
	221 - Bankovní účet	280 000,-		
2.	FAP: za stavební práce při výstavbě skladu:			
	a) zdanitelné plnění	530 000,-		
	b) DPH ... %			
	c) cena celkem			
3.	VÚD: montážní práce při výstavbě skladu provedené vlastními zaměstnanci	45 000,-		
4.	Poskytnutí dlouhodob. úvěru na stavbu skladu:			
	a) VBÚ	500 000,-		
	b) VÚÚ	500 000,-		
5.	VÚÚ: úroky z úvěru do doby zařazení skladu	32 000,-		
6.	VÚD: sklad byl uveden do provozu v dubnu			
7.	VBÚ: úhrada FAP za stavební práce			
8.	VÚD: převod notebooku z osobního užívání do podnikání	44 000,-		
9.	VPD: oprava CD/DVD jednotky u notebooku	2 500,-		
10.	FAP: za účetní program:			
	a) zdanitelné plnění	65 000,-		
	b) DPH ... %			
	c) cena celkem			

11.	VPD: instalace účetního programu jinou firmou (neplátce DPH)	1 500,-		
12.	VÚD: zařazení účetního programu do užívání v měsíci září			
13.	VBÚ: úhrada FAP za účetní program			
14.	FAV: prodej nepotřebného počítače v říjnu daného roku:	5 000,-		
	a) zdanitelné plnění			
	b) DPH ... %			
	c) cena celkem			
15.	VÚD k prodanému počítači:			
	a) účetní odpis leden - říjen daného roku			
	b) odpis zůstatkové ceny			
	c) vyřazení počítače			
16.	VBÚ: odběratel uhradil FAV za počítač			
17.	VPD: pořízení multifunkčního zařízení:	7 900,-		
	a) zdanitelné plnění			
	b) DPH ... %			
	c) cena celkem			
18.	VÚD: odpisy dlouhodobého majetku:			
	a) odpis skladu (doba odpisování 240 měsíců, odpisováno od května tohoto roku)			
	b) odpis účetního programu (doba odpisování 36 měsíců, odpisováno od září tohoto roku)			

--	--	--	--	--

7 ÚČTOVÁNÍ DLOUHODOBÉHO MAJETKU _____

Pomocné výpočty:

Otázky

1. Jaké jsou způsoby pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku?
2. Charakterizujte dlouhodobý majetek.
3. Co musí obsahovat inventární karta?
4. Jakými způsoby se může dlouhodobý majetek oceňovat v souladu se zákonem o účetnictví?
5. Co se zahrnuje do pořizovací ceny dlouhodobého hmotného majetku pořizovaného dodavatelským způsobem?
6. Co považujeme za dlouhodobý nehmotný majetek dle zákona o daních z příjmů? Uveďte příklady.
7. Definujte účetní a daňové odpisy a jejich členění.
8. Jaká jsou pravidla pro daňové odpisování?
9. Vysvětlete možnost zvýšeného odpisu v prvním roce používání dlouhodobého hmotného majetku.
10. Jaký je daňový rozdíl mezi účtováním technického zhodnocení a opravou?
11. Vysvětlete pojmy oprava, udržování, modernizace, rekonstrukce.
12. Jaké jsou možnosti vyřazení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku?
13. Co tvoří dlouhodobý finanční majetek?

8 Účtování zásob

Zásoby se zahrnují do oběžného majetku. Jedná se o takové složky majetku, u kterých dochází k jednorázové spotřebě nebo se z příslušné činnosti získávají a přeměňují v jiné složky majetku. Zásoby se v okamžiku, kdy dochází k jejich úbytku, zahrnují jednorázově do nákladů.

Zásoby se člení na:

Materiál:

- (a) suroviny (základní materiál) – tvoří podstatu výrobku,
- (b) pomocné látky – vstupují do výrobku, ale netvoří jeho podstatu,
- (c) provozovací látky,
- (d) náhradní díly,
- (e) obaly,
- (f) další movité věci s dobou použitelnosti do jednoho roku bez ohledu na výši ocenění,
- (g) drobný dlouhodobý hmotný majetek.

Zásoby vytvořené vlastní činností:

- (a) nedokončená výroba,
- (b) polotovary vlastní výroby,
- (c) hotové výrobky,
- (d) mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny.

Zboží:

tj. movité věci, které účetní jednotka pořizuje za účelem jejich dalšího prodeje.

Účtování zásob je možno provádět dvěma způsoby:

- způsob A (průběžný systém) – v průběhu roku se nakupované zásoby účtují v účtové třídě 1 - Zásoby a z těchto účtů se poté vyskladňují do spotřeby,

- způsob B (periodický systém) – v průběhu roku se nakupované zásoby účtují přímo do spotřeby. Na konci účetního období se na základě fyzické inventury zaúčtuje konečný zůstatek na účet zásob v účtové třídě 1.

Oceňování zásob při pořízení:

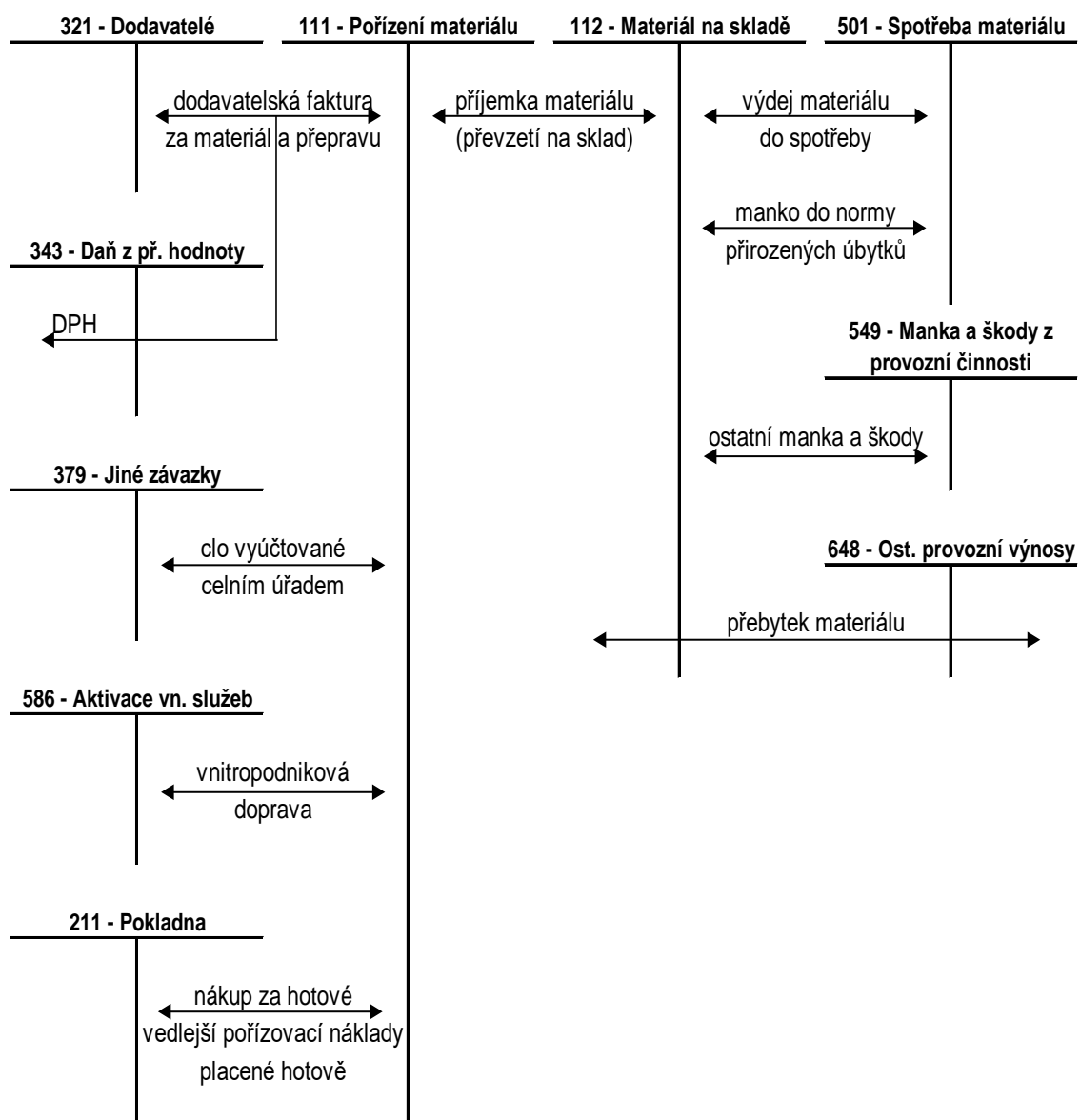
- (a) pořizovací cenou,
- (b) ve vlastních nákladech,
- (c) reprodukční pořizovací cenou.

Oceňování zásob při vyskladnění:

- (a) ocenění v cenách zjištěných váženým aritmetickým průměrem:
 - vážený průměr periodický,
 - vážený průměr proměnlivý,
- (b) metoda FIFO – ocenění podle zásady první do skladu, první ze skladu.

8.1 Účtování materiálu – způsob A

Schéma 18 Účtování materiálu pořízeného nákupem – způsob A

Příklad 56

U společnosti s ručením omezeným (plátce DPH, účtování zásob způsobem A) se v evidenci materiálu vyskytly následující vybrané účetní případy.

Úkol:

Zaúčtujte uvedené účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	Počáteční zůstatky vybraných syntetických účtů:			
	112 - Materiál na skladě	63 100,-		
	211 - Pokladna	12 350,-		
	221 - Bankovní účty	279 900,-		
2.	FAP za materiál:			
	a) zdanitelné plnění	42 800,-		
	b) DPH ... %			
	c) celkem			
3.	VPD: dopravní firmě uhrazena přeprava materiálu (dopravní firma není plátcem DPH)	1 600,-		
4.	PRI: příjem materiálu			
5.	VBÚ: úhrada faktury za materiál			
6.	VYD: výdej materiálu do spotřeby	55 000,-		

Příklad 57

U výrobního podniku se v evidenci materiálových zásob vyskytly následující vybrané účetní případy. Podnik účtuje zásoby způsobem A.

Úkol:

- (a) Zaúčtujte uvedené účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.
- (b) Zjistěte výsledek z prodeje nepotřebného materiálu a určete, jak ovlivní celkový výsledek hospodaření podniku.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	Počáteční zůstatky:			
	112 - Materiál na skladě	167 520,-		
	211 - Pokladna	18 360,-		
	221 - Bankovní účty	243 100,-		
	321 - Dodavatelé	73 650,-		
2.	FAP 1 za materiál:			
	a) zdanitelné plnění	32 150,-		
	b) DPH ... %			
	c) celkem			
3.	VPD: provize za zprostředkování nákupu	900,-		
4.	FAP 2 za dopravu materiálu:			
	a) zdanitelné plnění	1 530,-		
	b) DPH ... %			
	c) celkem			
5.	PRI: příjem materiálu v pořizovací ceně			
6.	FAV: prodej nepotřebného materiálu:			
	a) zdanitelné plnění	15 000,-		
	b) DPH ... %			
	c) celkem			
7.	VYD: výdejka na prodaný nepotřebný materiál v pořizovací ceně	18 260,-		
8.	VÚD: poškození materiálu ve skladu v důsledku povodně (zásoby jsou pojištěny)	34 210,-		
9.	Avízo od pojišťovny na náhradu škody	34 210,-		
10.	VBÚ:			
	a) náhrada od pojišťovny			
	b) úhrada FAP 1 a 2			
	c) úhrada FAV za prodaný materiál			

8 ÚČTOVÁNÍ ZÁSOB

11.	FAP 3 za materiál:			
	a) zdanitelné plnění	30 000,-		
	b) DPH ... %			
	c) celkem			
12.	PRI: příjemka na dodávku náhradních dílů	22 000,-		

Příklad 58

V účetní jednotce (účetování zásob způsobem A) byla ve skladu materiálu k 31. 12. 201x provedena inventura s těmito výsledky:

Druh materiálu	Skutečný stav	Účetní stav	Rozdíl
Základní materiál	122 300,- Kč	130 320,- Kč	
Pomocný materiál	44 200,- Kč	44 650,- Kč	
Náhradní díly	9 900,- Kč	9 630,- Kč	

Norma přirozeného úbytku u základního materiálu činí 5 000,- Kč. Inventarizační rozdíl u pomocného materiálu je předepsán v plné výši skladníkovi k úhradě, u základního materiálu je předmětem šetření.

Úkol:

- Určete účetní případy a zaúčtujte je do deníku a na účty hlavní knihy.
- Zjistěte inventarizační rozdíly a určete účtový předpis.
- Zaznamenejte konečný zůstatek materiálových zásob na syntetickém účtu a na analytických účtech. Vysvětlete vzájemné souvislosti.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D

8.2 Účtování zboží – způsob A

Zbožím se rozumí movité věci včetně zvířat, které byly nabyty za účelem jejich dalšího prodeje v nezměněném stavu. Zahrnují se sem i vlastní výrobky, které byly aktivovány a předány do vlastní prodejny. Obdobně jako u materiálu je zboží možno účtovat způsobem A nebo B. Nakoupené zboží se oceňuje pořizovací cenou.

Schéma 19 Účtování pořízení a skladování zboží – způsob A

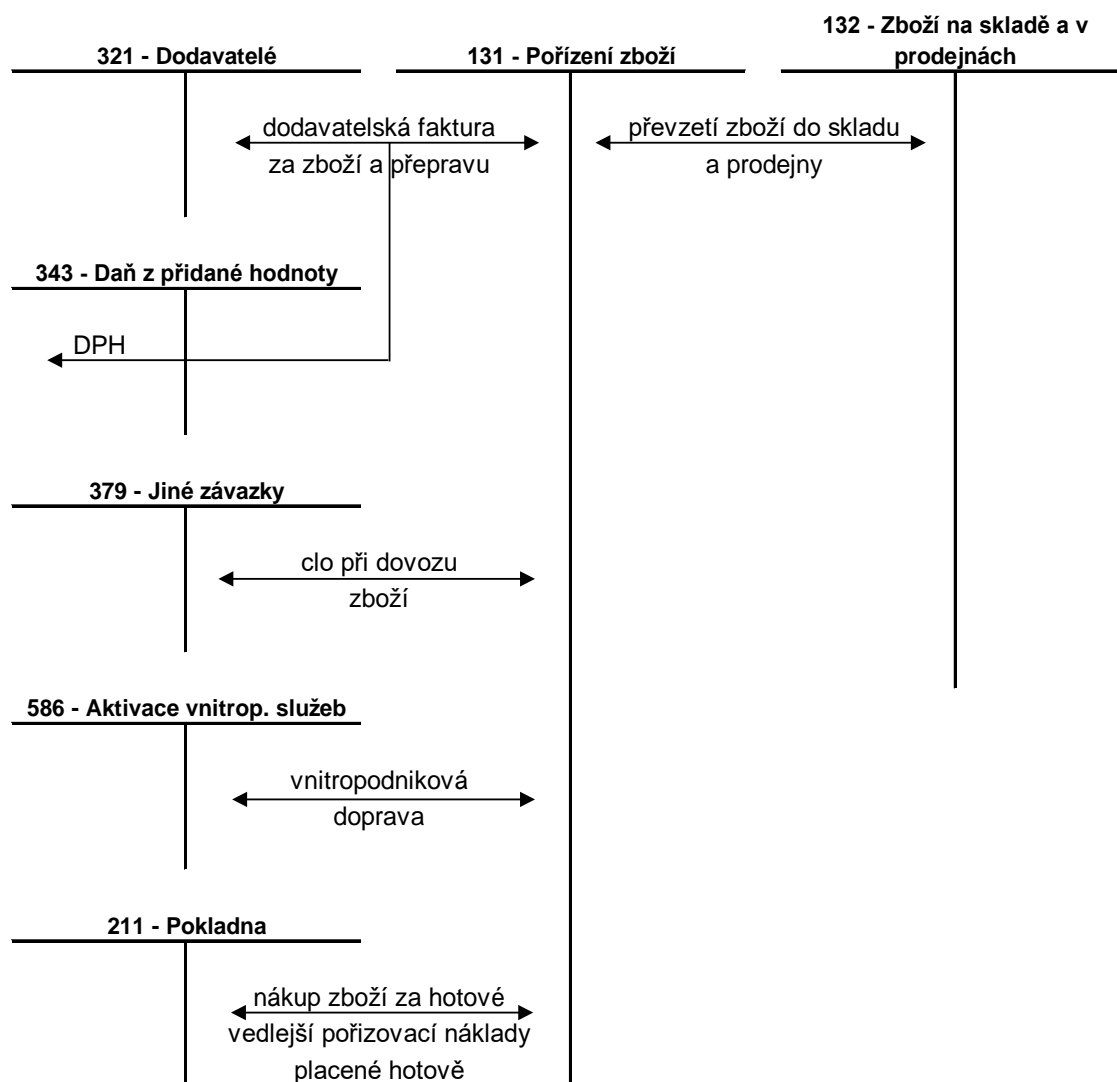
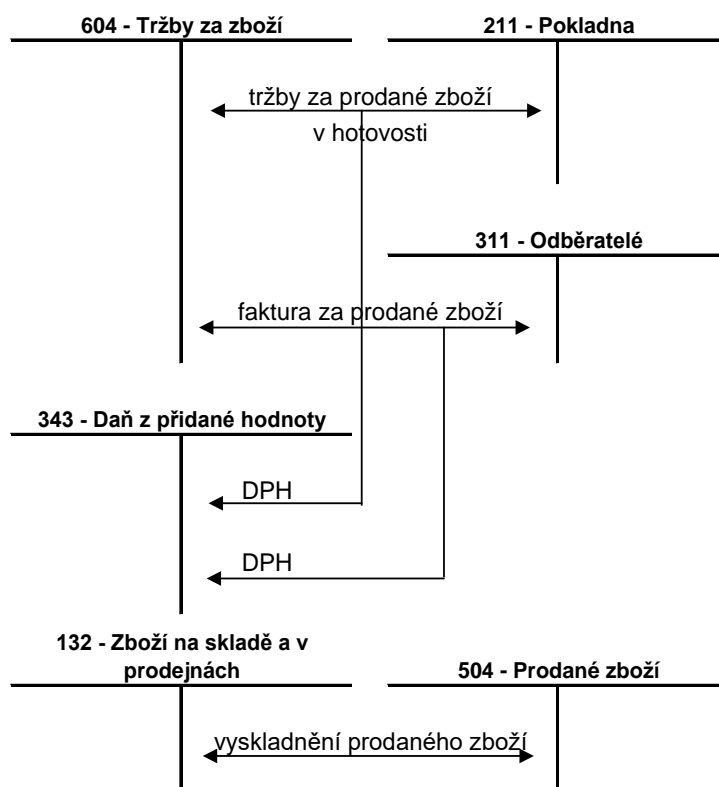

Schéma 20 Účtování prodeje zboží

Příklad 59

Podnik (plátce DPH, účtování zásob způsobem A) zabývající se obchodní činností měl ve svém účetnictví tyto vybrané účetní případy týkající se zboží:

Úkol:

- Zaučtujte zadané účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.
- Zjistěte výsledek hospodaření z prodeje zboží a určete, jak ovlivní celkový výsledek hospodaření podniku.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	VPD: nákup zboží:			
	a) cena celkem	13 320,-		
	b) DPH %			
	c) zdanitelné plnění			
2.	PRI: nakoupené zboží			
3.	FAP za zboží:			
	a) zdanitelné plnění	63 800,-		
	b) DPH ... %			
	c) celkem			

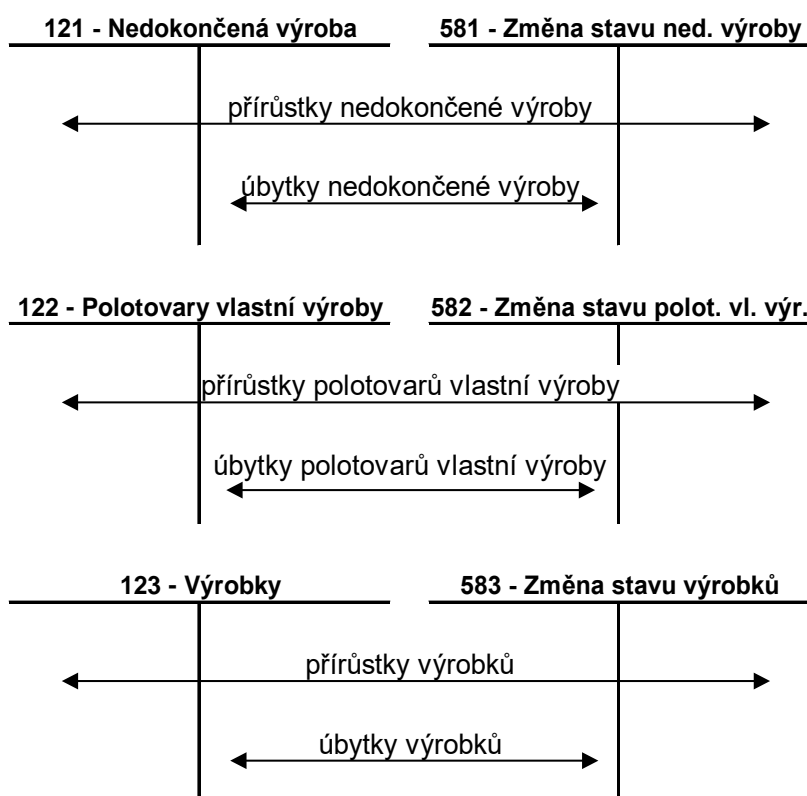
4.	VPD: přepravné nakoupeného zboží:			
	a) zdanitelné plnění	1 820,-		
	b) DPH ... %			
	c) celkem			
5.	FAV: za zboží:			
	a) zdanitelné plnění	34 600,-		
	b) DPH ... %			
	c) celkem			
6.	VYD: vyskladnění prodaného zboží	28 950,-		
7.	VBÚ: úhrada FAV za prodané zboží			
8.	VÚD: při inventarizaci zboží bylo zjištěno manko zaviněné zaměstnancem	1 140,-		
9.	VÚD: manko předepsáno v plné výši zaměstnanci k úhradě			
10.	PPD: zaměstnanec uhradil manko			

8.3 Účtování zásob vlastní výroby – způsob A

Do zásob vlastní výroby patří:

- nedokončená výroba – jsou to zhotovované výrobky, které prošly jedním nebo více stupni výroby, nejsou již materiálem, ale zároveň nejsou ještě hotovými výrobky ani polotovary,
- polotovary vlastní výroby – jsou to nedokončené výrobky, které se od předchozích liší tím, že jsou dokončeny v rámci určitého výrobního stupně. Jsou určeny k dohotovení do podoby výrobků, ale mohou se též samostatně prodávat,
- výrobky – dokončené předměty, které podnik prodává odběratelům.

Schéma 21 Účtování zásob vlastní výroby

Zásoby vlastní výroby se oceňují ve vlastních nákladech. Vlastními náklady u zásob vytvořených vlastní činností se rozumí přímé náklady vynaložené na výrobu, popř. i přiřaditelné nepřímé náklady, které se k výrobě vztahují. Do přímých nákladů se zahrnuje pořizovací cena materiálu a jiných spotřebovaných výkonů a další náklady, které vzniknou v přímé souvislosti s danou výrobou, tedy i přímé režie. Podklady pro účtování těchto zásob v účetnictví poskytuje vnitropodnikové účetnictví.

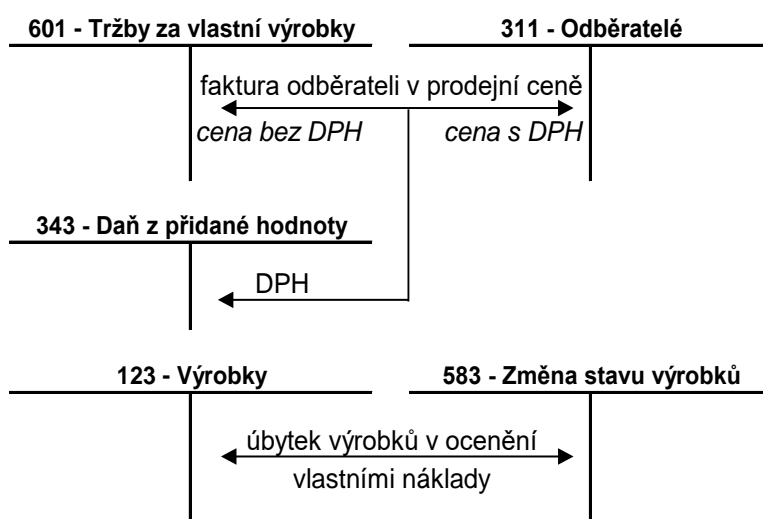
8.4 Účtování prodeje výrobků

Prodej výrobků odběratelům vyjadřuje na jedné straně úbytek výrobků ze skladu, na straně druhé představuje tržbu a vznik pohledávky za odběratelem, případně při prodeji v hotovosti příjem do pokladny.

Proces prodeje na fakturu se účtuje na základě dvou účetních dokladů: faktury vydané odběrateli (daňového dokladu) a výdejky výrobků ze skladu.

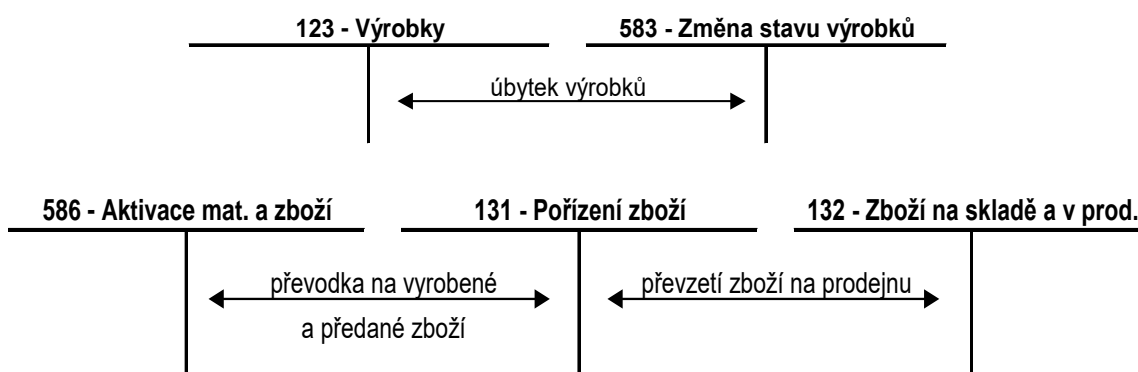
Rozdíl mezi prodejní cenou bez DPH a vlastními náklady může být zisk (v případě, že prodejní cena je vyšší než vlastní náklady) nebo ztráta (v případě, že prodejní cena je nižší než vlastní náklady) z prodeje výrobků.

Schéma 22 Účtování prodeje výrobků

Některé výrobní podniky mají své vlastní podnikové prodejny, do kterých předávají své výrobky. Tyto výrobky jsou aktivovány na účet zboží, které se oceňuje ve vlastních nákladech vynaložených na výrobu.

Schéma 23 Účtování předání výrobků do vlastní prodejny

Příklad 60

U výrobního podniku se v evidenci zásob vlastní výroby vyskytly následující vybrané účetní případy. Podnik účtuje zásoby způsobem A.

Úkol:

- (a) Zaúčtujte uvedené účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.
- (b) Vypočtete, jakými částkami se promítnou účty 581 - Změna stavu nedokončené výroby, 582 - Změna stavu polotovarů vlastní výroby a 583 - Změna stavu výrobků na účtu 710 - Účet zisků a ztrát a jak ovlivní celkový výsledek hospodaření.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	Počáteční zůstatky vybraných účtů:			
	121 - Nedokončená výroba	164 500,-		
	122 - Polotovary vlastní výroby	178 900,-		
	123 - Výrobky	452 600,-		
2.	PRI: přírůstek zásob nedok. výroby	262 000,-		
3.	VÚD: přírůstek zásob polotovarů vlastní výroby:			
	a) snížení zásob nedokončené výroby	130 000,-		
	b) zvýšení zásob polotovarů	180 000,-		
4.	VÚD: převzetí výrobků na sklad hotových výrobků:			
	a) úbytek polotovarů	225 000,-		
	b) přírůstek výrobků	285 000,-		
5.	FAV: za prodané výrobky:			
	a) zdanitelné plnění	485 000,-		
	b) DPH ... %			
	c) celkem			
6.	VYD: vyskladnění prodaných výrobků	410 000,-		
7.	VÚD: převod výrobků do vlastní prodejny:			
	a) převodka na vyrobené a předané zboží	45 000,-		
	b) převzetí zboží na prodejnu	45 000,-		
	c) úbytek výrobků	45 000,-		
8.	Výsledek inventarizace:			
	a) manko polotovarů nad normu přiřazených úbytků	4 000,-		
	b) přebytek výrobků	1 500,-		

710 - Účet zisků a ztrát

Souhrnný příklad 4: Účtování zásob

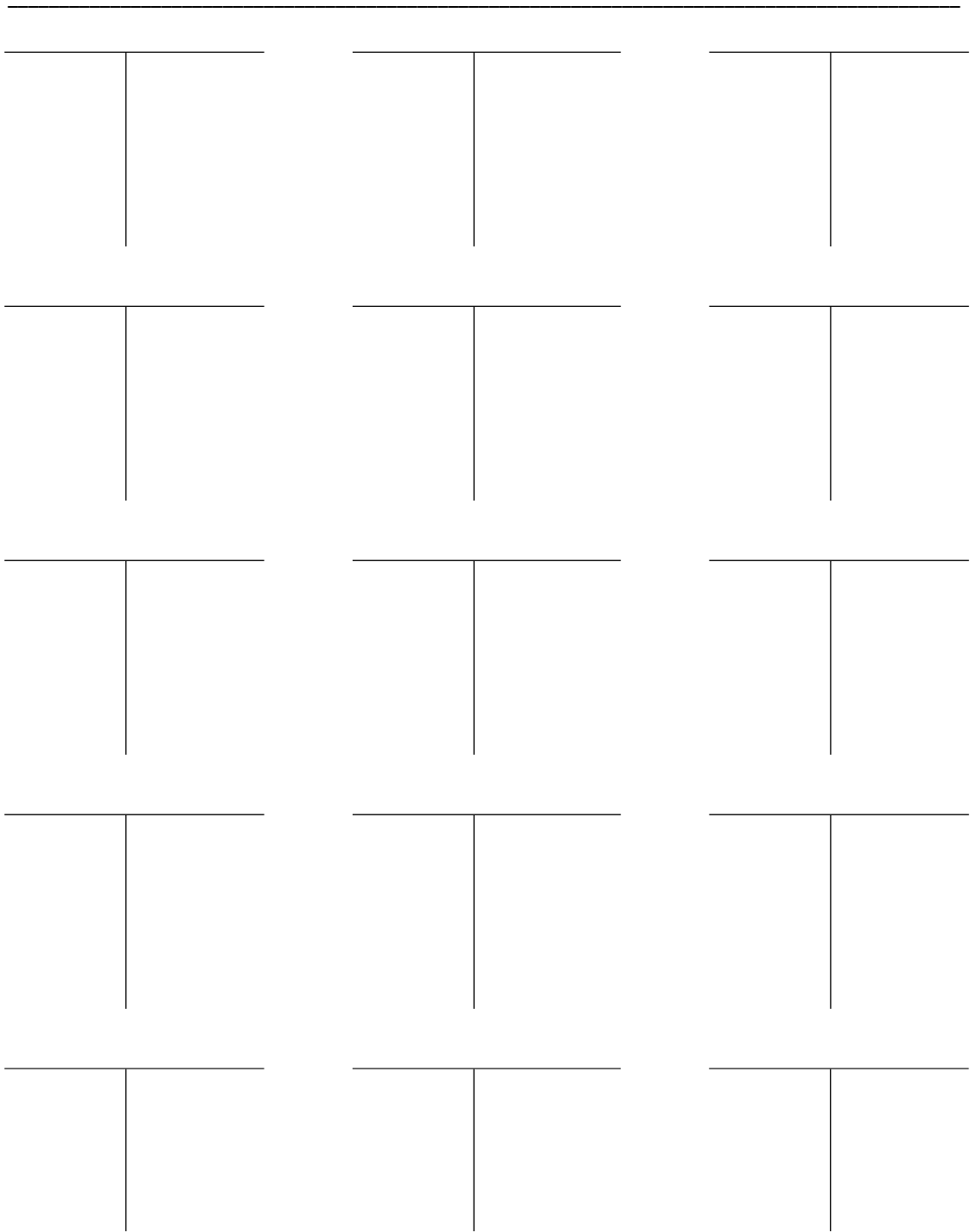
Společnost s ručením omezeným, plátce DPH, účtující zásoby způsobem A, evidovala v účetním období vybrané, níže uvedené účetní případy.

Úkol:

Zaúčtujte účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	Počáteční zůstatky:			
	112 - Materiál na skladě	54 000,-		
	121 - Nedokončená výroba	71 000,-		
	123 - Výrobky	84 000,-		
	139 - Zboží na cestě	22 000,-		
	211 - Pokladna	19 500,-		
	221 - Bankovní účty	226 000,-		
2.	FAP za zboží:			
	a) zdanitelné plnění	15 000,-		
	b) DPH ... %			
	c) celkem			
3.	VPD: přepravné za zboží:			
	a) cena celkem	1 500,-		
	b) DPH ... %			
	c) cena bez DPH			
4.	PRI: příjem fakturovaného zboží			
5.	FAV za zboží:			
	a) zdanitelné plnění	31 500,-		
	b) DPH ... %			
	c) celkem			
6.	VBÚ: úhrada FAV za prodané zboží			
7.	VYD: vyskladnění prodaného zboží	24 800,-		
8.	Při inventarizaci zboží zjištěn přebytek	550,-		
9.	VYD: výdej materiálu do spotřeby	20 000,-		
10.	Přírůstek zásob nedokončené výroby	14 000,-		
11.	VÚD: odvod výrobků na sklad:			
	a) úbytek nedokončené výroby	18 000,-		
	b) přírůstek výrobků	24 000,-		
12.	FAV za prodané výrobky:			
	a) zdanitelné plnění	21 000,-		
	b) DPH ... %			
	c) celkem			

13.	VYD: vyskladnění prodaných výrobků	16 500,-		
14.	VÚD: převod výrobků do vlastní prodejny:			
	a) převodka na vyrobené a předané zboží	22 000,-		
	b) převzetí zboží na prodejnu	22 000,-		
	c) úbytek výrobků	22 000,-		
15.	Při inventarizaci zjištěno manko na materiálu:			
	a) do normy přirozených úbytků	1 000,-		
	b) nad normu přirozených úbytků	250,-		
	c) manko nad normu přirozených úbytků bylo předepsáno zaměstnanci k úhradě			
16.	PPD: úhrada manka zaměstnancem			

Otázky

1. Na základě jakých dokladů se přijímá materiál do skladu, vydává materiál ze skladu a na základě jakého dokladu se eviduje pohyb materiálu uvnitř podniku (např. mezi jednotlivými sklady)?
2. Co zahrnujeme do zásob skladovaného materiálu? Jednotlivé skupiny charakterizujte.
3. Podle čeho se vede analytická evidence zásob?
4. Jaký je rozdíl v účtování při nákupu zásob od plátce a neplátce daně z přidané hodnoty?
5. Jakou cenou se oceňují nakupované zásoby a co tato cena obsahuje?
6. Jaké jsou způsoby účtování zásob? Vysvětlete rozdíly mezi těmito způsoby.
7. Vysvětlete pojem zboží. Mohou mezi zboží patřit i nemovitosti?
8. Jaké mohou nastat inventarizační rozdíly na zásobách a jak se vyúčtují?
9. Co je to „skonto“ a „skontro“?
10. Co patří do zásob vlastní výroby? Charakterizujte její jednotlivé složky.
11. Mohou mít účty účtové skupiny 58 - Změny stavu zásob vlastní činnosti záporné konečné stavy?

9 Účtování mezd a vztahů k institucím sociálního zabezpečení a zdravotním pojišťovnám

Mzda je peněžité, případně naturální plnění poskytnuté zaměstnavatelem zaměstnanci za vykonanou práci. Mzda se vyplácí zaměstnanci buď v hotovosti, nebo převodem mzdy na bankovní účet zaměstnance.

Hrubá mzda zahrnuje:

- základní mzdu
 - úkolová mzda – sestavuje se výkaz práce,
 - časová mzda – je stanoven měsíční nebo hodinový tarif,
- příplatky (za práci přesčas, za práci ve svátek, za práci ve ztíženém pracovním prostředí, za noční práci, za práci v sobotu a neděli), prémie, odměny,
- náhrady mzdy, tj. mzdy za neodpracovaný čas, na které mají zaměstnanci nárok (mzda za dovolenou, státem uznané svátky apod.).

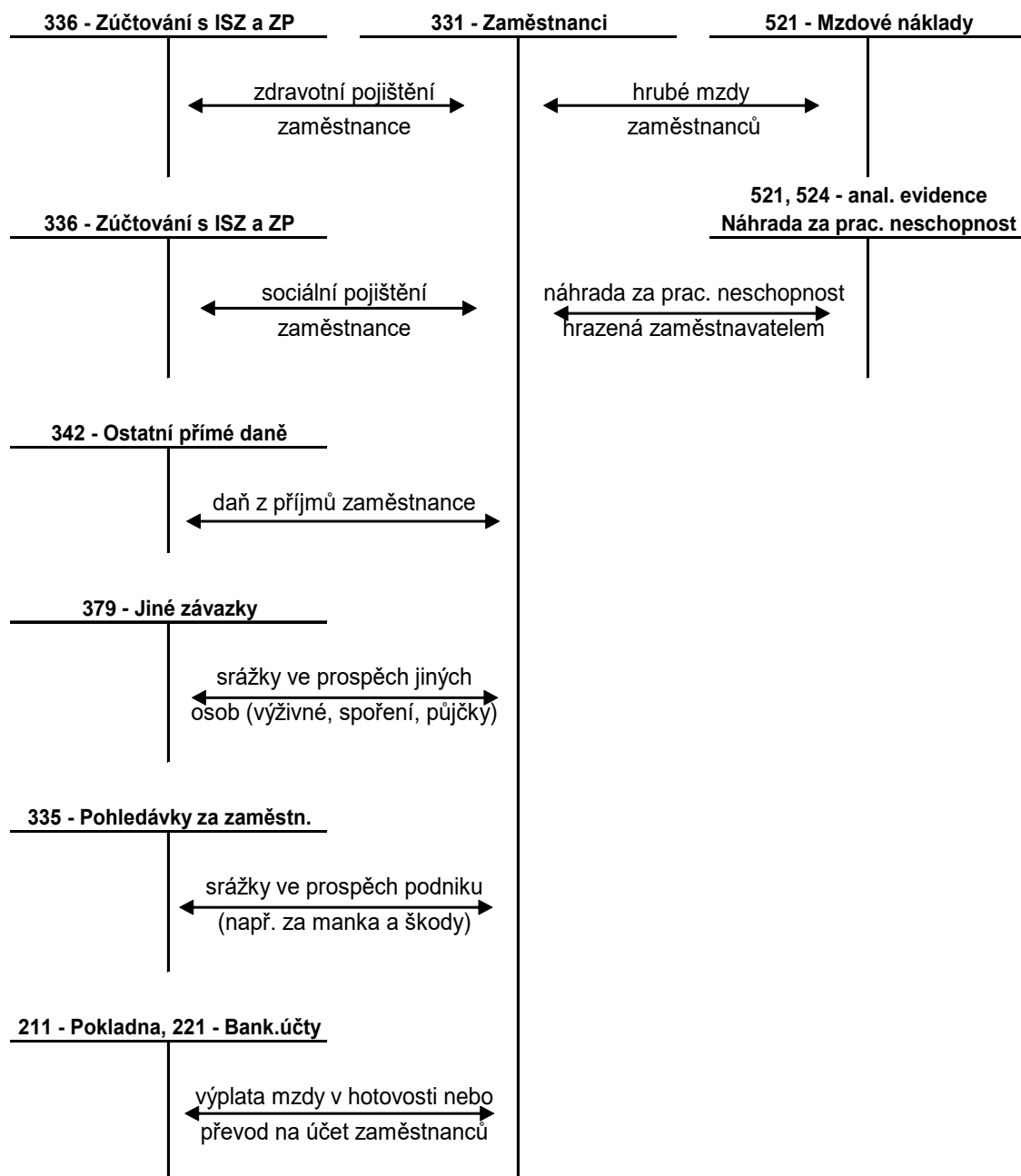
Čistá mzda = hrubá mzda – zákonné srážky.

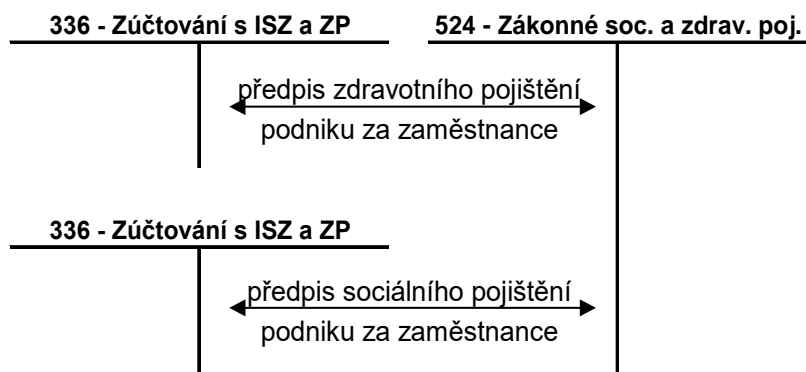
Částka k výplatě = čistá mzda – ostatní srážky + náhrada mzdy za pracovní neschopnost.

Zákonné srážky: záloha na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, zdravotní pojištění a sociální pojištění.

Ostatní srážky: na tyto srážky musí být se zaměstnancem uzavřena dohoda o srážkách ze mzdy; patří sem např. spoření, výživné, pojištění, splátky úvěrů apod.

Schéma 24 Účtování ve mzdové oblasti

Příklad 61

V sumarizaci zúčtovací a výplatní listiny (ZVL) za měsíc září 201x jsou vybrány následující položky.

Úkol:

Zaučtujte uvedené účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	Hrubé mzdy zaměstnanců	580 000,-		
2.	Příspěvek zaměstnanců na zdravotní pojištění	26 100,-		
3.	Příspěvek zaměstnanců na sociální pojištění	37 700,-		
4.	Záloha na daň z příjmů zaměstnanců	74 510,-		
5.	Zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem	52 200,-		
6.	Sociální pojištění placené zaměstnavatelem	145 000,-		
7.	Náhrada za pracovní neschopnost od zaměstnavatele	18 500,-		
8.	Spoření, splátky půjček, alimenty sražené zaměstnancům	22 800,-		
9.	VBÚ: výplata mezd počátkem příštího měsíce na účty zaměstnanců			

9 ÚČTOVÁNÍ MEZD A VZTAHŮ K INSTITUCÍM SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ A ZDRAVOTNÍM POJIŠŤOVNÁM

Příklad 62

Zaměstnanec Tomáš Vlk je svobodný, bezdětný a jeho měsíční hrubá mzda činí 28 500,- Kč. Zaměstnanec podepsal formulář Prohlášení poplatníka daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti.

Úkol:

Vypočítejte částky zdravotního a sociálního pojištění, zálohu na daň z příjmů, čistou mzdu a částku k výplatě.

Příklad 63

Studentka pracovala u zaměstnavatele na základě dohody o pracovní činnosti v měsících červenec až září. Hrubá mzda za měsíc červenec činila 15 000,- Kč, za měsíc srpen 30 000,- Kč a za měsíc září 10 000,- Kč. Studentka podepsala formulář Prohlášení poplatníka daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti.

Úkol:

Vypočtete částky zdravotního a sociálního pojištění, zálohu na daň z příjmů, čistou mzdu a částku k výplatě v jednotlivých měsících a proveďte roční zúčtování za předpokladu, že jiné příjmy za zdaňovací období studentka neměla.

Příklad 64

Zaměstnankyně Jana Prokešová je rozvedená, ve společné domácnosti vyživuje 2 děti a její měsíční hrubá mzda činí 21 000,- Kč. Ze mzdy si nechává srážet penzijní připojištění 750,- Kč. Zaměstnankyně podepsala formulář Prohlášení poplatníka daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti.

Úkol:

Vypočítejte částky zdravotního a sociálního pojištění, zálohu na daň z příjmů, čistou mzdu a částku k výplatě.

Souhrnný příklad 5: Účtování zaměstnanců, institucí sociálního zabezpečení a zdravotních pojišťoven

Společnost s ručením omezeným, plátce DPH, evidovala v účetním období vybrané, níže uvedené účetní případy.

Úkol:

Zaúčtujte účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	Zaúčtujte vybrané počáteční zůstatky:			
	211 - Pokladna	12 300,-		
	221 - Bankovní účty	405 220,-		
	331 - Zaměstnanci	139 400,-		
	335 - Pohledávky za zaměstnanci (manko)	830,-		
	336 - Zúčtování s ISZ a ZP	73 230,-		
	342 - Ostatní přímé daně	20 200,-		
2.	PPD: výběr z BÚ na výplatu mezd za minulý měsíc			
3.	VPD: výplata mezd			
4.	VBÚ:			
	a) zúčtování výběru hotovosti			
	b) odvod (úhrada) dlužného ZP a SP			
	c) odvod (úhrada) dlužné daně z příjmů FO ze závislé činnosti			
5.	Zúčtovací a výplatní listina:			
	a) hrubé mzdy zaměstnanců	178 000,-		
	b) příspěvek zaměstnanců na ZP	8 010,-		
	c) příspěvek zaměstnanců na SP	11 570,-		
	d) ZP placené zaměstnavatelem	16 020,-		
	e) SP placené zaměstnavatelem	44 500,-		
	f) záloha na daň z příjmů FO ze záv. činnosti	21 300,-		
	g) náhrada za pracovní neschopnost od zaměstnavatele	5 400,-		
	h) splátky půjček, spoření, alimenty	4 800,-		
ch) úhrada manka materiálu srážkou ze mzdy				
6.	VPD: vyplacena záloha zaměstnanci na služební cestu	1 200,-		

9 ÚČTOVÁNÍ MEZD A VZTAHŮ K INSTITUCÍM SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ A ZDRAVOTNÍM POJIŠŤOVNÁM

7.	Předložen cestovní příkaz zaměstnancem	1 420,-		
8.	VPD: zúčtování cestovního příkazu			
9.	VBÚ:			
	a) výplata mezd			
	b) úhrada ZP			
	c) úhrada SP			
	d) úhrada daně z příjmů FO ze závislé činnosti			
	e) úhrada půjček, spoření, alimentů			

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

Otázky

1. Vysvětlíte pojmy hrubá mzda, doplatek mezd, základní mzda, zákonné srážky, čistá mzda, ostatní srážky.
2. Jaký je rozdíl mezi úkolovou a časovou mzdou?
3. Musí se vždy číselně shodovat čistá mzda a doplatek mezd?
4. Jaké druhy příplatků rozlišuje zákoník práce?
5. Jaký je rozdíl mezi náhradou mzdy za dočasnou pracovní neschopnost a dávkami nemocenského pojištění?
6. K jakému účelu slouží zdravotní pojištění?
7. K jakému účelu slouží sociální pojištění?
8. Kterým institucím odvádí podnik zdravotní a sociální pojištění?
9. Jak se v rámci účtu 336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění zjistí částky pro jednotlivé zdravotní pojišťovny a pro správu sociálního zabezpečení?
10. Co obsahuje mzdový list zaměstnance?
11. Co znamená minimální a maximální vyměřovací základ u pojistného?
12. Jaký je rozdíl při zdanění mzdy daní z příjmů ze závislé činnosti v případě, že zaměstnanec má podepsáno Prohlášení poplatníka daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a v případě, že zaměstnanec nemá toto Prohlášení podepsáno?

10 Účtování nákladů, výnosů a výsledku hospodaření

Náklady a výnosy ovlivňují výsledek hospodaření účetní jednotky. Náklady je třeba odlišovat od výdajů. Lze je charakterizovat jako peněžní vyjádření spotřeby, oproti tomu výdaje jsou úbytkem peněžních prostředků bez vazby na konkrétní výkony. Podobně je třeba rozlišovat výnosy od příjmů. Výnosy jsou výkony účetní jednotky, zatímco příjmy představují přírůstky peněžních prostředků.

Zásady pro účtování nákladů a výnosů:

- položky zvyšující náklady se účtují zpravidla na straně MD nákladových účtů,
- položky zvyšující výnosy se účtují zpravidla na straně D výnosových účtů,
- náklady a výnosy se účtují v členění podle druhů (ekonomicky stejnorodých nákladů a výnosů),
- náklady a výnosy se účtují vždy do toho účetního období, se kterým věcně a časově souvisejí,
- na nákladových a výnosových účtech se účtuje narůstajícím způsobem od začátku účetního období,
- konečné stavy nákladových a výnosových účtů se převádějí na konci účetního období na účet 710 - Účet zisků a ztrát, což umožňuje účetně zjistit výsledek hospodaření za celé účetní období.

Příklad 65

Úkol:

Z následujících položek vyberte ty, které patří do nákladů jako součást výsledovky.

TEXT	ANO – NE
Nakoupený materiál	
Hrubé mzdy zaměstnanců	
Spotřeba materiálu	
Výplata podílů na zisku	
Manko na zásobách zboží	
Úroky z úvěru	
Výplata mezd	
Nakoupený soustruh	
Schodek pokladní hotovosti	
Odpis automobilu	
Vyskladnění zboží	

Příklad 66

Úkol:

Z následujících položek vyberte ty, které patří do výnosů jako součást výsledovky.

TEXT	ANO – NE
Tržby za prodané výrobky	
Přijaté úroky	
Přebytek pokladní hotovosti	
Úhrada manka	
Tržba z prodeje přebytečného materiálu	
Úbytek zásob polotovarů vlastní výroby	
Přijatý dar (počítač)	
Vnitropodniková přeprava materiálu	
Vyřazení majetku v důsledku prodeje	
Faktura vydaná za zboží	

10.1 Zjištění výsledku hospodaření

Porovnáním výnosů a nákladů účetní jednotky se zjistí výsledek hospodaření (zisk nebo ztráta). Účetně se toto porovnání provádí na konci účetního období na účtu 710 - Účet zisků a ztrát.

Výsledek hospodaření je ukazatel, který vyjadřuje výkonnost podniku.

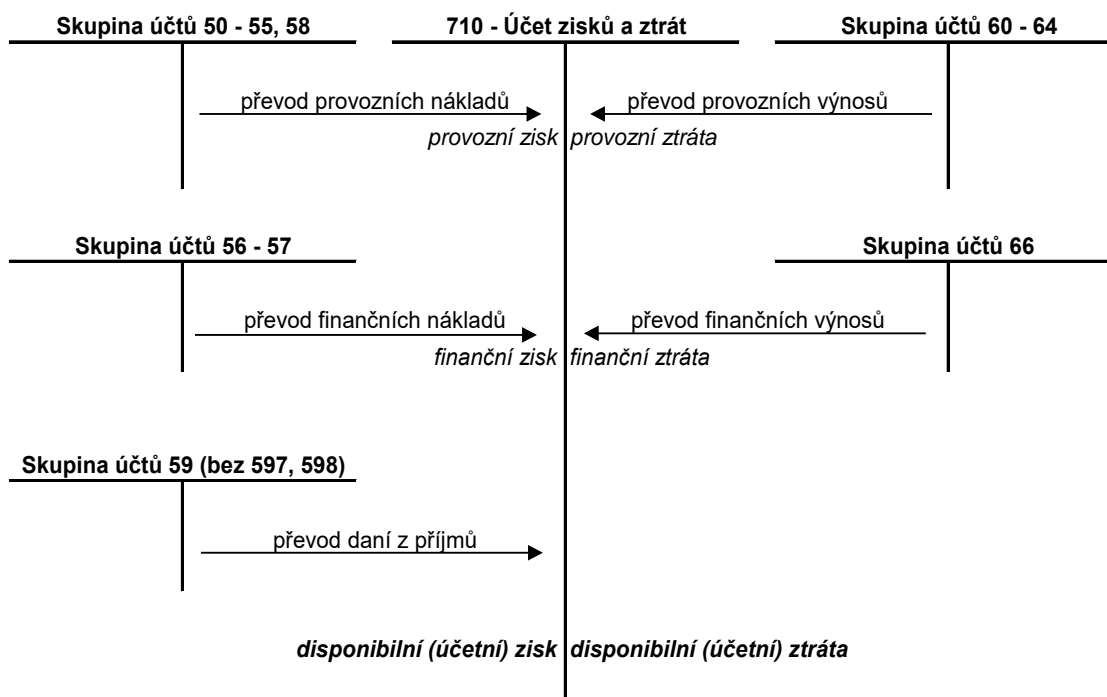
Náklady a výnosy se člení pro potřeby zjištění výsledku hospodaření do 2 skupin:

- (a) provozní,
- (b) finanční.

S ohledem na uvedené členění se výsledek hospodaření ve Výkazu zisku a ztráty skládá též ze 2 složek:

1) provozní výsledek hospodaření	>	Výsledek hospodaření za
účetní období (+/-)
2) finanční výsledek hospodaření		

Schéma 25 Účtování na účtu 710 - Účet zisků a ztrát

Příklad 67

Po zaúčtování všech účetních případů včetně uzávěrkových operací má účetní jednotka na výsledkových účtech k 31. 12. 201x tyto souhrnné obraty:

Náklady / Výnosy	Částka v Kč
Skupina účtů 50 – 55, 58 Provozní náklady	5 980 000,-
Skupina účtů 56 – 57 Finanční náklady	220 000,-
Skupina účtů 60 – 64 Provozní výnosy	6 740 000,-
Skupina účtů 66 Finanční výnosy	115 000,-

Úkol:

- (a) Zjistěte výsledek hospodaření v rozčlenění na výsledek hospodaření z provozní činnosti, výsledek hospodaření z finanční činnosti a výsledek hospodaření za účetní období.
- (b) Vypočtete daň z příjmů za dané účetní období za předpokladu, že hrubý účetní výsledek hospodaření a daňový základ jsou stejné.
- (c) Určete účtovací předpis pro vypočtenou daň z příjmů.
- (d) Určete účtovací předpis pro převod výsledku hospodaření po zdanění na účet 702 - Konečný účet rozvažný.
- (e) V příštím účetním období zaúčtujte převod výsledku hospodaření při otevření účtů.

Souhrnný příklad 6: Účtování nákladů, výnosů a zjištění výsledku hospodaření

V oblasti nákladů a výnosů došlo v účetní jednotce, která není plátcem DPH a zásoby účtuje způsobem A, v prosinci 201x k následujícím účetním případům.

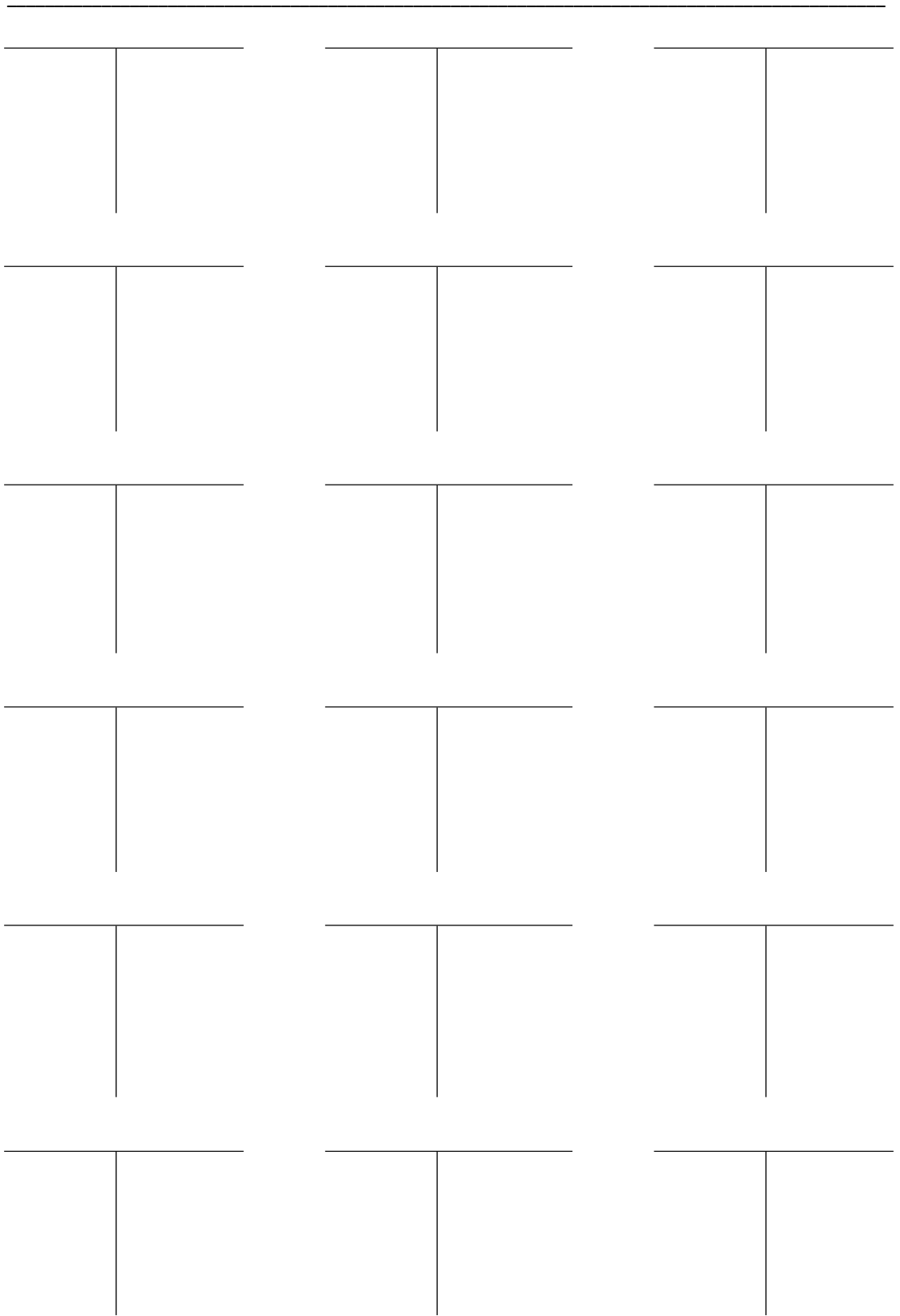
Úkol:

- Zaúčtujte uvedené účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.
- Uzavřete nákladové a výnosové účty.
- Zjistěte hrubý výsledek hospodaření i jeho jednotlivé složky.
- Vypočtete daň z příjmů právnických osob a zaúčtujte ji.
- Zaúčtujte disponibilní výsledek hospodaření.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	Počáteční zůstatky vybraných účtů:			
	021 - Budovy, haly a stavby	2 484 000,-		
	022 - Hmotné movité věci a jejich soubory	532 800,-		
	081 - Oprávky ke stavbám	662 400,-		
	082 - Oprávky k hmotným movitým věcem a jejich souborům	207 200,-		
	112 - Materiál na skladě	111 680,-		
	211 - Pokladna	29 830,-		
	221 - Bankovní účty	93 200,-		
	231 - Krátkodobé bankovní úvěry	250 000,-		
2.	FAP: za opravu stroje	9 380,-		
3.	VYD: výdej materiálu do spotřeby	35 400,-		
4.	VPD: proplaceny cest. účty zaměstnanci	2 250,-		
5.	FAP: spotřeba elektrické energie	12 260,-		
6.	VPD: platba za pohoštění obchodního partnera	450,-		
7.	FAP: za telefonní hovory	5 800,-		
8.	VÚD: odpisy DHM			
	a) budov	6 900,-		
	b) strojů	10 300,-		
	c) dopravních prostředků	4 500,-		
9.	ZVL: hrubé mzdy zaměstnanců	53 000,-		
10.	ZVL: předpis ZP a SP placeného zaměstnavatelem	18 020,-		

10 ÚČTOVÁNÍ NÁKLADŮ, VÝNOSŮ A VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ _____

11.	FAV: prodané výrobky	258 500,-		
12.	Předpis silniční daně za IV. čtvrtletí	2 500,-		
13.	VBÚ: a) úroky z krátkodobého úvěru	5 230,-		
	b) úroky z běžného účtu	600,-		
14.	Při inventarizaci materiálu zjištěno: a) manko do normy u základního materiálu	1 000,-		
	b) manko nad normu u základního materiálu	1 200,-		
	c) přebytek u pomocného materiálu	250,-		
15.	FAV: prodaný nepotřebný materiál	15 000,-		
16.	VYD: úbytek prodaného materiálu v pořizovací ceně	16 330,-		
17.	VPD: pořízení programu na skladovou evidenci	11 000,-		
18.	VPD: poskytnut dar charitativní organizaci	3 000,-		
19.	VPD: zapláceno nájemné pronajaté kanceláře za měsíc prosinec 201x	8 000,-		
20.	FAP: rekvalifikační kurz	4 000,-		

10 ÚČTOVÁNÍ NÁKLADŮ, VÝNOSŮ A VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ _____

710 - Účet zisků a ztrát

Otázky

1. Jaké jsou zásady pro účtování nákladů a výnosů?
2. Definujte náklady a výnosy.
3. Vysvětlete rozdíl mezi náklady a výdaji.
4. Vysvětlete rozdíl mezi výnosy a příjmy.
5. Podle jakých hledisek a kritérií jsou členěny náklady a výnosy?
6. V jakém případě je zdravotní a sociální pojištění sražené zaměstnancům daňově neuznatelný náklad?
7. Definujte jednicové a režijní náklady.
8. Dle jakého právního předpisu dochází k uzavírání účetních knih?
9. Jaké jsou postupy prací při uzavírání účetních knih?
10. V jaké struktuře se vykazuje účetní výsledek hospodaření?
11. Popište, jak se vypočítává daň z příjmů právnických osob a kde lze nalézt metodiku výpočtu, sazby daně z příjmů apod.
12. Jak zjistíme disponibilní zisk?
13. Co zahrnujeme do účetní uzávěrky?
14. Na jaký účet se převede disponibilní zisk na začátku příštího účetního období?

11 Řešení souhrnných příkladů

Souhrnný příklad 1: Účtování peněžních prostředků

Úkol:

Zaučtujte účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	Počáteční zůstatky:			
	211 - Pokladna	9 100,-	211	701
	213 - Ceniny	2 800,-	213	701
	221 - Běžný účet v Kč	58 400,-	221	701
	231 - Krátkodobé bankovní úvěry	134 000,-	701	231
	311 - Odběratelé	47 000,-	311	701
	321 - Dodavatelé	32 000,-	701	321
	411 - Základní kapitál	200 000,-	701	411
2.	PPD: navýšení základního kapitálu vkladem společníka na základě rozhodnutí valné hromady	50 000,-	211	411
3.	VPD: zaplaceno za inzerát v novinách	800,-	518	211
4.	VBÚ: splátka kr. bankovního úvěru	50 000,-	261	221
5.	VPD: nákup kancelářských potřeb	650,-	501	211
6.	VÚÚ: splátka kr. bankovního úvěru	50 000,-	231	261
7.	FAP: nákup 50 ks stravenek po 50,- Kč (stravenky zatím nebyly vydány do užívání)	2 500,-	213	321
8.	VPD: nákup 2 ks telefonních karet (karty byly vydány ihned do užívání)	1 000,-	518	211
9.	PPD: příjem hotovosti do pokladny z BÚ	30 000,-	211	261
10.	VPD: nákup dálniční známky - známka byla ihned vydána zaměstnanci	1 200,-	538	211

11.	Bankou byl poskytnut dlouhodobý úvěr:			
	a) VBÚ	500 000,-	221	261
	b) VÚÚ	500 000,-	261	461
12.	VBÚ: zúčtování vybrané hotovosti z BÚ do pokladny	30 000,-	261	221
13.	VBÚ: úhrada dodavatelské faktury	18 000,-	321	221
14.	VPD: odvod části tržby na běžný účet	20 000,-	261	211
15.	VBÚ: připsaná tržba	20 000,-	221	261
16.	VBÚ: odběratel uhradil fakturu	22 000,-	221	311
17.	VBÚ: banka vyúčtovala			
	a) úroky z krátkodobého úvěru	12 000,-	562	221
	b) úroky z vkladů	800,-	221	662
	c) poplatky za vedení účtu	550,-	568	221
18.	VÚÚ: úroky z dlouhodobého úvěru (o úroky byl úvěr navýšen)	46 000,-	562	461
19.	Schodek v pokladně:			
	a) VPD: předpis schodku v pokladně	210,-	569	211
	b) VÚD: schodek předepsán pokladníkovi	210,-	335	668
20.	VÚD: při inventarizaci poštovních známek byl zjištěn přebytek 3 ks známek po 16,- Kč	48,-	213	668
21.	PPD: pokladník uhradil schodek v pokladně	210,-	211	335

Souhrnný příklad 2: Účtování DPH

Společnost s ručením omezeným měla v daném účetním období vybrané, níže uvedené účetní případy.

Úkol:

- Zaúčtujte účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy u plátce i neplátce DPH.
- Vypočítejte daňovou povinnost.
- Sestavte účet 710 - Účet zisku a ztráty, jak pro plátce i neplátce DPH, a zjistěte rozdíl ve výsledku hospodaření.

Účetní případ	Text	Částka	Plátce DPH		Neplátce DPH	
			MD	D	MD	D
1.	Počáteční zůstatky:					
	211 - Pokladna	12 500,-	211	701	211	701
	221 - Bankovní účty	56 000,-	221	701	221	701
2.	FAV: tržba za provedené služby:					
	a) zdanitelné plnění	15 000,-		602		
	b) DPH 21 %	3 150,-		343		
	c) cena celkem	18 150,-	311		311	602
3.	VPD: nákup zákonů:					
	a) cena celkem	320,-		211	501	211
	b) DPH 10 %	29,09	343			
	c) zdanitelné plnění	290,91	501			
4.	VPD: oprava stroje od neplátce DPH	750,-	511	211	511	211
5.	FAP: za materiál převzatý na sklad: a) zdanitelné plnění	22 000,-	112			
	b) DPH 21 %	4 620,-	343			
	c) celkem	26 620,-		321	112	321
6.	PPD: tržba za poradenské služby:					
	a) cena celkem	2 000,-	211		211	602
	b) DPH 21 %	347,20		343		
	c) zdanitelné plnění	1 652,80		602		
7.	FAV: neplátci DPH za služby:					
	a) zdanitelné plnění	12 000,-		602		
	b) DPH 21 %	2 520,-		343		
	c) celkem	14 520,-	311		311	602

8.	FAP: inzerce od neplátce DPH	3 500,-	518	321	518	321
9.	VBÚ:					
	a) úhrada FAV	32 670,-	221	311	221	311
	b) úhrada FAP	30 120,-	321	221	321	221
	c) vypořádání DPH s fin. úřadem	1 368,11	343	221		

343 - Daň z přidané hodnoty

3.	29,09	2.	3 150,00
5.	4 620,00	6.	347,20
		7.	2 520,00
Obrat MD	4 649,09	Obrat D	6 017,20
		KZ	1 368,11

Plátce DPH:**710 - Účet zisků a ztrát**

501	290,91	602	28 652,80
511	750,00		
518	3 500,00		
Celkové N	4 540,91	Celkové V	28 652,80
Zisk	24 111,89		

Neplátce DPH:**710 - Účet zisků a ztrát**

501	320,00	602	34 670,00
511	750,00		
518	3 500,00		
Celkové N	4 570,00	Celkové V	34 670,00
Zisk	30 100,00		

Souhrnný příklad 3: Účtování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku

Společnost s ručením omezeným, plátce DPH, evidovala níže uvedené účetní případy.

Úkol:

Zaučtujte účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.

Společnost uplatňuje účetní odpisy. Doba použitelnosti počítače je 36 měsíců.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	Vybrané počáteční zůstatky:			
	022 - Počítač	45 000,-	022	701
	082 - Oprávky k počítači	30 000,-	701	082
	211 - Pokladna	18 000,-	211	701
	221 - Bankovní účet	280 000,-	221	701
2.	FAP: za stavební práce při výstavbě skladu:			
	a) zdanitelné plnění	530 000,-	042	
	b) DPH 21 %	111 300,-	343	
	c) cena celkem	641 300,-		321
3.	VÚD: montážní práce při výstavbě skladu provedené vlastními zaměstnanci	45 000,-	042	586
4.	Poskytnutí dlouhodob. úvěru na stavbu skladu:			
	a) VBÚ	500 000,-	221	261
	b) VÚÚ	500 000,-	261	461
5.	VÚÚ: úroky z úvěru do doby zařazení skladu	32 000,-	042	461
6.	VÚD: sklad byl uveden do provozu v dubnu	607 000,-	021	042
7.	VBÚ: úhrada FAP za stavební práce	641 300,-	321	221
8.	VÚD: převod notebooku z osobního užívání do podnikání	44 000,-	022	491
9.	VPD: oprava CD/DVD jednotky u notebooku	2 500,-	511	211
10.	FAP: za účetní program:			
	a) zdanitelné plnění	65 000,-	041	
	b) DPH 21 %	13 650,-	343	
	c) cena celkem	78 650,-		321

11.	VPD: instalace účetního programu jinou firmou (neplátce DPH)	1 500,-	041	211
12.	VÚD: zařazení účetního programu do užívání v měsíci září	66 500,-	013	041
13.	VBÚ: úhrada FAP za účetní program	78 650,-	321	221
14.	FAV: prodej nepotřebného počítače v říjnu daného roku:			
	a) zdanitelné plnění	5 000,-		641
	b) DPH 21 %	1 050,-		343
	c) cena celkem	6 050,-	311	
15.	VÚD k prodanému počítači:			
	a) účetní odpis leden – říjen daného roku	12 500,-	551	082
	b) odpis zůstatkové ceny	2 500,-	541	082
	c) vyřazení počítače	45 000,-	082	022
16.	VBÚ: odběratel uhradil FAV za počítač	6 050,-	221	311
17.	VPD: pořízení multifunkčního zařízení:			
	a) zdanitelné plnění	7 900,-	501 (505)	
	b) DPH 21 %	1 659,-	343	
	c) cena celkem	9 559,-		211
18.	VÚD: odpisy dlouhodobého majetku:			
	a) odpis skladu (doba odpisování 240 měsíců, odpisováno od května tohoto roku)	20 240,-	551	081
	b) odpis účetního programu (doba odpisování 36 měsíců, odpisováno od října tohoto roku)	5 544,-	551	073

Odpis prodaného počítače:

$45\,000 / 36 = 1\,250,-$ Kč

Odpis za leden až říjen = $1\,250 \times 10 = 12\,500,-$ Kč

Odpis skladu:

$607\,000 / 240 = 2\,529,17$ Kč, po zaokrouhlení je měsíční odpis 2 530,- Kč

Odepisován 8 měsíců = $2\,530 \times 8 = 20\,240,-$ Kč

Odpis účetního programu:

Doba odpisování softwaru je 36 měsíců.

$66\,500 / 36 = 1\,847,22$ Kč, po zaokrouhlení je měsíční odpis 1 848

Odepisován 3 měsíce = $1\,848 \times 3 = 5\,544,-$ Kč

Souhrnný příklad 4: Účtování zásob

Společnost s ručením omezeným, plátce DPH, účtující zásoby způsobem A, evidovala v účetním období vybrané, níže uvedené účetní případy.

Úkol:

Zaúčtujte účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	Počáteční zůstatky:			
	112 - Materiál na skladě	54 000,-	112	701
	121 - Nedokončená výroba	71 000,-	121	701
	123 - Výrobky	84 000,-	123	701
	132 - Zboží	45 400,-	132	701
	211 - Pokladna	19 500,-	211	701
	221 - Bankovní účty	226 000,-	221	701
2.	FAP za zboží:			
	a) zdanitelné plnění	15 000,-	131	
	b) DPH 21 %	3 150,-	343	
	c) celkem	18 150,-		321
3.	VPD: přepravné za zboží:			
	a) cena celkem	1 500,-		211
	b) DPH 21 %	260,40	343	
	c) cena bez DPH	1 239,60	131	
4.	PRI: příjem fakturovaného zboží	16 249,95	132	131
5.	FAV za zboží:			
	a) zdanitelné plnění	31 500,-		604
	b) DPH 21 %	6 615,-		343
	c) celkem	38 115,-	311	
6.	VBÚ: úhrada FAV za prodané zboží	38 115,-	221	311
7.	VYD: vyskladnění prodaného zboží	24 800,-	504	132
8.	Při inventarizaci zboží zjištěn přebytek	550,-	132	648
9.	VYD: výdej materiálu do spotřeby	20 000,-	501	112
10.	Přírůstek zásob nedokončené výroby	14 000,-	121	581
11.	VÚD: odvod výrobků na sklad:			
	a) úbytek nedokončené výroby	18 000,-	581	121
	b) přírůstek výrobků	24 000,-	123	583
12.	FAV za prodané výrobky:			
	a) zdanitelné plnění	21 000,-		601
	b) DPH 21 %	4 410,-		343
	c) celkem	25 410,-	311	

13.	VYD: vyskladnění prodaných výrobků	16 500,-	583	123
14.	VÚD: převod výrobků do vlastní prodejny:			
	a) převodka na vyrobené a předané zboží	22 000,-	131	585
	b) převzetí zboží na prodejnu	22 000,-	132	131
	c) úbytek výrobků	22 000,-	583	123
15.	Při inventarizaci zjištěno manko na materiálu:			
	a) do normy přirozených úbytků	1 000,-	501	112
	b) nad normu přirozených úbytků	250,-	549	112
	c) manko nad normu přirozených úbytků bylo předepsáno zaměstnanci k úhradě	250,-	335	648
16.	PPD: úhrada manka zaměstnancem	250,-	211	335

Souhrnný příklad 5: Účtování zaměstnanců, institucí sociálního zabezpečení a zdravotních pojišťoven

Společnost s ručením omezeným, plátce DPH, evidovala v účetním období vybrané, níže uvedené účetní případy.

Úkol:

Zaučtujte účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	Zaučtujte vybrané počáteční zůstatky:			
	211 - Pokladna	12 300,-	211	701
	221 - Bankovní účty	405 220,-	221	701
	331 - Zaměstnanci	139 400,-	701	331
	335 - Pohledávky za zaměstnanci	830,-	335	701
	336 - Zúčtování s ISZ a ZP	73 230,-	701	336
	342 - Ostatní přímé daně	20 200,-	701	342
2.	PPD: výběr z BÚ na výplatu mezd za minulý měsíc	139 400,-	211	261
3.	VPD: výplata mezd	139 400,-	331	211
4.	VBÚ:			
	a) zúčtování výběru hotovosti	139 400,-	261	221
	b) odvod (úhrada) dlužného ZP a SP	73 230,-	336	221
	c) odvod (úhrada) dlužné daně z příjmů FO ze závislé činnosti	20 200,-	342	221
5.	Zúčtovací a výplatní listina:			
	a) hrubé mzdy zaměstnanců	178 000,-	521	331
	b) příspěvek zaměstnanců na ZP	8 010,-	331	336
	c) příspěvek zaměstnanců na SP	11 570,-	331	336
	d) ZP placené zaměstnavatelem	16 020,-	524	336
	e) SP placené zaměstnavatelem	44 500,-	524	336
	f) záloha na daň z příjmů FO ze závislé činnosti	21 300,-	331	342
	g) náhrada za pracovní neschopnost od zaměstnavatele	5 400,-	521	331
	h) splátky půjček, spoření, alimony	4 800,-	331	379
ch) úhrada manka materiálu srážkou ze mzdy	830,-	331	335	
6.	VPD: vyplacena záloha zaměstnanci na služební cestu	1 200,-	335	211

7.	Předložen cestovní příkaz zaměstnancem	1 420,-	512	335
8.	VPD: zúčtování cestovního příkazu	220,-	335	211
9.	VBÚ:			
	a) výplata mezd	136 890,-	331	221
	b) úhrada ZP	24 030,-	336	221
	c) úhrada SP	56 070,-	336	221
	d) úhrada daně z příjmů FO ze závislé činnosti	21 300,-	342	221
	e) úhrada půjček, spoření, alimentů	4 800,-	379	221

Souhrnný příklad 6: Účtování nákladů, výnosů a zjištění výsledku hospodaření

V oblasti nákladů a výnosů došlo v účetní jednotce, která není plátcem DPH a zásoby účtuje způsobem A, v prosinci 201x k následujícím účetním případům.

Úkol:

- Zaúčtujte uvedené účetní případy do deníku a na účty hlavní knihy.
- Uzavřete nákladové a výnosové účty.
- Zjistěte hrubý výsledek hospodaření i jeho jednotlivé složky.
- Vypočtete daň z příjmů právnických osob a zaúčtujte ji.
- Zaúčtujte disponibilní výsledek hospodaření.

Účetní případ	Text	Částka	Předkontace	
			MD	D
1.	Počáteční zůstatky vybraných účtů:			
	021 - Budovy, haly a stavby	2 484 000,-	021	701
	022 - Hmotné movité věci a jejich soubory	532 800,-	022	701
	081 - Oprávky ke stavbám	662 400,-	701	081
	082 - Oprávky k hmotným movitým věcem a jejich souborům	207 200,-	701	082
	112 - Materiál na skladě	111 680,-	112	701
	211 - Pokladna	29 830,-	211	701
	221 - Bankovní účty	93 200,-	221	701
	231 - Krátkodobé bankovní úvěry	250 000,-	701	231
2.	FAP: za opravu stroje	9 380,-	511	321
3.	VYD: výdej materiálu do spotřeby	35 400,-	501	112
4.	VPD: proplaceny cest. účty zaměstnanci	2 250,-	512	211
5.	FAP: spotřeba elektrické energie	12 260,-	502	321
6.	VPD: platba za pohoštění obchodního partnera	450,-	513	211
7.	FAP: za telefonní hovory	5 800,-	518	321
8.	VÚD: odpisy DHM			
	a) budov	6 900,-	551	081
	b) strojů	10 300,-	551	082
	c) dopravních prostředků	4 500,-	551	082
9.	ZVL: hrubé mzdy zaměstnanců	53 000,-	521	332
10.	ZVL: předpis ZP a SP placeného zaměstnavatelem	18 020,-	524	336

11.	FAV: prodané výrobky	258 500,-	311	601
12.	Předpis silniční daně za IV. čtvrtletí	2 500,-	531	345
13.	VBÚ: a) úroky z krátkodobého úvěru	5 230,-	562	221
	b) úroky z běžného účtu	600,-	221	662
14.	Při inventarizaci materiálu zjištěno: a) manko do normy u základního materiálu	1 000,-	501	112
	b) manko nad normu u základního materiálu	1 200,-	549	112
	c) přebytek u pomocného materiálu	250,-	112	648
15.	FAV: prodaný nepotřebný materiál	15 000,-	311	642
16.	VYD: úbytek prodaného materiálu v pořizovací ceně	16 330,-	542	112
17.	VPD: pořízení programu na skladovou evidenci		518,	
		11 000,-	515	211
18.	VPD: poskytnut dar charitativní organizaci	3 000,-	543	211
19.	VPD: zapláceno nájemné pronajaté kanceláře za měsíc prosinec 201x	8 000,-	518	211
20.	FAP: rekvalifikační kurz	4 000,-	518	321

710 - Účet zisků a ztrát			
501	36 400,00	601	258 500,00
502	12 260,00	642	1 500,00
511	9 380,00	648	250,00
512	2 250,00	662	600,00
513	450,00		
518	28 800,00		
521	53 000,00		
524	18 020,00		
531	2 500,00		
542	16 330,00		
543	3 000,00		
549	1 200,00		
551	21 700,00		
562	5 230,00		
Celkové N	210 520,00	Celkové V	274 350,00
Disponibilní VH	51 860,00		
591	11 970,00		

(a) Výnosy – náklady = Výsledek hospodaření 63 830,-

(b) $63\,000 \times 0,19 = 11\,970,-$ 591/341

(c) Disponibilní výsledek hospodaření = $63\,830 - 11\,970 = 51\,860,-$ 710/702

12 Seznam schémat

Schéma 1 Struktura rozvahy.....	19
Schéma 2 Struktura výkazu zisku a ztráty (výsledovky).....	20
Schéma 3 Charakteristika účtu	31
Schéma 4 Charakteristika rozvahových účtů	31
Schéma 5 Otevření rozvahových účtů.....	32
Schéma 6 Uzavírání rozvahových účtů	32
Schéma 7 Charakteristika výsledkových účtů.....	37
Schéma 8 Účtování převodu konečných stavů nákladových a výnosových účtů ...	38
Schéma 9 Účtování pokladní hotovosti.....	68
Schéma 10 Účtování peněz na cestě	71
Schéma 11 Účtování cenin.....	73
Schéma 12 Účtování na bankovních účtech.....	76
Schéma 13 Účtování na účtu 343 - Daň z přidané hodnoty	84
Schéma 14 Účtování při pořizování DHM.....	95
Schéma 15 Účtování při pořizování DNM.....	99
Schéma 16 Účtování odpisování dlouhodobého majetku	103
Schéma 17 Účtování vyřazení DM	108
Schéma 18 Účtování materiálu pořízeného nákupem - způsob A.....	123
Schéma 19 Účtování pořízení a skladování zboží - způsob A.....	128
Schéma 20 Účtování prodeje zboží.....	129
Schéma 21 Účtování zásob vlastní výroby	131
Schéma 22 Účtování prodeje výrobků	132
Schéma 23 Účtování předání výrobků do vlastní prodejny.....	132
Schéma 24 Účtování ve mzdové oblasti.....	140
Schéma 25 Účtování na účtu 710 - Účet zisků a ztrát.....	151

13 Seznam zkratek

BÚ	Běžný účet
D	Strana účtu „dal“
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DM	Dlouhodobý majetek
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPPO	Daň z příjmů právnických osob
MD	Strana účtu „má dáti“
FAP	Faktura přijatá
FAV	Faktura vydaná
FO	Fyzická osoba
FÚ	Finanční úřad
ISZ	Instituce sociálního zabezpečení
PO	Právnická osoba
PPD	Příjmový pokladní doklad
PRI	Příjemka zásob
SP	Sociální pojištění
VBÚ	Výpis z běžného účtu
VPD	Výdajový pokladní doklad
VÚD	Vnitřní účetní doklad
VÚÚ	Výpis z úvěrového účtu
VYD	Výdejka zásob
ZP	Zdravotní pojištění, zdravotní pojišťovna
ZVL	Zúčtovací a výplatní listina

14 Seznam použité literatury a zdrojů

- [1] Česká republika. (2003). *České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb.*
- [2] Česká republika. (2002). *Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví.*
- [3] Česká republika. (2012). *Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích.*
- [4] Česká republika. (2004). *Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.*
- [5] Česká republika. (1991). *Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.*
- [6] Česká republika. (1992). *Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.*
- [7] Chalupa, R., Kadlec, J., Pilátová, J., Procházková, D., Sedlák, R., Skálová, J., & Vlach, P. (2016). *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2016*. Olomouc: ANAG.
- [8] Jindrák, J. (2016). *Sbírka souvztažností k účtům směrné účtové osnovy*. Olomouc: Anag.
- [9] Kovanicová, D. (2012). *Abeceda účetních znalostí pro každého*. Praha: BOVA POLYGON.
- [10] Ryneš, P. (2016). *Podvojně účetnictví a účetní závěrka 2016*. Olomouc: ANAG.
- [11] Svaz účetních. Software Účetní poradce (<http://www.mp-soft.cz>).
- [12] Strádalová, J., Bicanová, M. (2002). *Základy účetnictví (Cvičení) Interní učební texty*. Jihočeská univerzita v Č. Budějovicích.
- [13] Štohl, P. (2016). *Sbírka příkladů k učebnici účetnictví, I. díl*. Znojmo: Pavel Štohl.
- [14] Štohl, P. (2016). *Sbírka příkladů k učebnici účetnictví, II. díl*. Znojmo: Pavel Štohl.
- [15] Štohl, P. (2016). *Učebnice účetnictví 2016, I. díl*. Znojmo: Pavel Štohl.
- [16] Štohl, P. (2016). *Učebnice účetnictví 2016, II. díl*. Znojmo: Pavel Štohl.
- [17] Sedláček, J. (2003). *Základy finančního účetnictví 2, (Postupy účtování podnikatelů)*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita.
- [18] Valder, A. (2008). *Účetnictví pro podnikatele v zemědělství*. Praha: ASPI.

Účtová osnova pro podnikatele - možný vzor od 1. 1. 2017

tř. 0	DLOUHODOBÝ MAJETEK	08	Oprávky k DHM	tř. 2	KRÁTKODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK A PENEŽNÍ PROSTŘEDKY	33	Zúčtování se zaměstnanci a institucemi
01	Dlouhodobý nehmotný majetek	081	- Oprávky ke stavbám	21	Peněžní prostředky v pokladně	331	- Zaměstnanci
012	- Nehm. výsledky výzkumu a vývoje	082	- Oprávky k hm. movitým věcem aj.soub.	211	- Pokladna	333	- Ost. dluhy vůči zaměstnancům
013	- Software	085	- Oprávky k pěst.celkům trv.porostů	213	- Ceniný	335	- Pohledávky za zaměstnanci
014	- Ostatní ocenitelná práva	086	- Oprávky k dosp.zvířatům a j.skupinám	22	Peněžní prostředky na účtech	336	- Zúčtování s institucemi SZ a ZP
015	- Goodwill	089	- Oprávky k jinému DHM	221	- Peněžní prostředky na účtech	34	Zúčtování daní a dotací
019	- Ostatní DNM	09	Opravné položky k DM	23	Krátkodobé úvěry	341	- Daň z příjmů
02	Dlouhodobý HM odpisovaný	091	- Opravná položka k DNM	231	- Krátkodobé dluhy k úvěr.institucím	342	- Ostatní přímé daně
021	- Stavby	092	- Opravná položka k DHM	232	- Eskontní úvěry	343	- Daň z přidané hodnoty
022	- Hmotné movité věci a jejich soubory	093	- Opravná pol. k nedok.DNM	24	Krátkodobé finanční výpomoci	345	- Ostatní daně a poplatky
025	- Pěstitel.celky trvalých porostů	094	- Opravná pol. k nedok.DHM	241	- Emitované krátkodobé dluhopisy	346	- Dotace ze státního rozpočtu
026	- Dospělá zvířata a jejich skupiny	095	- OP k posk.zálohám a závdavk.na DM	249	- Ost.krátkodobé finanční výpomoci	347	- Ostatní dotace
029	- Jiný DHM	096	- OP k DFM	25	Krátkodobý finanční majetek	-	
03	Dlouhodobý HM neodpisovaný	097	- Oceň rozdíl k nabyt.majetku	251	- Majetkové CP k obchodování	35	Pohledávky za společníky
031	- Pozemky	098	- Oprávky k oceň.rozd. k nabyt.majetku	252	- Vlastní podíly	351	- Pohledávky-ovládaaná n. ovládaj. osoba
032	- Umělecká díla a sbírky	tř.1	ZÁSoby	253	- Dluhové cenné papíry k obchodování	352	- Pohledávky - podstatný vliv
04	Nedokon. DNM a DHM	11	Materiál	254	- Podíly-ovládaná n. ovládající osoba	353	- Pohledávky za ups. základní kapitál
041	- Nedokončený DNM	111	- Pořízení materiálu	255	- Vlastní dluhopisy	354	- Pohledávky za spol. při úhradě ztráty OK
042	- Nedokončený DHM	112	- Materiál na skladě	256	- Dluh. CP se spl.do 1 r.držené do splat.	355	- Ost.pohledávky za spol. obchodní korpor.
043	- Pořízení DFM	119	- Materiál na cestě	257	- Ostatní cenné papíry	358	- Pohled. za společníky sdruženými ve sp.
05	Poskytnuté zálohy na DM	12	Zásoby vlastní činnosti	259	- Pořizování krátkodob. fin.majetku	36	Závazky ke společníkům
051	- Posk. zálohy a závdavky na DNM	121	- Nedokončená výroba	26	Převody mezi finančními účty	361	- Dluhy-ovládaná n. ovládaj. osoba
052	- Posk. zálohy a závdavky na DHM	122	- Polotovary vlast.výroby	261	- Peníze na cestě	362	- Dluhy - podstatný vliv
053	- Posk. zálohy a závdavky na DFM	123	- Výrobky	29	Oprav.položky ke krátkodob. FM	364	- Dluhy ke společníkům OK při rozd. zisku
06	Dlouhodobý finanční majetek	124	- Mladá a ost.zvířata a jejich skupiny	291	- OP ke krátkodobému finan.majetku	365	- Ost.dluhy ke společ.obchod. korporace
061	- Podíly - ovládaná n. ovládající osoba	13	Zboží	tř.3	ZÚČTOVACÍ VZTAHY	366	- Dluhy ke spol. OK ze závislé činnosti
062	- Podíly - podstatný vliv	131	- Pořízení zboží	31	Pohledávky (krátkodobé i dlouhodobé)	367	- Dluhy z ups. nesplacených CP a vkladů
063	- Ost. dlouhodobé CP a podíly	132	- Zboží na skladě a v prodejnách	311	- Pohl. z obchod. Vztahů - Odběratelé	368	- Dluhy ke společ. sdruženým ve spol.
065	- Dluhové CP držené do splatnosti	139	- Zboží na cestě	313	- Pohledávky za eskont. CP	-	
066	- Zápůjčky a úvěry-ovládaná n.ovládající o.	15	Poskytnuté zálohy na zásoby	314	- Posk.zálohy a závdavky- dlouhod.i krátkod.	37	Jiné pohledávky a závazky
067	- Zápůjčky a úvěry-podstatný vliv	151	- Posk.zálohy a závdavky na materiál.	315	- Ostatní pohledávky	371	- Pohledávky z prodeje obch. závodu
068	- Zápůjčky a úvěry - ostatní	152	- Posk.zálohy a závdavky na zvířata	32	Závazky (krátkodobé)	372	- Dluhy z koupě obch. závodu
069	- Jiný DFM	153	- Posk. zálohy a závdavky na zboží	321	- Dluhy z obch.vztahů - Dodavatelé	373	- Pohled.a dluhy z pevných termín.operací
07	Oprávky k DNM	19	Opravné položky k zásobám	322	- Směnky k úhradě	374	- Pohledávky z pachtu obch. závodu
072	- Opr.k nehm.výsledkům výzkumu a vývoje	191	- Opravná položka k materiálu	324	- Přijaté provozní zálohy a závdavky	375	- Pohledávky z emitovaných dluhopisů
073	- Oprávky k softwaru	192	- OP.k nedokončené výrobě	325	- Ostatní dluhy	376	- Nakoupené opce
074	- Oprávky k ost. ocenitelným právům	193	- OP k polotovarům vl.výroby			377	- Prodané opce
075	- Oprávky k goodwillu	194	- OP k výrobkům			378	- Jiné pohledávky
079	- Oprávky k ostatnímu DNM	195	- OP ke ml. a ost.zvířatům a j. skupinám			379	- Jiné dluhy
		196	- OP ke zboží				
		197	- OP k zálohám a závdavk. na materiál				
		198	- OP k zálohám a závdavk.na zboží				
		199	- OP k zálohám a závdavk. na zvířata				

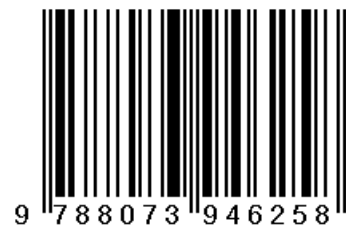
38 Přechodné účty aktiv a pasiv	474 Dluhy z pachtu obch. závodu	55 Odpisy, rezervy, komplexní NPO a opravné položky v provoz. oblasti	ťř.6 VÝNOSY
381 - Náklady příštích období	475 - Dlouh.přijaté zálohy a závdavky	551 - Odpisy DNM a DHM	60 Tržby za vlastní výkony a zboží
382 - Komplexní náklady př. období	478 - Dlouhodobé směnky k úhradě	552 - Tvorba a zúčtování rezerv p. zvlášt.předpisů	601 - Tržby za vlastní výroby
383 - Výdaje příštích období	479 - Jiné dlouhodobé dluhy	554 - Tvorba a zúčtování ostatních rezerv	602 - Tržby z prodeje služeb
384 - Výnosy příštích období		555 - Tvorba a zúčt. komplexních NPO	604 - Tržby za zboží
385 - Příjmy příštích období	48 Odložený daň.závazek a pohledávka	557 - Zúčt.oprávky k oceň. rozdílů k nabyt.majetku	64 Jiné provozní výnosy
388 - Dohadné účty aktivní	481 - Odložený daň dluh a pohledávka	558 - Tvorba a zúčt. zákonných oprav.položek	641 - Tržby z prodeje DNM a DHM
389 - Dohadné účty pasivní		559 - Tvorba a zúčt. ostatních oprav.položek	642 - Tržby z prodeje materiálů
39 Op ravná položka k zúčt. vztahům a vnitřní zúčtování	49 Individuální podnikatel		643 - Přijaté dary
391 - OP k pohledávkám	491 - Účet individuálního podnikatele	56 Finanční náklady	644 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení
395 - Vnitřní zúčtování		561 - Prodané cenné papíry a podíly	646 - Výnosy z odepsaných pohledávek
398 - Spojovací účet při společnosti	ťř.5 NÁKLADY	562 - Úroky	648 - Ostatní provozní výnosy
ťř.4 KAPITÁL.ÚČTY A DLOUH. ZÁVAZKY	50 Spotřebované nákupy	563 - Kurzové ztráty	649 - Mimořádné provozní výnosy
41 Základní kapitál a kapitál. fondy	501 - Spotřeba materiálu	564 - Náklady z přeceňování CP	66 Finanční výnosy
411 - Základní kapitál	502 - Spotřeba energie	565 - Mimořádné finanční náklady	661 - Tržby z prodeje CP a podílů
412 - Āžio	503 - Spotřeba ostatních nesklad.dodávek	566 - Náklady z finančního majetku	662 - Úroky
413 - Ostatní kapitálové fondy	504 - Prodané zboží	567 - Náklady z derivátových operací	663 - Kurzové zisky
414 - Oceň.rozd.z přecenění majetku a dluhů	51 Služby	568 - Ostatní finanční náklady	664 - Výnosy z přecenění . CP
416 - Rozdíly z ocen. při přeměnách OK	511 - Opravy a udržování	569 - Manka a škody na finančním majetku	665 - Výnosy z DFM
417 - Rozdíly z přeměn obch.korporací	512 - Cestovné	57 Rezervy a OP ve finanční oblasti	666 - Výnosy z krátkodobého FM
418 - Oceň.rozd.z přecenění při přeměnách OK	513 - Náklady na reprezentaci	574 - Tvorba a zúčt. finančních rezerv	667 - Výnosy z derivátových operací
419 - Změny základního kapitálu	518 - Ostatní služby	579 - Tvorba zúčt. OP ve finanční oblasti	668 - Ostatní finanční výnosy
42 - Fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření	52 Osobní náklady	58 Změna stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	669 - Mimořádné finanční výnosy
421 - Rezervní fond	521 - Mzdové náklady	581 - Změna stavu nedokončené výroby	69 Převodové účty
423 - Statutární fondy	522 - Příjmy společníků OK ze závislé činnosti	582 - Změna stavu polotovarů vl. výroby	697 - Převod provoz. výnosů
426 - Jiný VH minulých let	523 - Odměny členům orgánů obch.korp.	583 - Změna stavu výrobků	698 - Převod finančních výnosů
427 - Ostatní fondy	524 - Zákonné sociální a zdravotní pojištění	584 - Změna stavu zvířat	ťř. 7 ZÁVĚRKOVÉ A PODROZVAHOVÉ ÚČTY
428 - Nerozdělený zisk minulých let	525 - Ostatní SP + ZP	585 - Aktivace materiálu a zboží	70 Účty rozvahové
429 - Neuhrazená ztráta minulých let	526 - Sociální náklady ind. Podnikatele	586 - Aktivace vnitropodnikových.služeb	701 - Počáteční účet rozvahový
43 Výsledek hospodaření	527 - Zákonné sociální náklady	587 - Aktivace DNM	702 - Konečný účet rozvahový
431 - Výsledek hospod.ve schvalovacím řízení	528 - Ostatní sociální náklady	588 - Aktivace DHM	71 Účet zisků a ztrát
432 - Zálohy na podíly na zisku	53 Daně a poplatky	59 Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů	710 - Účet zisků a ztrát
45 Rezervy	531 - Daň silniční	591 - Daň z příjmů - splatná	75-79 Podrozvahové účty
451 - Rezervy p. zvláštních práv.předpisů	532 - Daň z nemovitých věcí	592 - Daň z příjmů - odložená	799 - Zúčtování podrozvahových účtů
453 - Rezerva na daň z příjmů	538 - Ostatní daně a poplatky	595 - Dodatečné odvody daně z příjmů	
459 - Ostatní rezervy	54 Jiné provozní náklady	596 - Převod podílu na VH společníkům OK	
46 Dlouhodobé závazky k úvěrovým institucím	541 - Zůstatková cena prodaného DNM a DHM	597 - Převod provozních nákladů	
461 - Dlouh. závazky k úvěr. institucím	542 - Prodaný materiál	598 - Převod finančních nákladů	
47 Dlouhodobé závazky	543 - Dary	599 - Tvorba a zúčt.rezervy na daň z příjmů	
471 - Dl.dluhy - ovládaaná n. ovládající osoba	544 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení		
472 - Dl. dluhy - podstatný vliv	545 - Ostatní pokuty a penále		
473 - Emitované dluhopisy	546 - Odpis pohledávky		
	547 - Mimořádné provozní náklady		
	548 - Ostatní provozní náklady		
	549 - Manka a škody z provozní činnosti		

Název:	Základy účetnictví Cvičení
Autor:	Ing. Miroslava Vlčková, Ph.D. Ing. Jaroslav Svoboda, Ph.D.
Vydavatel:	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Ekonomická fakulta
Vydání:	3. aktualizované a doplněné vydání, 2017
Účel:	Vysokoškolská učebnice
Počet stran:	180
Elektronická verze:	http://omp.ef.jcu.cz

**Tato publikace neprošla jazykovou úpravou v redakci nakladatelství.
Za věcnou a jazykovou správnost díla odpovídají autoři.**

ISBN 978-80-7394-625-8

ISBN 978-80-7394-625-8

9 788073 946258